

Temeljem članka IV.B.7. a)(IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

**UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O OSIGURANJU**

Proglašava se Zakon o osiguranju, koji je usvojio Parlament Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici Zastupničkog doma od 25.1.2017. godine i na sjednici Doma naroda od 9.2.2017. godine.

Broj 01-02-184-01/17
23. ožujka 2017. godine
Sarajevo

Predsjednik
Marinko Čavara, v. r.

**ZAKON
O OSIGURANJU**

GLAVA I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.
(Predmet)

Ovim se Zakonom uređuje: osnivanje, poslovanje, nadzor i prestanak društava za osiguranje i reosiguranje osnovanih u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija), kao i podružnica društava za osiguranje i reosiguranje koja nemaju sjedište u Federaciji.

Članak 2.
(Definicije)

Pojmovi koji se koriste u ovom Zakonu imaju sljedeća značenja:

- a) "**društvo za osiguranje**" je dioničko društvo koje je upisano u sudski registar na temelju odobrenja Agencije za nadzor osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija za nadzor) za obavljanje poslova osiguranja, kao i podružnice društva za osiguranje koje nije iz Federacije, a koje je osnovano u Federaciji ili posluje u Federaciji sukladno ovom Zakonu;
- b) "**društvo za reosiguranje**" je dioničko društvo koje je upisano u sudski registar na temelju odobrenja Agencije za nadzor za obavljanje poslova reosiguranja;
- c) "**podružnica**" je organizacijska jedinica društva za osiguranje na koju je društvo za osiguranje prenijelo dio ovlaštenja za zastupanje u pravnom prometu s trećim osobama i koja se kao organizacijska jedinica upisuje u sudski registar;
- d) "**entitet podružnice**" je entitet u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: BiH) u kojem je osnovana podružnica koja preuzima rizik;
- e) "**entitet pružanja usluga**" je entitet u BiH u kojem se nalazi rizik, ako taj rizik pokriva društvo za osiguranje ili podružnica koji se nalaze u drugom entitetu;
- f) "**država članica**", u smislu ovoga Zakona, je država koja je članica Europske unije ili potpisnica ugovora o europskom gospodarskom prostoru;
- g) "**osoba države članice**", u smislu ovoga Zakona, je fizička osoba koja ima prebivalište na području države članice ili pravna osoba čije je sjedište na području države članice;
- h) "**matična država članica**" je država članica u kojoj je smješteno sjedište društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje;
- i) "**strana država**", u smislu ovoga Zakona, jest država koja nije BiH i nije država članica;

- j) "**strana osoba**", u smislu ovoga Zakona, jest fizička osoba koja ima prebivalište izvan područja BiH i države članice ili pravna osoba čije je sjedište izvan područja BiH i države članice;
- k) "**strano društvo za osiguranje**", odnosno društvo za reosiguranje je pravna osoba sa sjedištem izvan područja BiH, koje je dobilo odobrenje Agencije za nadzor za obavljanje poslova osiguranja odnosno poslova reosiguranja na području Federacije;
- l) "**nadzorno tijelo**" je Agencija za nadzor;
- m) "**nadležno nadzorno tijelo**" jest državno tijelo države članice ovlašteno na temelju zakona ili propisa za nadzor nad obavljanjem poslova osiguranja i poslova reosiguranja, odnosno poslova posredovanja u osiguranju i reosiguranju.
Nadležno nadzorno tijelo jest i Agencija za nadzor.
Nadležno nadzorno tijelo jest i Agencija za osiguranje Republike Srpske (u daljnjem tekstu: Agencija za osiguranje RS);
- n) "**Agencija za osiguranje u Bosni i Hercegovini**" je samostalna organizacija osnovana Zakonom o Agenciji za osiguranje u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 12/04) (u daljnjem tekstu: Agencija za osiguranje u BiH);
- o) "**Povezane osobe**" su fizičke i pravne osobe koje su međusobno povezane vlasništvom nad kapitalom ili upravljanjem kapitalom sa 20% ili više glasačkih prava ili kapitala ili na drugi način povezane radi postizanja zajedničkih poslovnih ciljeva, tako da poslovanje i rezultati poslovanja jedne osobe mogu značajno utjecati na poslovanje, odnosno rezultate poslovanja druge osobe;
Povezanim osobama smatraju se i osobe koje su međusobno povezane:
 - 1) kao članovi obitelji,
 - 2) tako da jedna osoba, odnosno osobe koje se smatraju povezanim osobama u skladu s ovom točkom, zajedno, posredno ili neposredno, sudjeluju u u drugoj osobi,
 - 3) tako da u obje osobe udjele ima ista osoba, odnosno osobe koje se smatraju povezanim osobama u skladu s ovom točkom i
 - 4) na način propisan za povezane osobe zakonom kojim se uređuje poslovanje gospodarskih društava.

Povezane osobe su dužne prijaviti poslove i radnje u kojima postoji osobni interes i izbjegavati sukob interesa.

Grupa povezanih osoba znači jedno od sljedećeg:

- 1) dvije ili više fizičkih ili pravnih osoba koje, ako se ne dokaže drugačije, predstavljaju jedan rizik, jer jedna od njih, izravno ili neizravno, ima kontrolu nad drugom osobom ili drugim osobama,
- 2) dvije ili više fizičkih ili pravnih osoba između kojih ne postoji odnos kontrole opisan u alineji 1) ove točke, a za koje se smatra da predstavljaju jedan rizik, jer su tako međusobno povezane da, ako bi za jednu od tih osoba nastali financijski problemi, posebno teškoće povezane s financiranjem ili otplatom, druge osobe ili sve ostale osobe vjerojatno bi se i same suočila s poteškoćama povezanim s financiranjem ili otplatom.

- p) "**članovi obitelji fizičke osobe**" su:
- 1) njegov bračni drug, roditelji, brat ili sestra tog bračnog druga,
 - 2) njegovo dijete, roditelji, brat ili sestra,
 - 3) njegov krvni srodnik u pravoj liniji i u pobočnoj liniji do drugog stupnja srodstva, usvojitelj i usvojenik, srodnik po tazbini zaključno s prvim stupnjem,
 - 4) druge osobe koje s tom osobom žive u zajedničkom kućanstvu.
- r) "**nadređeno društvo**" je društvo sa sjedištem u Federaciji, koje ima podređeno društvo – društvo za osiguranje ili reosiguranje, odnosno koje ima sudjelujući udio u takvom društvu, a koje samo nije podređeno društvo nekog drugog društva za osiguranje odnosno za reosiguranje, koje je od Agencije za nadzor dobilo odobrenje za rad, odnosno nije podređeno društvo finansijskog holdinga koji je osnovan u Federaciji;
- s) "**podređeno društvo**" označava podređeno društvo nekog drugog društva za osiguranje ili reosiguranje ili podređeno društvo finansijskog holdinga koji je osnovan u Federaciji uključujući njegova podređena društva;
- t) "**uska povezanost**" označava situaciju u kojoj su dvije ili više fizičkih ili pravnih osoba povezane odnosom kontrole ili sudjelovanja ili situaciju u kojoj su dvije ili više fizičkih ili pravnih osoba trajno povezane s jednim te istom osobom odnosom kontrole;
- u) "**kontrola**" označava odnos između nadređenog društva i podređenog društva naveden u članku 165. stavak (2) ovoga Zakona ili sličan odnos između bilo koje fizičke ili pravne osobe i nekog društva;
- v) "**značajan udjel**" označava izravno vlasništvo ili vlasništvo putem odnosa kontrole nad 20 ili više posto glasačkih prava ili dioničkog kapitala društva;
- z) "**kvalificirani udjel**" označava izravni ili neizravni udjel u društvu koji predstavlja 10 ili više posto dioničkog kapitala ili glasačkih prava ili omogućava ostvarivanje značajnog utjecaja na upravljanje tim društvom;
- aa) "**prioritetne dionice**" su dionice koje su povlaštene u odnosu na obične jer imaju pravo prioritetne naplate dividende i srazmjernog dijela ostatka imovine nakon likvidacije dioničkog društva, uz ograničeno pravo glasa;
- bb) "**dužnički finansijski instrumenti**" (obveznice i drugi vrijednosni papiri) su vrijednosni papiri koji imatelju daju pravo na isplatu glavnice, kamate, kao i druga prava;
- cc) "**tržišni rizik**" jest rizik gubitka ili nepovoljne promjene u finansijskom stanju koji izravno ili neizravno proizlazi iz kretanja i volatilnosti tržišnih cijena sredstava, obveza i finansijskih instrumenata;
- dd) "**kreditni rizik**" jest rizik gubitka ili nepovoljne promjene u finansijskom stanju zbog promjena u kreditnom položaju izdavatelja finansijskih instrumenata, drugih ugovornih strana i bilo kojih dužnika kojima su izložena društva za osiguranje, odnosno društva za reosiguranje, u obliku koncentracija rizika neispunjenja obveza druge ugovorne strane, rizika prinosa ili tržišnog rizika;
- ee) "**operativni rizik**" jest rizik gubitka koji nastaje zbog neadekvatnih unutarnjih poslovnih procesa, zaposlenika, sustava ili vanjskih događaja;
- ff) "**likvidnosni rizik**" jest rizik da društvo za osiguranje, odnosno društvo za reosiguranje ne bude u mogućnosti unovčiti svoja ulaganja i druga sredstva kako bi podmirilo svoje finansijske obveze o njihovom dospijeću;
- gg) "**koncentracijski rizik**" jesu sve izloženosti riziku kod kojih je potencijalni gubitak tako velik da ugrožava solventnost ili finansijski položaj društva za osiguranje, odnosno društva za reosiguranje;
- hh) "**tehnike smanjenja rizika**" znače sve tehnike koji omogućavaju društvu za osiguranje, odnosno društvu za reosiguranje da prenese dio svojih rizika ili sve svoje rizike na drugu osobu.

Članak 3.

(Djelatnost osiguranja)

- (1) Djelatnost osiguranja čine poslovi osiguranja i poslovi reosiguranja, kao i poslovi neposredno povezani s poslovima osiguranja.
- (2) Poslovi osiguranja su zaključivanje i izvršavanje ugovora o osiguranju i poduzimanje mjera za sprječavanje i suzbijanje rizika koji ugrožavaju osiguranu imovinu i osobe.
- (3) Poslovi reosiguranja su zaključivanje i izvršavanje ugovora o reosiguranju osiguranog viška rizika jednog društva za osiguranje kod drugog društva za reosiguranje.
- (4) Poslovi neposredno povezani s poslovima osiguranja su utvrđivanje i procjena rizika i šteta, posredovanje radi prodaje i prodaja ostataka osiguranih oštećenih stvari i pružanje drugih intelektualnih i tehničkih usluga u vezi s poslovima osiguranja.

Članak 4.

(Poslovi suosiguranja)

- Poslovi suosiguranja su zaključivanje i izvršavanje ugovora o osiguranju s više društava za osiguranje koja su se sporazumjela o zajedničkom snošenju i raspodjeli rizika, gdje svako društvo za osiguranje naznačeno u polici osiguranja odgovara osiguraniku za potpunu naknadu.

Članak 5.

(Društva koja obavljaju djelatnost osiguranja)

- (1) Djelatnost osiguranja obavlja:
 - a) društvo za osiguranje sa sjedištem u Federaciji koje je dobilo odobrenje za rad Agencije za nadzor za obavljanje poslova osiguranja,
 - b) društvo za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj (u daljnjem tekstu: RS) koje usluge osiguranja u Federaciji pruža putem podružnice,
 - c) strano društvo za osiguranje koje je dobilo odobrenje za rad Agencije za nadzor za obavljanje poslova osiguranja u Federaciji putem podružnice.
- (2) Društvo za osiguranje i društvo za reosiguranje mogu osnovati pravne i/ili fizičke, domaće i/ili strane osobe te osobe država članica pod uvjetima iz ovoga Zakona.
- (3) Društvo za osiguranje osniva se kao dioničko društvo.
- (4) Društvo za reosiguranje može biti osnovano samo kao dioničko društvo.
- (5) Društvo za osiguranje može obavljati samo djelatnost osiguranja.
- (6) Djelatnost osiguranja ne smije obavljati nitko drugi osim društava navedenih u stavku (1) ovoga članka.

Članak 6.

(Dobrovoljnost)

- (1) Osiguranje imovine i osoba je dobrovoljno.
- (2) Iznimno od stavka (1) ovoga članka osiguranje imovine i osoba je obvezno u slučajevima utvrđenim zakonom.

Članak 7.

(Obvezna osiguranja)

- (1) Obvezna osiguranja jesu osiguranja koja se uređuju posebnim propisima.
- (2) Kad je zakonom propisano obvezno osiguranje od društva za osiguranje zahtijeva se da obavijesti Agenciju za nadzor o svakom prestanku pokrića osiguranja, koje se može provesti u odnosu na oštećene treće strane samo u okolnostima koje su propisane zakonom.

Članak 8.

(Grupe poslova osiguranja)

Poslovi osiguranja, u smislu ovoga Zakona, su poslovi neživotnih osiguranja i poslovi životnih osiguranja.

Članak 9.

(Poslovi osiguranja)

- (1) Poslovi osiguranja, u smislu ovoga Zakona, su sklapanje i ispunjavanje ugovora o neživotnom i životnom osiguranju, osim obveznih socijalnih osiguranja.
- (2) Neživotna osiguranja dijele se na sljedeće vrste osiguranja označene šiframa i to:
 - a) 01 - osiguranje od nezgode,
 - b) 02 - zdravstveno osiguranje,
 - c) 03 - osiguranje cestovnih vozila,
 - d) 04 - osiguranje tračnih vozila,
 - e) 05 - osiguranje zračnih letjelica,
 - f) 06 - osiguranje plovila,
 - g) 07 - osiguranje robe u prijevozu,
 - h) 08 - osiguranje od požara i elementarnih šteta,
 - i) 09 - ostala osiguranja imovine,
 - j) 10 - osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila,
 - k) 11 - osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica,
 - l) 12 - osiguranje od odgovornosti za upotrebu plovila,
 - m) 13 - ostala osiguranja od odgovornosti,
 - n) 14 - osiguranje kredita,
 - o) 15 - osiguranje jamstava,
 - p) 16 - osiguranje raznih finansijskih gubitaka,
 - r) 17 - osiguranje troškova pravne zaštite,
 - s) 18 - osiguranje pomoći.
- (3) Životna osiguranja dijele se na sljedeće vrste osiguranja označene šiframa i to:
 - a) 19.01 - Osiguranje života za slučaj smrti i doživljenja (mješovito osiguranje),
 - b) 19.02 - Osiguranje za slučaj smrti,
 - c) 19.03 - Osiguranje za slučaj doživljenja,
 - d) 19.04 - Doživotno osiguranje za slučaj smrti,
 - e) 19.20 - Osiguranje osobne doživotne rente,
 - f) 19.21 - Osiguranje osobne rente s određenim trajanjem,
 - g) 19.29 - Ostala rentna osiguranja,
 - h) 19.30 - Dodatno osiguranje od posljedica nezgode uz životno osiguranje,
 - i) 19.31 - Dodatno zdravstveno osiguranje uz životno osiguranje,
 - j) 19.39 - Ostala dodatna osiguranja osoba uz životno osiguranje,
 - k) 19.99 - Ostala životna osiguranja.
- (4) Ostala životna osiguranja iz stavka (3) točka k) ovoga članka dijele se na:
 - a) osiguranje s kapitalizacijom,
 - b) osiguranje u slučaju vjenčanja,
 - c) osiguranje u slučaju rođenja,
 - d) poslove upravljanja sredstvima zajedničkih mirovinskih fondova, koji uključuju

očuvanje kapitala ili plaćanje minimalnih kamata.

- (5) Raspored vrsta rizika po grupama i vrstama osiguranja propisuje Agencija za nadzor.

Članak 10.

(Uvjeti ugovora o osiguranju i cjenici premija za neživotno osiguranje)

- (1) Društvo za osiguranje podnosi zahtjev za prethodnu suglasnost Agenciji za nadzor o općim, posebnim i dodatnim uvjetima osiguranja koje će društvo za osiguranje koristiti u svojem poslovanju s osiguranicima, kao i u slučaju nastajanja bilo kakvih izmjena i dopuna.
- (2) Uvjeti iz stavka (1) ovoga članka se mogu primjenjivati tek nakon dobivanja suglasnosti Agencije za nadzor.
- (3) Društvo za osiguranje dostavlja Agenciji za nadzor cjenik premije koji će koristiti u svojem poslovanju s osiguranicima, kao i u slučaju nastajanja bilo kakvih izmjena i dopuna, najmanje 30 dana prije početka primjene istih.
- (4) Agencija za nadzor može naložiti korekcije cjenika premije u smislu usklađenosti s uvjetima iz stavka (1) ovoga članka, u roku od 30 dana od dana prijema.

Članak 11.

(Uvjeti ugovora o osiguranju i cjenici premija za životno osiguranje)

- (1) Društvo za osiguranje podnosi zahtjev za prethodnu suglasnost Agenciji za nadzor o općim, posebnim i dodatnim uvjetima osiguranja, tehničkim podlogama koje se posebno upotrebljavaju za izračunavanje tehničkih rezervi koje će društvo za osiguranje upotrebljavati u svojem poslovanju s osiguranicima, kao i u slučaju nastajanja bilo kakvih izmjena i dopuna.
- (2) Uvjeti iz stavka (1) ovoga članka se mogu primjenjivati tek nakon dobivanja suglasnosti Agencije za nadzor. Društvo za osiguranje dostavlja Agenciji za nadzor cjenik premije koji će koristiti u svojem poslovanju s osiguranicima, kao i u slučaju nastajanja bilo kakvih izmjena i dopuna, najmanje 30 dana prije početka primjene istih.
- (3) Agencija za nadzor može naložiti korekcije cjenika premije u smislu usklađenosti s uvjetima iz stavka (1) ovoga članka, u roku od 30 dana od dana prijema.

Članak 12.

(Djelatnost društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje)

- (1) Društvo za osiguranje smije obavljati samo poslove osiguranja u pojedinoj vrsti osiguranja za koju je dobilo odobrenje Agencije za nadzor za obavljanje poslova osiguranja. Društvu za osiguranje koje ima sjedište u Federaciji izdaje se odobrenje za rad za obavljanje poslova ili neživotnog ili životnog osiguranja.
- (2) Iznimno od odredbe stavka (1) ovoga članka društvo za osiguranje koje obavlja poslove osiguranja iz grupe životnih osiguranja može obavljati i poslove osiguranja iz vrsta osiguranja od nezgode i zdravstvenog osiguranja iz članka 9. stavak (2) toč. a) i b) ovoga Zakona ako je dobilo odobrenje Agencije za nadzor za obavljanje navedenih vrsta osiguranja.
- (3) Društvo za osiguranje koje obavlja poslove osiguranja iz grupe životnih osiguranja, može obavljati i dopunska osiguranja koja, prije svega, obuhvaćaju osiguranja za slučaj invalidnosti u slučaju nezgode ili bolesti, osiguranja u slučaju smrti zbog nezgode i osiguranja u slučaju ozljede uključujući osiguranja nesposobnosti za rad zbog ozljede, pod uvjetom da su ti oblici osiguranja sklopljeni kao dopuna životnog osiguranja.

(4) Друштво za osiguranje koje je dobilo odobrenje za rad Agencije za nadzor za obavljanje poslova iz jedne ili više vrsta neživotnih osiguranja, može prihvatiti rizike iz vrste neživotnih osiguranja za koja nije dobilo odobrenje, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- a) osiguranje pokriva rizik:
 - 1) povezan s glavnim rizikom,
 - 2) u vezi s predmetom glavnog rizika i
 - 3) koji je pokriven istim ugovorom o osiguranju;
- b) rizik nije uključen u vrste osiguranja iz članka 9. stavak (2) toč. n) i o) ovoga Zakona,
- c) rizik je od sekundarnog značenja u odnosu na glavni rizik.

(5) Iznimno od odredbe stavka (1) ovoga članka, društvo za osiguranje može obavljati i poslove koji su u neposrednoj ili posrednoj vezi s poslovima osiguranja.

(6) Poslovima iz stavka (5) ovoga članka smatraju se:

- a) posredovanje kod prodaje odnosno prodaja predmeta koji pripadnu društvu za osiguranje po osnovi obavljanja poslova osiguranja,
- b) poduzimanje mjera radi sprječavanja i otklanjanja opasnosti koje ugrožavaju osiguranu imovinu i osoba,
- c) procjena stupnja izloženosti riziku osiguranog objekta i procjena šteta,
- d) obavljanje drugih intelektualnih i tehničkih usluga u vezi s poslovima osiguranja.

(7) Poslove reosiguranja može obavljati isključivo društvo za reosiguranje koje je dobilo odobrenje Agencije za nadzor za obavljanje poslova reosiguranja.

(8) Друштво za reosiguranje mora poslove reosiguranja obavljati kao isključivu djelatnost. Друштво može obavljati reosiguranje u vezi s rizicima i životnog i neživotnog osiguranja.

(9) Djelatnost reosiguranja je pod nadzorom Agencije za nadzor.

(10) Друштво za reosiguranje registrirano u Federaciji ili RS može pružati reosiguravajuće pokriće na cijelom teritoriju BiH.

(11) Odredbe ovoga Zakona primjenjuju se i na društva za reosiguranje, osim odredbi ovoga Zakona kojim su izuzeta.

(12) Na društvo za reosiguranje posebno se odnose sljedeće odredbe:

- a) društva za reosiguranje imat će najveću marginu solventnosti zahtijevanu za društva,
- b) društva za reosiguranje mogu stvoriti tehničke rezerve u suradnji s neposrednim osigurateljem u namjeri da se izbjegne dvostruko stvaranje tehničkih rezervi.

(13) Na društvo za reosiguranje posebno se ne odnose sljedeće odredbe:

- a) o davanju odobrenja za rad određenim vrstama osiguranja,
- b) čiji je osnovni cilj zaštita potrošača.

Članak 13.

(Načela poslovanja društva za osiguranje i društva za reosiguranje)

(1) Друштво za osiguranje i društvo za reosiguranje dužni su poslovati po ekonomskim načelima, pravilima struke osiguranja i aktuarske struke, držati se dobrih poslovnih običaja i poslovnog morala.

(2) Друштво za osiguranje i društvo za reosiguranje dužni su poslovati sukladno načelu opreznog i savjesnog gospodarstvenika.

Članak 14.

(Primjena odredbi Zakona o gospodarskim društvima)

Na društva za osiguranje primjenjuje se propis o osnivanju, poslovanju i prestanku rada gospodarskih društava, ako ovim Zakonom pojedina pitanja nisu drukčije uređena.

Članak 15.

(Primjena drugih zakona)

(1) Na ugovor o osiguranju primjenjuje se propis kojim se uređuju obvezni odnosi i drugi zakoni kojima se uređuju ugovori u pojedinim vrstama osiguranja.

(2) Na sastavljanje financijskih izvješća i reviziju financijskih izvješća primjenjuju se odredbe propisa kojim se uređuje sustav računovodstva i revizije u Federaciji, Međunarodni računovodstveni standardi i Međunarodni standardi financijskog izvještavanja.

Članak 16.

(Primjena Zakona na prestanak društva za osiguranje)

Odredbe propisa o stečajnom i likvidacijskom postupku, te propisa kojim se uređuje poslovanje gospodarskih društava primijenit će se na postupke stečaja ili likvidacije društva, osim u slučajevima kada je to drukčije regulirano ovim Zakonom.

GLAVA II. DRUŠTVO ZA OSIGURANJE

Odjeljak A. Dioničko društvo za osiguranje

Članak 17.

(Odobrenja i suglasnosti)

(1) Друштво za osiguranje mora prije upisa osnivanja u sudski registar dobiti odobrenje Agencije za nadzor za obavljanje poslova osiguranja (u daljnjem tekstu: odobrenje za rad).

(2) Друштво za osiguranje koje pripoji drugo društvo za osiguranje mora prije upisa odluke o pripajanju u sudski registar dobiti odobrenje Agencije za nadzor (u daljnjem tekstu: odobrenje za pripajanje).

(3) Друштва za osiguranje koja se spajaju moraju prije upisa odluke o spajanju u sudski registar dobiti odobrenje Agencije za nadzor (u daljnjem tekstu: odobrenje za spajanje), te odobrenje za rad za novonastalo društvo za osiguranje. Danom upisa novonastalog društva za osiguranje u sudski registar prestaju postojati društva za osiguranje koja se spajaju, a njihova odobrenja za rad prestaju važiti.

(4) Друштво za osiguranje mora prije prijenosa portfelja osiguranja na drugo društvo za osiguranje dobiti suglasnost Agencije za nadzor.

(5) Друштво za osiguranje mora prije upisa smanjena, odnosno povećanja kapitala u sudski registar dobiti odobrenja Agencije za nadzor.

Članak 18.

(Zahtjev za izdavanje odobrenja za rad)

(1) Uz zahtjev za izdavanje odobrenja za rad mora se priložiti sljedeća dokumentacija:

- a) osnivački akt,
- b) poslovni plan,
- c) statut društva za osiguranje u obliku notarske isprave,
- d) dokaz o uplati dioničkog kapitala i o osiguranim sredstvima za troškove osnivanja, organizacijske troškove i troškove poslovanja,
- e) popis dioničara s njihovim osobnim podacima te tvrtku i sjedište, broj i nominalni iznos dionica i postotaka udjela u dioničkom kapitalu društva za osiguranje,
- f) za dioničare - pravne osobe koje su imatelji kvalificiranih udjela (strane pravne osobe isprave prilažu u ovjerenom prijevodu):

- 1) izvod iz sudskog registra, odnosno drugog odgovarajućeg registra,
 - 2) dioničko društvo treba priložiti i izvod dioničara iz registra dionica,
 - 3) društvo s ograničenom odgovornošću treba priložiti izvod iz knjige poslovnih udjela,
 - 4) finansijska izvješća za posljednje dvije poslovne godine,
 - 5) popis osoba (fizičkih i/ili pravnih) koje su u odnosu uske povezanosti s imateljima kvalificiranih udjela;
- g) za dioničare - fizičke osobe koje su imatelji kvalificiranih udjela:
- 1) ime i prezime, datum rođenja i adresa,
 - 2) izjavu i dokaz o porijeklu sredstava za kvalificirani udio u društvu za osiguranje,
 - 3) popis osoba (fizičkih i/ili pravnih) koje su u odnosu uske povezanosti s imateljima kvalificiranih udjela;
- h) akt o kadrovskoj i tehničkoj osposobljenosti,
- i) dodatnu dokumentaciju u skladu s podzakonskim propisom Agencije za nadzor.
- (2) Uz zahtjev za izdavanje odobrenja za obavljanje poslova osiguranja mora se priložiti i mišljenje ovlaštenog aktuara o tome da li je društvo za osiguranje sposobno osigurati adekvatnost kapitala s obzirom na vrste osiguranja i opseg poslova koje će obavljati kao i mišljenje ovlaštenog aktuara o oblikovanju cjenika premija i tehničkih rezervi osiguranja sukladno odredbama ovoga Zakona, odnosno na temelju njega donesenih propisa.
 - (3) Svi dokumenti se dostavljaju na jednom od jezika u službenoj upotrebi u BiH, u originalu ili ovjerenoj kopiji.
 - (4) Dokumenti stranih država moraju biti prevedeni i ovjereni od strane stalnog sudskog tumača.
 - (5) Agencija za nadzor će propisati dodatnu dokumentaciju koja se dostavlja uz zahtjev za izdavanje odobrenja za rad, kao i vrstu i obvezni sadržaj akata poslovne politike društva za osiguranje.

Članak 19.

(Odlučivanje o odobrenju za rad)

- (1) Agencija za nadzor odlučuje o izdavanju odobrenja za rad za svaku vrstu osiguranja unutar koje društvo za osiguranje smije obavljati poslove osiguranja.
- (2) Agencija za nadzor izdaje odobrenje za rad za obavljanje poslova osiguranja unutar pojedine vrste osiguranja ako utvrdi da društvo za osiguranje ispunjava uvjete za obavljanje poslova osiguranja unutar te vrste osiguranja.
- (3) Agencija za nadzor u izreci odobrenja za rad izričito navodi vrste osiguranja na koje se odobrenje odnosi. Ako se odobrenje odnosi na sve vrste osiguranja iz pojedine grupe osiguranja, Agencija za nadzor može u izreci odobrenja navesti tu skupinu osiguranja.
- (4) Iznimno od odredbi st. (1) do (3) ovoga članka, Agencija za nadzor odlučuje o odobrenju za obavljanje poslova sklapanja reosiguranja za sve vrste osiguranja te u izreci navodi da vrijedi isključivo za poslove sklapanja reosiguranja.
- (5) Društvo za osiguranje dužno je nakon dobivanja odobrenja za rad od strane Agencije za nadzor ukoliko obavlja poslove iz članka 9. stavak (2) točka j) ovog Zakona, u roku 15 dana od upisa u sudski registar učlaniti se u Zaštitni fond Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zaštitni fond FBiH) i dostavi dokaz o članstvu Agenciji za nadzor.
- (6) O zahtjevu za izdavanje odobrenja za rad Agencija za nadzor će odlučiti rješenjem u roku 60 dana od dana zaprimanja urednog zahtjeva.

Članak 20.

(Odbijanje zahtjeva za izdavanje odobrenja za rad)

- (1) Agencija za nadzor odbit će zahtjev za izdavanje odobrenja za rad ako identitet dioničara ili povezanih osoba s pravnom osobom koje posjeduju kvalificirani udjel, kako je predviđeno člankom 2. stavak (1) točka z) i člankom 28. ovoga Zakona, kao i iznosi tih udjela, nisu bili prethodno iskazani.
- (2) Odobrenje za rad neće biti izdano ako Agencija za nadzor, uzevši u obzir potrebu održavanja kriterija stabilnog i solidnog upravljanja društvom propisanih u članku 28. ovoga Zakona, nije uvjeren u pogodnost dioničara ili partnera na koje se ovo odnosi.
- (3) U pogledu pravne osobe s kvalificiranim udjelom u društvu koje time postaje njihova povezana osoba, Agencija za nadzor može zahtijevati da bude obaviještena o njihovim sredstvima (financijskim izvješćima), kako bi pratila njihov finansijski položaj.
- (4) U cilju boljeg nadzora identiteta fizičke osobe koja kontrolira pravnu osobu, a koja ima kvalificirani udjel u nekom društvu za osiguranje, Agencija za nadzor može:
 - a) uvesti za tu pravnu osobu obvezu da posjeduje dionice na ime s pravom glasa,
 - b) zahtijevati da određeni postoci ukupnog iznosa dionica s pravom glasa pripadaju jednoj ili više fizičkih osoba koje odobri Agencija za nadzor.
- (5) Tijekom procjene pogodnosti osobe iz stavka (4) ovoga članka Agencija za nadzor u slučaju potrebe surađuje s Agencijom za osiguranje RS i drugim nadležnim tijelima.
- (6) Agencija za nadzor može odbiti izdavanje odobrenja za rad i ako između društva i drugih fizičkih ili pravnih osoba postoje uske veze definirane člankom 2. stavak (1) točka t) ovoga Zakona, a Agencija za nadzor smatra da te veze ometaju djelotvorno provođenje njenih nadzornih funkcija.
- (7) Agencija za nadzor odbit će izdavanje odobrenja za rad ako propisi treće zemlje koji se primjenjuju na jedno ili više fizičkih ili pravnih osoba s kojima društvo ima usku povezanost ili njihova primjena ometa djelotvorno provođenje njenih nadzornih funkcija.
- (8) Agencija za nadzor zahtijevat će od društva da dostavlja podatke koje ona zahtijeva kako bi mogla pratiti da li su ispunjeni uvjeti koji se navode u ovome članku.
- (9) U slučaju odbijanja zahtjeva za izdavanje odobrenja za rad, Agencija za nadzor dostavit će podnositeljima zahtjeva u pisanom obliku rješenje s obrazloženjem odbijanja zahtjeva. Rješenje Agencije za nadzor o odbijanju zahtjeva za izdavanje odobrenja za rad je konačno, a protiv njega podnositelj može pokrenuti upravni spor tužbom kod nadležnog suda.

Članak 21.

(Prestanak važenja i oduzimanje odobrenja za rad)

- (1) Odobrenje za rad društva za osiguranje prestaje važiti u slučajevima:
 - a) ako društvo za osiguranje ne počne obavljati poslove u roku godinu dana od dana izdavanja odobrenja za rad,
 - b) ako društvo za osiguranje ne obavlja poslove osiguranja dulje od šest mjeseci,
 - c) ako je donesena pravomoćna presuda koja predstavlja smetnju za obavljanje poslova,
 - d) otvaranja postupka likvidacije ili stečajnog postupka,
 - e) prijenosa svih ugovora o osiguranju na drugo društvo za osiguranje.
- (2) Ako nastupe razlozi iz stavka (1) ovoga članka, Agencija za nadzor donosi rješenje kojim se utvrđuje da je odobrenje za rad prestalo važiti.

- (3) Agencija za nadzor oduzima odobrenje za rad društvu za osiguranje u sljedećim slučajevima:
- ako se u roku tri godine od dana izdavanja odobrenja za rad sazna ili utvrdi da je odobrenje izdano na temelju neistinitih i netočnih podataka,
 - ako društvo za osiguranje nije, u ostavljenom roku, izvršilo naloge Agencije za nadzor za otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti ili provedbi dodatnih ili drugih mjera, zbog čega je prestalo ispunjavati uvjete za obavljanje djelatnosti osiguranja ili uvjeti pod kojima je odobrenje za rad izdano više ne postoje ili su ti uvjeti izmijenjeni do tog opsega da Agencija za nadzor ne bi izdala odobrenje imajući u vidu nove okolnosti,
 - ako društvo za osiguranje učestalo krši obvezu prema Agenciji za nadzor ili Zaštitnom fondu bilo kojeg entiteta,
 - ako posebna uprava nije dovela do stabilnosti i likvidnosti društva za osiguranje.
- (4) Agencija za nadzor može oduzeti odobrenje za rad društvu za osiguranje ako je društvo za osiguranje pravomoćno proglašeno krivim za kazneno djelo pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.
- (5) Pored slučajeva navedenih u stavku (3) ovoga članka, Agencija za nadzor može oduzeti odobrenje za rad društvu za osiguranje i ako društvo, nakon rješenja Agencije za nadzor o otklanjanju nezakonitosti i nepravilnosti ili rješenja o poduzimanju dodatnih ili drugih mjera, i dalje:
- krši odredbe čl. od 86. do 98. ovoga Zakona i podzakonske akte Agencije za nadzor u vezi s propisanim tehničkim i matematičkim rezervama i ulaganjima sredstava društva za osiguranje;
 - ne ispunjava zahtjeve adekvatnosti kapitala i margine solventnosti, odnosno ne postupa u skladu s čl. 25., 61. i 62. i čl. 67. do 73. ovoga Zakona i podzakonskim aktima Agencije za nadzor;
 - obavlja poslove vrste osiguranja za koje nije dobilo odobrenje za rad;
 - ne primjenjuje usvojene uvjete osiguranja i cjenik premije kod davanja ponude, pripreme i zaključenja ugovora o osiguranju i tijekom važenja ugovora o osiguranju, kao i druge akte poslovne politike;
 - krši pravila upravljanja rizikom, pravila upravljanja i održavanja likvidnosti i solventnosti, zabrane isplate dividende;
 - krši pravila o vođenju poslovnih knjiga, izradi financijskih izvješća, reviziji i unutarnjoj reviziji;
 - krši obvezu blagovremenog i istinitog izvještavanja i obavještavanja Agencije za nadzor;
 - ne izvršava u potpunosti ili pravodobno dodatne mjere u cilju realizacije pravila upravljanja rizicima i zaštite osiguranika, kao i mjere iz plana kratkoročnog financijskog oporavka;
 - krši odredbe o imenovanju i razrješenju članova uprave, ovlaštenih aktuara i ovlaštenog revizora;
 - krši odredbe o kvalificiranim udjelima iz čl. 28., 32. i 33. ovoga Zakona;
 - ne vrši pokriće gubitka na način propisan ovim Zakonom;
 - ne omogućava vršenje nadzora Agenciji za nadzor, obavljanje revizije ovlaštenom revizoru i obavljanje aktuarskih poslova ovlaštenom aktuaru na propisan način;
 - prenosi ili prihvaća portfelj bez odobrenja Agencije za nadzor;
- krši propise o zaštiti osiguranika, korisnika prava iz ugovora o osiguranju, odnosno trećih oštećenih osoba;
 - daje netočne podatke o svom poslovanju ili podatke koji mogu dovesti u zabludu osiguranike, ugovarače osiguranja, korisnike prava iz ugovora o osiguranju, odnosno treće oštećene osobe.
- (6) Agencija za nadzor može oduzeti odobrenje za obavljanje poslova u pojedinim vrstama osiguranja, ako se razlozi za oduzimanje odnose samo na poslove u tim vrstama osiguranja.
- (7) U slučaju prestanka važenja ili oduzimanja odobrenja za rad, društvo za osiguranje ne može zaključivati nove ugovore o osiguranju iz svih ili iz onih poslova u vrsti osiguranja za koje je utvrđeno da je odobrenje za rad prestalo važiti ili je oduzeto.
- (8) Prestanak važenja i oduzimanja odobrenja za rad društvu za osiguranje odnosi se i na njegove podružnice osnovane u RS i izvan BiH.
- (9) O prestanku važenja ili oduzimanju odobrenja za rad društvu za osiguranje, Agencija za nadzor obavještava Agenciju za osiguranje RS ako društvo ima podružnicu u RS i nadzorni organ države u kojoj je podružnica društva iz Federacije registrirana.
- (10) U slučaju oduzimanja odobrenja za rad, Agencija za nadzor pokreće postupak likvidacije, odnosno stečaja sukladno odredbama ovoga Zakona.
- (11) U slučaju prestanka važenja ili oduzimanja odobrenja za rad, Agencija za nadzor obavlja nadzor sukladno svojim ovlastima do okončanja postupka likvidacije društva za osiguranje.
- (12) Prestanak važenja ili oduzimanje odobrenja za rad ne oslobađa društvo za osiguranje obveza po osnovi zaključenih ugovora o osiguranju.

Članak 22.

(Poslovni plan)

- (1) Poslovni plan iz članka 18. stavak (1) točke b) ovoga Zakona mora sadržavati:
- osnovne poslovne politike,
 - nabrojane pojedine vrste osiguranja unutar kojih će društvo za osiguranje obavljati poslove osiguranja,
 - projekcije bilance stanja i računa dobiti i gubitka,
 - izračun iznosa kapitala iz članka 67. i garantnog fonda iz članka 73. ovoga Zakona i njegovih sastavnih dijelova,
 - izračun margina solventnosti (adekvatnosti kapitala) iz čl. 71. i 72. ovoga Zakona,
 - predviđenu visinu troškova osnivanja, organizacijskih troškova i troškova poslovanja te izvore financiranja ovih troškova,
 - program predviđenog reosiguranja odnosno retrocesije s tablicama maksimalnog pokrića za sve vrste osiguranja,
 - ocjenu predviđenog stanja likvidnosti i financijska sredstva koja će biti na raspolaganju za pokriće obveza i osiguravanja adekvatnosti kapitala,
 - elaborat o očekivanim poslovnim rezultatima za razdoblje od najmanje tri godine, posebno o očekivanim premijskim prihodima, očekivanim naknadama za štetu, odnosno premijama osiguranja, očekivanim troškovima za provizije i drugim troškovima te očekivanom oblikovanju tehničkih rezervi osiguranja i rezervi.
- (2) Ako društvo za osiguranje namjerava obavljati poslove osiguranja u vrsti osiguranja iz članka 9. stavak (2) točka s) ovoga Zakona, poslovni plan mora sadržavati i opis

sredstava koja su potrebna za ispunjavanje obveza iz ove vrste osiguranja.

Članak 23.

(Početak obavljanja poslova osiguranja u pojedinoj vrsti osiguranja)

- (1) Društvo za osiguranje mora Agenciju za nadzor obavijestiti o početku odnosno prestanku obavljanja poslova osiguranja u pojedinoj vrsti osiguranja za koje je steklo odobrenje u roku od 8 dana od početka odnosno prestanka obavljanja poslova osiguranja u pojedinoj vrsti osiguranja za koje je steklo odobrenje.
- (2) Društvo za osiguranje mora pribaviti suglasnost Agencije za nadzor na odluku o prestanku obavljanja određene vrste osiguranja. Uz zahtjev je potrebno dostaviti dokaz o izmirenju svih obveza iz ugovora o osiguranju iz te vrste osiguranja.

Članak 24.

(Izmjena vrsta osiguranja)

- (1) Društvo za osiguranje koje je steklo odobrenje za obavljanje poslova osiguranja unutar određenih vrsta osiguranja u slučaju kada namjerava početi s obavljanjem poslova osiguranja u drugim vrstama osiguranja mora dobiti odobrenje Agencije za nadzor za izmjenu odobrenja za rad u pogledu vrsta osiguranja.
- (2) Na odobrenje za izmjenu vrsta osiguranja na odgovarajući način se primjenjuju odredbe čl. 18. do 23. ovoga Zakona.
- (3) Agencija za nadzor odbit će zahtjev za izdavanje odobrenja za izmjenu vrsta osiguranja i u slučaju kada:
 - a) utvrdi da bi obavljanje poslova u vrsti osiguranja na koju se odnosi zahtjev za izdavanje odobrenja ugrozilo poslovanje društva za osiguranje sukladno pravilima o upravljanju rizicima,
 - b) društvo za osiguranje ne ispunjava druge uvjete za obavljanje poslova osiguranja u vrsti osiguranja na koju se odnosi zahtjev za izdavanje odobrenja.

Članak 25.

(Dionički kapital)

- (1) Uplaćeni dionički kapital ne može biti manji od:
 - a) 4.000.000,00 KM ako društvo posluje s jednom ili više vrsta osiguranja sukladno članku 9. stavak (2) toč. od j) do o) ovoga Zakona,
 - b) 4.000.000,00 KM ako društvo posluje s jednom ili više vrsta osiguranja sukladno članku 9. stavak (2) toč. od a) do h) i toč. p) i s) ovoga Zakona,
 - c) 2.000.000,00 KM ako društvo posluje s jednom ili više vrsta osiguranja sukladno članku 9. stav (2) toč. i) i/ili r) ovoga Zakona,
 - d) 6.000.000,00 KM ako društvo posluje sa životnim osiguranjem,
 - e) 6.000.000,00 KM ako društvo obavlja poslove reosiguranja.
- (2) Sredstva dioničkog kapitala društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje ne smiju potjecati iz zajmova ili kredita niti biti opterećena na bilo koji način.

Članak 26.

(Dionice)

- (1) Dionice dioničkog društva za osiguranje moraju glisati na ime.
- (2) Dionice dioničkog društva za osiguranje moraju biti u cijelosti uplaćene u novcu prije izdavanja odobrenja za rad iz članka 17. stavak (1) ili izdavanja odobrenja za povećanje dioničkog kapitala društva za osiguranje iz članka 25. ovoga Zakona i upisa u sudski registar.

(3) Prioritetne dionice društva za osiguranje mogu biti do najviše 25% ukupnih dionica dioničkog društva za osiguranje iz stavka (2) ovoga članka.

(4) Dionice dioničkog društva za osiguranje moraju biti izdane u nematerijaliziranom obliku.

(5) Odredba iz stava (2) ovoga članka ne primjenjuje se u slučaju pripajanja ili spajanja društva za osiguranje.

Članak 27.

(Udjel i kvalificirani udjel)

- (1) Udjel u drugoj pravnoj osobi je, u smislu ovoga Zakona, posredno ili neposredno vlasništvo poslovnog udjela, dionica, odnosno drugih prava koja omogućuju 20% ili više glasačkih prava, odnosno udjela u kapitalu određene pravne osobe.
- (2) Kvalificirani udjel, u smislu ovoga Zakona, jest posredno ili neposredno vlasništvo poslovnog udjela, dionica, odnosno drugih prava na temelju kojih imatelj stječe udio od 10% ili više u glasačkim pravima, odnosno kapitalu određene pravne osobe, odnosno i vlasništvo manje od 10% ako postoji utjecaj na upravljanje pravnom osobom.
- (3) Neizravno držanje postoji kad između dva društva koji:
 - a) drže dijelove dioničkog kapitala ili glasove u društvu postoji kontrola ili
 - b) kad društvo drži dio dioničkog kapitala ili glasove u društvu za račun drugog društva ili
 - c) kad dio dioničkog kapitala ili glasove u društvu društvo drži za račun osobe nad kojom drugo društvo ima kontrolu.
- (4) U smislu ovoga Zakona, društvo koje je neposredno nadređeno drugom društvu nadređeno je i svim društvima koja imaju položaj podređenog društva tog drugog društva.

Odjeljak B. Kvalificirani udjeli

Članak 28.

(Odobrenje za stjecanje kvalificiranog udjela)

- (1) Sve fizičke i pravne osobe ili takve osobe koja djeluju zajednički (namjeravani stjecatelj) koje su donijele odluku da izravno ili neizravno steknu kvalificirani udjel u društvu za osiguranje ili društvu za reosiguranje ili da dodatno povećaju izravno ili neizravno taj kvalificirani udjel u društvu za osiguranje ili društvu za reosiguranje na temelju čega bi njihov udjel u glasačkim pravima ili kapitalu bio jednak ili veći od 20%, 30% ili 50% ili takav da bi društvo za osiguranje ili društvo za reosiguranje postalo njihovo podređeno društvo (namjeravano stjecanje), moraju prethodno u pisanom obliku podnijeti zahtjev za odobrenje Agenciji za nadzor te navesti visinu namjeravanog udjela i relevantne informacije iz članka 18. stavak (1) točka e) odnosno točke f) ovoga Zakona.
- (2) Iznimno, imatelj kvalificiranog udjela iz države članice nije obvezan prijaviti dosezanje granice od 30% udjela, u slučaju kad se prijavljuje za stjecanje 33% udjela. Također, imatelj kvalificiranog udjela iz države članice nije obvezan prijaviti smanjivanje udjela na granicu od 30%, u slučaju kad je imao prijavljeno smanjivanje na 33% udjela.
- (3) Ako imatelj kvalificiranog udjela namjerava otuđiti svoje dionice tako da bi se uslijed toga njegov udjel smanjio ispod granice za koju je dobio odobrenje, mora o tome prethodno obavijestiti Agenciju za nadzor.
- (4) Društvo za osiguranje prije stjecanja kvalificiranog udjela u drugom društvu za osiguranje, odnosno u drugoj finansijskoj instituciji sa sjedištem izvan područja Federacije i izvan područja države članice (u daljnjem tekstu: strana finansijska institucija) o namjeri stjecanja kvalificiranog udjela mora pisanim putem obavijestiti Agenciju za nadzor i uz pisanu obavijest iz stavka (1) ovoga članka priložiti:

- a) popis imatelja kvalificiranih udjela u stranoj finansijskoj instituciji s podacima o njihovim udjelima, te prijevod ovjerenog izvotka iz sudskog registra, odnosno drugog javnog registra za svakog od njih,
 - b) prijevod ovjerenog izvotka iz sudskog registra, odnosno drugog javnog registra za stranu finansijsku instituciju,
 - c) finansijska izvješća strane finansijske institucije za posljednje dvije poslovne godine,
 - d) revizorsko izvješće s mišljenjem o godišnjim izvješćima za posljednje dvije poslovne godine, ako je strana finansijska institucija po propisima države sjedišta obveznik provođenja revizije,
 - e) popis osoba koje su usko povezane sa stranom finansijskom institucijom s opisom načina povezanosti,
 - f) strategiju upravljanja strane finansijske institucije s ocjenom ekonomske efikasnosti investicija,
 - g) mišljenje ovlaštenog aktuara o godišnjim izvješćima za posljednje dvije poslovne godine.
- (5) U postupku odlučivanja o davanju suglasnosti za stjecanje kvalificiranog udjela Agencija za nadzor cijeni podobnost i finansijsko stanje podnositelja zahtjeva, njegove upravljačke sposobnosti i utjecaj na društvo za osiguranje na temelju sljedećih kriterija:
- a) poslovne reputacije i ugleda koji se cijene u odnosu na njegove finansijske i poslovne aktivnosti, uključujući i da li je nad imovinom podnositelja zahtjeva bio otvoren stečajni postupak i/ili da li je podnositelj zahtjeva - fizička osoba bila na rukovodećim poslovima u društvu za osiguranje ili drugom gospodarskom društvu u vrijeme kada je nad društvom za osiguranje ili tim društvom otvoren stečajni postupak,
 - b) pokazatelja koji mogu biti od značaja za ocjenu utjecaja podnositelja zahtjeva na upravljanje rizicima u društvu za osiguranje,
 - c) procjene upravljačkih sposobnosti, znanja i vještina stjecatelja kvalificiranog udjela, kao i ugleda, odgovarajućih profesionalnih sposobnosti i iskustava osoba koje će, nakon stjecanja kvalificiranog udjela, podnositelj zahtjeva predložiti da vode poslove društva za osiguranje,
 - d) finansijskog stanja podnositelja zahtjeva i njegovog utjecaja na poslovanje društva za osiguranje ukoliko se suglasnost izda,
 - e) mogućnosti društva za osiguranje da ispunjava uvjete utvrđene ovim Zakonom i provedbenim propisima, a posebno da li grupa čiji član treba da postane društvo za osiguranje ima vlasničku strukturu koja omogućava provođenje efikasne kontrole, efikasnu razmjenu informacija između nadležnih nadzornih tijela i određivanje podjele odgovornosti među nadležnim tijelima,
 - f) postojanja opravdanih razloga za sumnju, sukladno propisima o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, da se u vezi s stjecanjem kvalificiranog udjela provodi ili namjerava provesti pranje novca ili financiranje terorističkih aktivnosti ili to stjecanje može utjecati na povećanje rizika od pranja novca ili financiranja terorističkih aktivnosti.
- (6) Agencija za nadzor će donijeti podzakonski propis kojim pobliže uređuje kriterije na temelju kojih procjenjuje primjerenost i finansijsko stanje stjecatelja kvalificiranog udjela, kao i propisati bliže uvjete i način dostavljanja podataka i informacija iz stavka (5) ovoga članka.

Članak 29.

(Razdoblje procjene)

- (1) Agencija za nadzor odmah, a najkasnije u roku dva dana od dana primanja zahtjeva sukladno članku 28. stavak (1), kao i nakon mogućeg naknadnog primanja informacija iz stavka (4) ovoga članka namjeravanom stjecatelju izdaje pisanu potvrdu o primanju zahtjeva.
- (2) Agencija za nadzor u roku 60 dana od dana izdavanja pisane potvrde o primanju zahtjeva i svih dokumenata iz stavka (1) obavlja procjenu predviđenu člankom 30. stavak (1) ovoga Zakona.
- (3) Pri izdavanju potvrde o primanju zahtjeva, Agencija za nadzor obavještava namjeravanog stjecatelja o danu isteka razdoblja procjene.
- (4) Agencija za nadzor može, ako je potrebno, tijekom razdoblja procjene, ali najkasnije do pedesetog dana razdoblja procjene, zahtijevati dodatne informacije koje su potrebne za završetak procjene. Taj zahtjev je u pisanom obliku i u njemu je navedeno koje su dodatne informacije potrebne.
- (5) U razdoblju između dana na koji je Agencija za nadzor zahtijevala informacije i dana primanja odgovora namjeravanog stjecatelja na taj zahtjev razdoblje procjene se prekida. Taj prekid ne može biti dulji od 20 dana. Razdoblje procjene se ne prekida ako Agencija za nadzor, u skladu s vlastitom prosudbom, zahtijeva daljnje dopunjavanje ili pojašnjenje informacija.
- (6) Agencija za nadzor može produžiti prekid iz stavka (5) na 30 dana ako namjeravani stjecatelj:
 - a) ima sjedište u stranoj državi ili
 - b) je fizička ili pravna osoba koja ne podliježe nadzoru regulatornih tijela.
- (7) Ako Agencija za nadzor o zahtjevu za izdavanje odobrenja iz članka 28. stavka (1) ovoga Zakona, ne odluči u roku dva mjeseca od dana podnošenja potpunog zahtjeva smatra se da je odobrenje izdano.
- (8) U slučaju iz stavka (7) ovoga članka, Agencija za nadzor na zahtjev imatelja kvalificiranog udjela mora izdati rješenje kojim se potvrđuje da je stjecanje odobreno, u roku 8 dana od zaprimanja tog zahtjeva.
- (9) Ako Agencija za nadzor, nakon završetka procjene ne da odobrenje namjeravanom stjecanju, o tome obavještava namjeravanog stjecatelja i navodi razloge za to u roku dva radna dana prije isteka razdoblja procjene.
- (10) Rješenje Agencije za nadzor je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Članak 30.

(Procjena stjecanja)

- (1) Pri procjenjivanju zahtjeva iz članka 28. stavak (1) i informacija iz članka 29. stavka (4) ovoga Zakona radi osiguranja stabilnog i razboritog upravljanja društvom za osiguranje u kojemu je namjeravano stjecanje, te uzimajući u obzir vjerojatan utjecaj namjeravanog stjecatelja na društvo za osiguranje tijekom razdoblja procjene, Agencija za nadzor procjenjuje primjerenost namjeravanog stjecatelja i finansijsku stabilnost namjeravanog stjecatelja prema sljedećim kriterijima:
 - a) ugledu namjeravanog stjecatelja,
 - b) ugledu i iskustvu bilo koje osobe koja će nakon namjeravanog stjecanja voditi poslove društva za osiguranje ili društva za reosiguranje,
 - c) finansijskoj stabilnosti namjeravanog stjecatelja, posebno u odnosu na vrstu poslova koje obavlja ili planira obavljati u društvu za osiguranje ili društvu za reosiguranje u kojem bi trebalo doći do namjeravanog stjecanja,

- d) hoće li društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje kojem će se pripojiti drugo društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje biti u mogućnosti nastaviti poslovati sukladno ovom Zakonu, posebno hoće li grupa osiguratelja čijim članom postane društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje imati strukturu koja će ostaviti mogućnost provođenja efikasnog nadzora, efikasne razmjene podataka između nadležnih nadzornih tijela i odrediti raspodjelu nadležnosti između nadležnih nadzornih tijela,
- e) postoje li opravdani razlozi za sumnju da se u vezi s namjeravanim stjecanjem provodi ili pokušava provesti pranje novca ili financiranje terorističkih aktivnosti ili da namjeravano stjecanje može povećati rizik od provođenja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.
- (2) Ako osoba iz članka 28. stavak (1) ovoga Zakona u roku 6 mjeseci od dana prijema rješenja kojim je dano odobrenje za stjecanje udjela ne stekne dionice na koje se odobrenje odnosi, smatrat će se da je odustala od stjecanja. U slučaju ponovne namjere stjecanja, namjeravani stjecatelj mora ponoviti postupak iz čl. 28. i 29. ovoga Zakona.
- (3) Agencija za nadzor će odbiti namjeravano stjecanje u roku 60 dana od dana izdavanja potvrde iz članka 29. stavak (1) ovoga Zakona i to samo ako su informacije koje je dao namjeravani stjecatelj nepotpune ili ako je prema kriterijima iz stavka (1) ovoga članka vjerojatno da bi utjecaj namjeravanog stjecatelja mogao naškoditi stabilnom i razboritom upravljanju društva za osiguranje.
- (4) Prije donošenja odluke na temelju stavka (3) ovoga članka Agencija za nadzor mora namjeravanom stjecatelju odrediti rok koji ne smije biti kraći od 15 niti dulji od 30 dana da se očituje o razlozima odbijanja.
- (5) Ako Agencija za nadzor i nakon očitovanja iz stavka (4) ovoga članka odluči odbiti zahtjev namjeravanog stjecanja o tome donosi rješenje koje mora sadržavati razloge za odbijanje.
- (6) Rješenje Agencije za nadzor o odbijanju zahtjeva za izdavanje odobrenja o stjecanju kvalificiranog udjela je konačno, a protiv njega podnositelj može pokrenuti upravni spor tužbom kod nadležnog suda.

Članak 31.

(Međusobna suradnja nadležnih nadzornih tijela prilikom odlučivanja o zahtjevu za izdavanje odobrenja za stjecanje kvalificiranog udjela)

- (1) Nadležna nadzorna tijela u potpunosti će surađivati prilikom odlučivanja o zahtjevu za izdavanje odobrenja za stjecanje kvalificiranog udjela ako je stjecatelj kvalificiranog udjela:
- a) banka, mikrokreditna organizacija, leasing društvo, društvo za osiguranje, društvo za reosiguranje, investicijsko društvo, društvo za upravljanje otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom s odobrenjem za rad druge države članice ili u sektoru različitim od onoga u kojem je izražena namjera spajanja ili stjecanja,
- b) nadređeno društvo banke, mikrokreditne organizacije, leasing društva, društva za osiguranje, društva za reosiguranje, investicijskog društva ili društva za upravljanje otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom s odobrenjem za rad druge države članice ili u sektoru različitim od onoga u kojem je izražena namjera spajanja ili stjecanja,
- c) pravna ili fizička osoba koja kontrolira banku, mikrokreditnu organizaciju, leasing društvo, društvo

za osiguranje, društvo za reosiguranje, investicijsko društvo ili društvo za upravljanje otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom s odobrenjem za rad druge države članice ili u sektoru različitim od onoga u kojem je izražena namjera spajanja ili stjecanja.

- (2) Nadležna nadzorna tijela će, bez odgode, razmjenjivati potrebne informacije za donošenje odluke o zahtjevu iz stavka (1) ovoga članka. Navedena razmjena informacija pružat će se na pisani zahtjev.

Članak 32.

(Pravne posljedice stjecanja bez odobrenja)

- (1) Osoba koje stekne ili posjeduje dionice u suprotnosti s odredbom članka 28. stavak (1) ovoga Zakona i članka 30. stavak (5) ovoga Zakona nema pravo glasa odnosno sudjelovanja u upravljanju društvom za osiguranje na temelju dionica koje je pribavilo na taj način.
- (2) Pravo glasa iz stavka (1) ovoga članka, za vrijeme dok imatelj kvalificiranog udjela na temelju dionica koje je stekao u suprotnosti s odredbom članka 28. stavak (1) ovoga Zakona i članka 30. stavak (5) ovoga Zakona nema pravo glasa, pribraja se pravu glasa drugih dioničara dioničkog društva za osiguranje razmjerno njihovom udjelu u temeljnom kapitalu dioničkog društva za osiguranje na način da imatelj kvalificiranog udjela u glasovanju sudjeluje samo s udjelom dionica kojima ne krši odredbu članka 28. stavak (1) ovoga Zakona i članka 30. stavak (5) ovoga Zakona.

Članak 33.

(Kvalificirani udjeli: ovlasti Agencije za nadzor)

Ako Agencija za nadzor utvrdi da osoba koja je steklo kvalificirani udjel u društvu za osiguranje djeluje na to društvo suprotno načelima poslovanja društva za osiguranje, ovlaštena je obustaviti ostvarivanje njenog prava glasa na skupštini društva za osiguranje.

Odjeljak C. Vođenje poslova i nadzor nad vođenjem poslova društva

Članak 34.

(Opće odredbe)

Uprava vodi poslove društva i zastupa društvo, a nadzorni odbor nadzire vođenje poslova društva.

Članak 35.

(Članovi uprave društva za osiguranje)

- (1) Uprava društva mora imati najmanje dva člana od kojih jedan član uprave mora biti imenovan za direktora.
- (2) Prokurist može zastupati društvo za osiguranje samo zajedno s najmanje jednim članom uprave.
- (3) Najmanje jedan član uprave mora znati jedan od službenih jezika u BiH i imati prebivalište ili boravište u BiH. Član uprave koji nije državljanin BiH mora imati radnu dozvolu.

Članak 36.

(Uvjeti za člana uprave u društvu za osiguranje)

- (1) Za članove uprave i prokuristu društva za osiguranje mogu se postaviti osobe koje ispunjavaju sljedeće uvjete:
- a) VSS-VII. stupanj stručne spreme, odnosno visoko obrazovanje prvog ciklusa (koji se vrednuje sa 240 ECTS bodova) ili drugog ili trećeg ciklusa Bolonjskog sustava studiranja, a od kojih najmanje jedan član uprave mora biti ekonomske ili pravne struke,
- b) imaju najmanje tri godine iskustva na rukovodećim položajima u društvu za osiguranje, odnosno šest godina iskustva na rukovodećim položajima u drugim financijskim institucijama odnosno pet godina iskustva na poslovima ovlaštenog aktuara,

- c) nisu bili članovi uprave, nadzornog odbora društva za osiguranje nad kojim je pokrenut stečajni postupak ili oduzeto odobrenje za rad zbog kršenja zakona,
 - d) nisu članovi uprave odnosno prokuristi drugog društva za osiguranje,
 - e) nisu članovi nadzornog organa drugog društva za osiguranje,
 - f) nisu osuđivani za utaju i pronevjeru u službi, zloupotrebu povjerenja, krivotvorenje, upotrebu krivotvorenih dokumenata, krađu javne ili privatne imovine, davanje lažnih izvjava, davanje ili uzimanje mita ili bilo koje drugo kazneno djelo vezano za obavljanje profesionalne djelatnosti.
- (2) Osoba koja je bila član uprave društva za osiguranje nad kojim je pokrenut stečajni postupak ili oduzeto odobrenje za rad zbog kršenja zakona, ne može biti postavljena na mjesto člana uprave ili prokurista do isteka pet godina od dana pokretanja stečajnog postupka odnosno oduzimanja odobrenja za rad.
- (3) Ispunjavanje uvjeta iz stavka (1) točka f) ovoga članka fizička osoba koja nije državljanin BiH dokazivat će se izvodom iz sudske kaznene evidencije ili na drugi način pomoću istovjetnog dokumenta nadležnog suda ili administrativnog organa zemlje porijekla ovih osoba.
- (4) Dokumenti za dokazivanje ispunjavanja uvjeta iz stavka (1) toč. od c) do f) i stavka (3) ovoga članka ne mogu biti stariji od 90 dana od dana njihovog izdavanja.
- (5) Član uprave ne može istodobno obavljati tu funkciju i izvršne funkcije unutar društva za osiguranje koje su odgovorne za svakodnevno vođenje poslovanja i za to odgovaraju upravi i rukovodeću funkciju u organizacijskim dijelovima društva za osiguranje.

Članak 37.

(Suglasnost za člana uprave društva za osiguranje)

- (1) Članom uprave dioničkog društva za osiguranje može biti imenovana osoba koja dobije suglasnost Agencije za nadzor za obavljanje funkcije člana uprave društva za osiguranje.
- (2) Zahtjev za izdavanje suglasnosti iz stavka (1) ovoga članka podnosi nadzorni odbor društva za osiguranje za mandat koji ne može biti dulji od četiri godine.
- (3) Uz zahtjev iz stavka (2) ovoga članka moraju se priložiti dokazi o ispunjavanju uvjeta iz članka 36. ovoga Zakona. Sadržaj potrebne dokumentacije, kojom kandidat za člana uprave dokazuje ispunjava li uvjete iz članka 36. ovoga Zakona, propisuje Agencija za nadzor.
- (4) Kandidat za člana uprave u postupku odlučivanja o izdavanju suglasnosti mora dostaviti Agenciji za nadzor program vođenja poslova društva za osiguranje. Prilikom donošenja odluke za izdavanje suglasnosti iz stavka (1) ovoga članka Agencija za nadzor mora uzeti u obzir i poslovni ugled i financijsku stabilnost gospodarskog društva u kojem je kandidat za člana uprave dioničkog društva za osiguranje radio, te poslovni ugled i iskustvo kandidata.
- (5) Agencija za nadzor izdat će suglasnost iz stavka (1) ovoga članka ako na temelju dokumenata iz stavka (3) ovoga članka i predstavljenog programa iz stavka (4) ovoga članka zaključi da kandidat ispunjava uvjete za člana uprave društva za osiguranje.
- (6) Agencija za nadzor odbit će izdavanje suglasnosti ako iz podataka kojima raspolaže proizlazi da bi, zbog djelatnosti i poslova kojima se osoba bavi, odnosno zbog postupaka koje je osoba činila, bilo ugroženo poslovanje društva za osiguranje sukladno pravilima o ograničavanju rizika ili ako na temelju navoda iz stavka (4) ovoga članka prosudi da kandidat neće izvršavati poslove društva za osiguranje

- sukladno propisima donesenim na temelju ovoga Zakona te drugih zakona i propisa koji uređuju poslovanje društva za osiguranje ili ako utvrdi da je osoba u zahtjevu za izdavanje odobrenja, odnosno tijekom predstavljanja iz stavka (4) ovoga članka navela netočne podatke.
- (7) Ako je osoba dobila suglasnost za obavljanje funkcije člana uprave u jednom društvu za osiguranje, mora prije imenovanja na istu funkciju u drugom društvu za osiguranje dobiti novo odobrenje Agencije za nadzor. Na odobrenje se na odgovarajući način primjenjuju odredbe st. (4), (5), i (6) ovoga članka.
- (8) Ako je pravna osoba podnijela zahtjev za izdavanje suglasnosti za obavljanje poslova osiguranja, postupak odlučivanja o odobrenju iz stavka (1) ovoga članka objedinjuje se s postupkom odlučivanja o odobrenju za obavljanje poslova osiguranja.
- (9) Suglasnost iz stavka (1) ovoga članka prestaje važiti ako:
- a) osoba u roku šest mjeseci od primanja suglasnosti za obavljanje funkcije člana uprave ne bude imenovana za člana uprave društva za osiguranje na koje se suglasnost odnosi, te je postupak izdavanja suglasnosti bio spojen s postupkom izdavanja suglasnosti za obavljanje poslova osiguranja društva za osiguranje,
 - b) osoba u roku tri mjeseca od primanja suglasnosti za obavljanje funkcije člana uprave ne bude imenovana za člana uprave dioničkog društva za osiguranje na koje se suglasnost odnosi,
 - c) osobi prestaje funkcija člana uprave društva za osiguranje na koju se suglasnost odnosi s danom prestanka funkcije,
 - d) osobi istekne ugovor o radu u društvu za osiguranje, na koje se suglasnost odnosi, s danom isteka ugovora.

Članak 38.

(Radni odnos članova uprave)

Članovi uprave društva za osiguranje moraju biti u radnom odnosu na puno radno vrijeme u društvu za osiguranje.

Članak 39.

(Oduzimanje suglasnosti za funkciju članova uprave)

- (1) Agencija za nadzor oduzet će suglasnost za obavljanje funkcije člana uprave društva za osiguranje u slučaju ako:
- a) je osuđen za kazneno djelo nespojivo s dužnošću u upravi,
 - b) je presudom suda zabranjeno obavljanje aktivnosti u nadležnosti uprave,
 - c) je suglasnost dobivena navođenjem neistinitih podataka,
 - d) član uprave teže prekrši obveze člana uprave iz čl. 40. i 41. ovoga Zakona,
 - e) društvo ne postupi po rješenju o nalogima za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti,
 - f) društvo ne postupa sukladno obvezi blagovremenog i istinitog izvještavanja Agencije za nadzor i poslije pisanog upozorenja Agencije za nadzor,
 - g) na bilo koji način ometa obavljanje nadzora nad poslovanjem društva,
 - h) su ostvareni uvjeti iz članka 157. ovoga Zakona, u rješenju o imenovanju posebne uprave.
- (2) Ako je članu uprave oduzeta suglasnost za obavljanje funkcije člana uprave te ako je Agencija za nadzor odredila dodatne mjere u svrhu realizacije pravila o upravljanju rizicima iz članka 156. stavak (3) ovoga Zakona, nadzorni odbor društva za osiguranje dužan je odmah razriješiti tog člana uprave i podnijeti zahtjev iz članka 37. stavak (2) ovoga Zakona za novog člana uprave.

Članak 40.

(Dužnosti i odgovornosti uprave)

- (1) Uprava društva za osiguranje mora osigurati poslovanje društva za osiguranje sukladno odredbama ovoga Zakona i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona, odnosno u skladu s drugim zakonima kojima se uređuje poslovanje društva za osiguranje te propisima donesenim na temelju tih zakona.
- (2) Uprava društva za osiguranje mora osigurati praćenje rizika kojima je izloženo društvo za osiguranje kod poslovanja te donijeti odgovarajuće mjere kojima će društvo za osiguranje ograničavati rizike.
- (3) Uprava društva za osiguranje mora osigurati da se organizira sustav unutarnjih kontrola u svim područjima poslovanja društva za osiguranje i unutarnja revizija te da njihovo djelovanje bude sukladno ovom Zakonu i na temelju njega donesenim propisima.
- (4) Uprava društva za osiguranje mora osigurati vođenje poslovnih i drugih knjiga te poslovne dokumentacije, sastavljanje knjigovodstvenih isprava, procjenu knjigovodstvenih stavki, sastavljanje računovodstvenih i drugih izvješća, o čemu je dužna izvješćivati, odnosno obavještavati Agenciju za nadzor sukladno ovom Zakonu i propisu o računovodstvu i reviziji, te propisima donesenima na temelju ovih zakona.
- (5) Uprava društva za osiguranje je dužna osigurati da društvo za osiguranje ima pisane politike, kao i da se te politike provode. Prije donošenja politika uprava je dužna pribaviti mišljenje ovlaštenog aktuara na predložene politike i odobrenje nadzornog odbora. Politike se odnose na upravljanje rizicima, unutarnju kontrolu i unutarnju reviziju. Politike se preispituju najmanje jedanput godišnje i prilagođavaju se u slučaju bilo koje značajne promjene u sustavu ili u određenom području.
- (6) Članovi uprave društva za osiguranje solidarno odgovaraju društvu za osiguranje za štetu koja nastane kao posljedica činjenja, nečinjenja i propuštanja ispunjavanja svojih dužnosti, osim ako ne dokažu da su u ispunjavanju svojih dužnosti upravljanja društvom za osiguranje postupali s pažnjom dobrog i savjesnoga gospodarstvenika.
- (7) Članovi uprave su obvezni, pri svakom imenovanju ili prestanku svoje funkcije u nadzornom ili upravnom odboru drugih pravnih osoba pisanim putem obavijestiti Agenciju za nadzor u roku 8 dana.

Članak 41.

(Obavješćavanje nadzornog odbora)

- (1) Uprava društva za osiguranje mora žurno u roku tri dana od utvrđivanja ili nastanka pisanim putem obavijestiti nadzorni odbor društva za osiguranje o sljedećem:
 - a) da je ugrožena likvidnost ili solventnost društva za osiguranje,
 - b) da su nastupili razlozi za prestanak i oduzimanje odobrenja za obavljanje poslova osiguranja, odnosno zabrana obavljanja pojedinih poslova osiguranja,
 - c) da se finansijsko stanje društva za osiguranje izmijenilo tako da društvo za osiguranje ne dostiže marginu solventnosti iz članka 71., odnosno članka 72. ovoga Zakona,
 - d) o svim nalozima Agencije za nadzor.
- (2) Član uprave društva za osiguranje mora žurno u roku tri dana od utvrđivanja ili nastanka pisanim putem obavijestiti nadzorni odbor društva za osiguranje:
 - a) o imenovanju i prestanku njegove funkcije u nadzornim tijelima drugih pravnih osoba,
 - b) o pravnim poslovima na temelju kojih je član uprave sam ili član njegove uže obitelji posredno ili

neposredno stekao dionice odnosno poslovne udjele pravne osobe na temelju kojih član uprave zajedno s članovima uže obitelji u toj pravnoj osobi dostiže ili premašuje kvalificirani udjel, odnosno ako se njihov udjel smanjio ispod granice kvalificiranog udjela,

- c) o oduzimanju odobrenja za obavljanje funkcije člana uprave.

Članak 42.

(Nadzorni odbor)

- (1) Nadzorni odbor ima najmanje tri člana, predsjednika i dva člana pri čemu ukupan broj članova nadzornog odbora mora biti neparan.
- (2) Skupština društva za osiguranje imenuje i razrješava članove nadzornog odbora uz prethodnu suglasnost Agencije za nadzor.
- (3) Agencija za nadzor daje, odnosno oduzima suglasnost po proceduri za izdavanje suglasnosti upravi.

Članak 43.

(Uvjeti za obavljanje funkcije člana nadzornog odbora)

- (1) Za člana nadzornog odbora društva za osiguranje osoba može biti imenovana pod uvjetima da:
 - a) nije pravomoćno osuđivana za kazneno djelo nespojivo s dužnošću u nadzornom odboru,
 - b) joj nije presudom suda zabranjeno obavljanje aktivnosti u nadležnosti nadzornog odbora,
 - c) nije bila član uprave društva nad kojim su provedene mjere nadzora u obliku imenovanja posebne uprave, prinudne likvidacije ili prijedloga za pokretanje stečajnog postupka,
 - d) joj nije mjerom nadzora oduzeta suglasnost za funkciju člana uprave društva za osiguranje i to u razdoblju dvije godine od dana kada je nametnuta mjera nadzora,
 - e) joj Agencija za nadzor nije odbila izdati odobrenje za obavljanje funkcije člana uprave i to najmanje godinu dana od dana donošenja rješenja kojim se odbija izdavanje odobrenja za obavljanje funkcije člana uprave.
- (2) Agencija za nadzor može od uprave društva za osiguranje zatražiti sazivanje skupštine i predložiti razrješenje člana nadzornog odbora društva za osiguranje ako:
 - a) član nadzornog odbora krši obveze navedene u članku 46. ovoga Zakona,
 - b) su prekršene odredbe članka 44. ovoga Zakona,
 - c) ne ispunjava uvjete iz stavka (1) ovoga članka.

Članak 44.

(Zapreke za imenovanje člana nadzornog odbora)

- (1) Članom nadzornog odbora društva za osiguranje ne može biti imenovana osoba:
 - a) koja je povezana s pravnim osobama u kojima društvo za osiguranje ima udjel više od 5% prava glasa ili takav udjel u njihovu temeljnom kapitalu,
 - b) koja je član nadzornog odbora ili uprave ili prokurist u drugom društvu za osiguranje, drugom osiguravajućem holdingu ili drugoj finansijskoj instituciji,
 - c) koja ne može biti član nadzornog odbora prema odredbama Zakona o gospodarskim društvima,
 - d) zaposlena u društvu za osiguranje.
- (2) Zabrana iz stavka (1) ovoga članka ne vrijedi za osobe koje su članovi nadzornog odbora, uprave ili prokuristi nadređenog društva za osiguranje ili drugog nadređenog društva u grupi osiguratelja.

Članak 45.

(Nadležnost nadzornog odbora)

Osim nadležnosti koje nadzorni odbor ima u skladu sa Zakonom o gospodarskim društvima, nadzorni odbor društva za osiguranje ima i sljedeće nadležnosti:

- a) daje upravi suglasnost za određivanje poslovne politike društva za osiguranje,
- b) daje upravi suglasnost za određivanje finansijskog plana društva za osiguranje,
- c) daje upravi suglasnost za određivanje organizacije sustava unutarnjih kontrola,
- d) daje suglasnost za određivanje okvirnog godišnjeg programa rada unutarnje revizije,
- e) daje upravi suglasnost za imenovanje ovlaštenog aktuara društva za osiguranje,
- f) pokreće proceduru za imenovanje članova uprave i imenuje članove uprave,
- g) razmatra izvješće Odbora za reviziju o primjerenosti postupaka i učinkovitosti djelovanja unutarnje revizije,
- h) raspravlja o činjenicama koje je utvrdila Agencija za nadzor, Porezna uprava i druga nadzorna tijela tijekom postupka nadzora nad društvom za osiguranje,
- i) razmatra finansijska izvješća društva za osiguranje i utvrđuje prijedlog odluke o usvajanju godišnjeg finansijskog izvješća,
- j) obrazlaže skupštini dioničara svoje mišljenje uz godišnja izvješća unutarnje revizije i mišljenje uz godišnja izvješća uprave,
- k) nadzire provođenje nalaza iz mišljenja ovlaštenog aktuara društva za osiguranje od strane uprave društva za osiguranje.

Članak 46.

(Odgovornost članova nadzornog odbora)

- (1) Članovi nadzornog odbora društva za osiguranje solidarno su odgovorni društvu za osiguranje za štetu koja je nastala zbog zanemarivanja njihovih obveza, osim ako dokažu da su pošteno i savjesno ispunjavali svoje dužnosti.
- (2) Član nadzornog odbora društva za osiguranje Agenciju za nadzor bez odgađanja mora obavijestiti o:
 - a) imenovanju i prestanku njegove funkcije u upravnim i nadzornim tijelima drugih pravnih osoba,
 - b) pravnim poslovima na temelju kojih su, posredno ili neposredno, član nadzornog odbora, odnosno članovi njegove uže obitelji stekli dionice odnosno poslovne udjele u pravnoj osobi na temelju kojih član nadzornog odbora zajedno s članovima svoje obitelji u toj pravnoj osobi dostiže ili premašuje kvalificirani udjel, odnosno ako se njihov udjel smanjio ispod granice kvalificiranog udjela,
 - c) prestanku funkcije člana nadzornog odbora društva za osiguranje.

Odjeljak D. Osnivanje podružnica između dva entiteta

Članak 47.

(Osnivanje podružnica društva koje imaju sjedište u RS: Opće odredbe)

- (1) Društvo za osiguranje koje ima sjedište u RS može osnovati podružnicu u Federaciji.
- (2) Agencija za osiguranje RS, prije počinjanja s radom podružnice u Federaciji, Agenciji za nadzor prosljeđuje zahtjev s potrebnom dokumentacijom uz koji prilaže i:
 - a) rješenje o izdavanju odobrenja društvu iz RS za osnivanje podružnice u Federaciji,

- b) rješenje o upisu u sudski registar osnivanja podružnice u Federaciji,
 - c) potvrdu o solventnosti društva za osiguranje iz RS koje osniva podružnicu u Federaciji,
 - d) dokaz o članstvu u Birou zelene karte Bosne i Hercegovine, ako se radi o društvu koje ima odobrenje za obavljanje poslova osiguranja od odgovornosti za motorna vozila,
 - e) dokaz o članstvu u Zaštitnom fondu FBiH, ako se radi o društvu koje ima odobrenje za obavljanje poslova osiguranja od odgovornosti za motorna vozila.
- (3) Agencija za nadzor donosi rješenje o upisu društva za osiguranje sa sjedištem u RS koje u Federaciji posluje putem podružnice u registar društava za osiguranje koji vodi u roku 15 dana od dana prijema dokumentacije iz stavka (2) ovoga članka.
 - (4) Društvo za osiguranje iz RS je dužno u podružnici u Federaciji postupati sukladno čl. 10. i 11. ovoga Zakona.

Članak 48.

(Osnivanje podružnice društva iz Federacije u RS: Opće odredbe)

- (1) Društvo koje ima sjedište u Federaciji može osnovati podružnicu u RS, pod uvjetom da Agenciji za nadzor podnese zahtjev kojim će se izjasniti da namjerava otvoriti podružnicu u RS, prilažući sljedeće dokumente:
 - a) odluku o osnivanju podružnice u RS,
 - b) akt o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta u podružnici u RS,
 - c) dokaz o osiguranom poslovnom prostoru za sjedište podružnice u RS, kao i unutarnjih organizacijskih dijelova podružnice,
 - d) odluku kojom se imenuje osoba ovlaštena za zastupanje podružnice u RS, uz navođenje opsega i granica ovlaštenja za zastupanje u pravnom prometu,
 - e) dokaz da fizička osoba iz točke d) ovoga stavka ima privremeno ili stalno prebivalište na teritoriju Bosne i Hercegovine,
 - f) plan poslovanja i finansijski plan podružnice u RS,
 - g) uvjete osiguranja i tarife premija za vrste osiguranja kojima će se podružnica u RS baviti,
 - h) po jednu ovjerenu kopiju svih vrsta policia osiguranja (ugovora o osiguranju) koje će podružnica u RS koristiti u pravnom prometu u RS,
 - i) izjavu o odabranom načinu poslovanja u okviru vrste osiguranja: "Osiguranje troškova pravne zaštite", ukoliko se bavi tom vrstom osiguranja,
 - j) dokaz da je član Biroa zelene karte Bosne i Hercegovine, ako se radi o društvu koje ima odobrenje za obavljanje poslova osiguranja od odgovornosti za motorna vozila.
- (2) Agencija za nadzor nakon provjere plana poslovanja i pod uvjetom da su administrativna struktura i finansijsko stanje društva, kao i opće i stručne kvalifikacije i iskustvo direktora i ovlaštenih zastupnika odgovarajući u roku 60 dana od dana podnošenja zahtjeva društva za osiguranje iz Federacije za izdavanje odobrenja za osnivanje podružnice u RS, Agenciji za osiguranje RS prosljeđuje zahtjev s dokumentacijom iz stavka (1) ovoga članka uz koji prilaže i:
 - a) rješenje o izdavanju odobrenja društvu iz Federacije za osnivanje podružnice u RS,
 - b) rješenje o upisu u sudski registar osnivanja podružnice u RS,
 - c) potvrdu o solventnosti društva za osiguranje iz Federacije koje osniva podružnicu u RS,
 - d) dokaz o članstvu u Birou zelene karte Bosne i Hercegovine,

- e) dokaz o članstvu u Zaštitnom fondu Republike Srpske.
- (3) Agencija za nadzor obavještava društvo iz Federacije da je Agenciji za osiguranje RS prosljedila zahtjev i dokumente iz stavka (1) ovoga članka.
- (4) U slučaju izmjene bilo kojih podataka predviđenih u toč. od b) do e) stavka (2) ovoga članka, Agenciji za nadzor bit će podnesena pisana obavijest najmanje 30 dana prije provedbe te izmjene kako bi Agencija za nadzor postupila kako je predviđeno u stavku (1) ovoga članka.
- (5) Podružnica u svojem sjedištu mora voditi i čuvati svu dokumentaciju koja se odnosi na poslovanje podružnice.

Članak 49.

(Osnivanje podružnice društva iz Federacije u RS: Posebne odredbe)

- (1) U slučaju izmjene bilo koje pojedinosti dostavljene prema stavku (1) tač. b), c), d) i f) članka 48. ovoga Zakona, Agencija za nadzor poslat će pisanu obavijest Agenciji za osiguranje RS najmanje 30 dana prije provedbe izmjene kako bi se procedura navedena u prethodnom stavku mogla primijeniti.
- (2) Društvo iz Federacije koje obavlja poslove neživotnog osiguranja koje namjerava poslovati u RS zdravstvenim osiguranjem iz članka 9. stavak (2) točka b), koja djelomično ili u potpunosti zamjenjuje statutarni sustav socijalnog osiguranja u entitetu, mora Agenciji za nadzor podnijeti tehničku osnovu za tarife i opće i posebne uvjete osiguranja prije nego što otpočne njihovu primjenu.

Članak 50.

(Obavještanje o dokumentima)

- (1) U cilju zaštite javnog interesa i kontrole da li se poštuju zakonske odredbe o ugovorima o osiguranju Agencija za nadzor može, od društva koje ima sjedište u RS i koje se bavi osiguranjem u Federaciji putem podružnica, zahtijevati povremene obavijesti o općim i posebnim uvjetima ugovora o osiguranju kao i o dokumentima koje namjeravaju koristiti za svoje osiguranike.
- (2) Agencija za nadzor će od društva zahtijevati dostavljanje svih podataka neophodnih za primjenu ovoga Zakona na jednom od službenih jezika u BiH.
- (3) Društvo koje je osnovano u RS, a koje posluje u Federaciji putem podružnice, obvezno je Agenciji za nadzor dostaviti sve tražene dokumente u svrhu primjene ovoga članka ukoliko su i društva koja imaju sjedište u Federaciji obvezna to uraditi. Ako društvo odbije podnijeti zatražene dokumente, Agencija za nadzor primijenit će odredbe čl. 51. i 52. ovoga Zakona.

Članak 51.

(Nepoštivanje Zakona)

- (1) Ako društvo za osiguranje koje postupa suprotno odredbama ovoga Zakona ima sjedište u RS, a u Federaciji ima podružnicu, Agencija za nadzor će izreći sankciju za prekršaj njegovoj organizacijskoj jedinici i odrediti odgovarajuće mjere nadzora.
- (2) Svako rješenje o određivanju mjere ograničenja pružanja usluga ili o izricanju sankcije, sukladno odredbama ovoga članka, mora biti obrazloženo i dostavljeno tome društvu i Agenciji za osiguranje RS.
- (3) Odredbe ovoga članka ne isključuju primjenu drugih zakonskih propisa, uključujući i kazne predviđene važećim zakonima o osiguranju u Federaciji.

Članak 52.

(Suradnja s Agencijom za osiguranje RS)

- (1) Ako je potrebna istraga na licu mjesta u prostorijama sjedišta društva ili podružnice u Federaciji kako bi se

- osigurala odgovarajuća primjena važećih propisa u Federaciji, Agencija za nadzor surađivat će s Agencijom za osiguranje RS kako bi se istraga provela. Ako Agencija za nadzor smatra prijeko potrebnim, može i sama provesti provjeru u uredima podružnice nakon što prethodno obavijesti Agenciju za osiguranje RS.
- (2) Agencija za nadzor će donijeti provedbeni akt o pravilima osnivanja i poslovanja podružnica društava za osiguranje u međuentitetskom poslovanju iz čl. 47., 48., 49., 50. i 51. ovoga Zakona.

Članak 53.

(Promidžba)

Društva koja imaju sjedište u RS i izvan BiH mogu oglašavati svoje usluge u Federaciji koje pružaju prema pravu osnivanja i sukladno propisima u Federaciji koji se odnose na oblik i sadržaj takve promidžbe i koji su usvojeni u općem javnom interesu.

Članak 54.

(Ispunjenje obveza u slučaju likvidacije)

U slučaju provođenja postupka likvidacije društva za osiguranje, obveze koje proizlaze iz ugovora koji su zaključeni putem podružnice ispunit će se na isti način kao i one koje proizlaze iz drugih ugovora o osiguranju toga društva za osiguranje, u skladu s glavom X. ovoga Zakona.

Odjeljak E. Obavljanje poslova osiguranja stranih društava za osiguranje

Članak 55.

(Osnivanje podružnice)

- (1) Strano društvo za osiguranje može na području Federacije poslove osiguranja obavljati samo preko podružnice.
- (2) Podružnica stranog društva za osiguranje mora ispunjavati sljedeće uvjete:
- poslove podružnice moraju voditi dvije osobe, koje su ovlaštene zastupati osnivače a na koje se na odgovarajući način primjenjuju odredbe čl. 34. do 41. ovoga Zakona,
 - podružnica mora biti na odgovarajući način kadrovski i tehnički osposobljena za obavljanje poslova osiguranja,
 - podružnica mora raspolagati deponiranim sredstvima u vrijednosti jedne polovine iznosa temeljnog kapitala iz članka 25. ovoga Zakona,
 - podružnica mora na području Federacije raspolagati odgovarajućom imovinom najmanje u visini polovine garantnog fonda, propisanog člankom 73. ovoga Zakona, te deponirati novčani iznos kao jamstvo za plaćanje obveza iz ugovora o osiguranju sklopljenih na području Federacije, odnosno ugovora koji pokrivaju rizike na području Federacije, u visini četvrtine garantnog fonda podružnice (u daljnjem tekstu: jamstveni depozit). Višak vlastitih sredstava podružnice iznad zahtijevanog minimalnog kapitala, zavisno o tome koji je viši, mora biti položen na poslovni račun kod financijske institucije sa sjedištem u Federaciji,
 - podružnica mora imenovati ovlaštenog aktuara koji će u istoj imati jednaku funkciju kakvu ima i u društvu za osiguranje.
- (3) Podružnica u svojem sjedištu mora voditi i čuvati svu dokumentaciju koja se odnosi na poslovanje podružnice.
- (4) Na podružnicu stranog društva za osiguranje na odgovarajući se način primjenjuju odredbe o upravljanju rizicima, čuvanju povjerljivih podataka te poslovnim knjigama i izvješćima iz glave III. i IV. ovoga Zakona te na temelju njih donesenih propisa.

- (5) Na nadzor nad podružnicom osnovanom u Federaciji na odgovarajući način se primjenjuju odredbe o nadzoru nad društvima za osiguranje iz glave VIII. ovoga Zakona.
- Članak 56.
(Odobrenje za osnivanje podružnice)
- (1) Strano društvo za osiguranje može na području Federacije osnovati podružnicu ako za to dobije odobrenje Agencije za nadzor.
- (2) Uz zahtjev za izdavanje odobrenja za osnivanje podružnice mora se priložiti:
- akt o osnivanju podružnice,
 - izvod iz sudskog odnosno drugog odgovarajućeg registra države sjedišta matičnog društva za osiguranje,
 - statut odnosno propise matičnog društva za osiguranje,
 - revidirana finansijska izvješća matičnog društva za osiguranje za posljednje tri godine,
 - ako iz akta iz točke b) ovoga stavka nisu vidljivi podaci o vlasnicima matičnog društva za osiguranje, mora se priložiti odgovarajuća isprava u kojoj se na vjerodostojan način navode vlasnici i njihovi udjeli u upravljanju matičnim društvom za osiguranje,
 - izvod iz sudskog odnosno drugog odgovarajućeg registra države sjedišta za pravne osobe koje imaju više od 10% udjela u upravljanju matičnim društvom za osiguranje,
 - poslovni plan sa sadržajem određenim u članku 22. ovoga Zakona i mišljenjem ovlaštenog aktuara podružnice o istom,
 - dokaze o adekvatnosti garantnog fonda i jamstvenom depozitu s mišljenjem ovlaštenog aktuara podružnice o istom,
 - dokumentaciju na temelju koje se može utvrditi je li podružnica u kadrovskom, tehničkom i organizacijskom smislu sposobna pružati usluge na koje se odnosi zahtjev za izdavanje odobrenja.
- (3) Agencija za nadzor u odobrenju za osnivanje podružnice stranog društva za osiguranje odredit će način na koji će se osigurati jamstveni depozit.
- (4) Na odlučivanje o izdavanju odobrenja za osnivanje podružnice stranog društva za osiguranje na odgovarajući način se primjenjuju odredbe čl. od 18. do 20. ovoga Zakona.
- (5) Odobrenje za rad iz ovog članka važeće je na cijelom teritoriju BiH i bit će dostavljeno Agenciji za osiguranje u BiH.

Odjeljak F. Prijenos portfelja osiguranja

Članak 57.

(Opće odredbe)

- (1) Društvo za osiguranje može ugovorom prenijeti na drugo društvo za osiguranje (u daljnjem tekstu: društvo za osiguranje preuzimatelj) ugovore o osiguranju u jednoj ili više vrsta osiguranja (u daljnjem tekstu: portfelj osiguranja) istodobno s prijenosom imovine za pokriće tehničkih rezervi u vrijednosti rezervi koje se oblikuju za portfelj osiguranja, koji je predmet prijenosa odnosno imovine za pokriće matematičke rezerve koja se mora oblikovati za portfelj osiguranja koji je predmet ugovora.
- (2) Portfelj osiguranja može se prenijeti na društvo za osiguranje preuzimatelja kada društvo za osiguranje preuzimatelj dobije odobrenje Agencije za nadzor za preuzimanje portfelja osiguranja.
- (3) Za prijenos ugovora o osiguranju nije potrebna suglasnost osiguranika.
- (4) Društvo koje vrši prijenos obavijestit će ugovarače osiguranja i sve ostale zainteresirane strane tako što će obavijest o predloženom prijenosu biti objavljeno u "Službenim novinama Federacije BiH" i "Službenom glasniku BiH", kao i u dnevnim novinama velike tiraže u Federaciji. Obavijest o prijenosu naznačivat će sve podatke o imenu društva koje vrši i na koje se vrši prijenos, o klasifikaciji rizika koji su uključeni u portfelj osiguranja koji će se prenijeti. U pogledu poslova životnog osiguranja obavijest će navoditi i da je izrađeno izvješće aktuara i da je dostupan za pregled u sjedištu društva i u svim podružnicama društva.
- (5) Društvo koje vrši prijenos, obavijest iz stavka (4) ovoga članka objaviti će i u RS u odnosu na rizike koji će biti prenijeti, a nalaze se u RS.
- (6) Društvo za osiguranje može prenijeti portfelj osiguranja na:
- drugo društvo za osiguranje u Federaciji,
 - društvo u RS koje ima podružnicu u Federaciji,
 - podružnicu stranog društva za osiguranje, ako je sjedište podružnice u Federaciji.
- (7) Društvo za osiguranje dužno je portfelj osiguranja prenijeti na društvo za osiguranje preuzimatelja u roku tri mjeseca od dana primanja odobrenja za prijenos portfelja od Agencije za nadzor.
- (8) Odobrenje za prijenos portfelja prestaje važiti istekom roka iz stavka (7) ovoga članka.
- (9) Društvo za osiguranje dužno je u roku 30 dana od dana prijensa portfelja Agenciji za nadzor podnijeti dokaze o prijenosu portfelja na društvo za osiguranje preuzimatelja.
- (10) Ako društvo za osiguranje ne postupi sukladno stavku (9) ovoga članka, odnosno ako iz podnesenih dokaza nije vidljivo da je izvršen prijenos portfelja, Agencija za nadzor donijet će odluku o prestanku važenja odobrenja za prijenos portfelja.
- (11) Agencija za nadzor će propisati koje dokaze o prijenosu iz stavka (9) ovoga članka dostavlja društvo za osiguranje.

Članak 58.

(Zahtjev za izdavanje odobrenja za prijenos portfelja osiguranja)

- (1) Uz zahtjev za izdavanje odobrenja za prijenos portfelja mora se dostaviti:
- popis ugovora o osiguranju prema pojedinim vrstama osiguranja koji su predmet prijensa uz opće uvjete za ta osiguranja, te izračune rezervi za ta osiguranja,
 - popis imovine za pokriće tehničkih rezervi odnosno imovine za pokriće matematičke rezerve, uz navođenje vrijednosti te podatke na temelju kojih je moguće provjeriti izračun te vrijednosti,
 - ugovor o prijenosu portfelja osiguranja,
 - mišljenje ovlaštenog aktuara o prijenosu portfelja osiguranja.
- (2) U slučaju kada se prijenos portfelja osiguranja vrši na podružnicu stranog društva za osiguranje iz članka 57. stavak (6) točka c) ovoga Zakona svaki zahtjev za informacijama upućen nadzornim organima u drugim zemljama članicama slat će se preko Agencije za osiguranje u BiH, sukladno propisu koji uređuje poslovanje Agencije za osiguranje u BiH.
- (3) Društvo koje namjerava preuzeti portfelj osiguranja o toj činjenici obavještava Agenciju za nadzor te podnosi izmjenu plana poslovanja koja je nužna radi preuzimanja portfelja.
- (4) Agencija za nadzor će u roku 30 dana odlučiti o zahtjevu za odobrenje za preuzimanje portfelja osiguranja.
- (5) Odluka Agencije za nadzor kojom se odobrava prijenos objavit će se i u RS ukoliko portfelj uključuje rizike koji se nalaze u RS. Objavljivanje odobrenja za prijenos društvima

koja vrše prijenos i koja imaju sjedište u RS, a koja pokrivaju rizike koji se nalaze u Federaciji, izvršit će se sukladno odredbama ovoga članka i članka 57. st. (4) i (5) ovoga Zakona.

Članak 59.

(Odbijanje zahtjeva o dobivanju odobrenja za preuzimanje portfelja osiguranja)

- (1) Agencija za nadzor odbit će zahtjev za izdavanje odobrenja za preuzimanje portfelja osiguranja ako je vrijednost imovine za pokriće tehničkih rezervi, odnosno imovine za pokriće matematičkih rezervi manja od visine rezervi koje se moraju oblikovati za portfelj osiguranja koji je predmet prijenosa, odnosno ako postoje drugi razlozi zbog kojih bi bili ugroženi interesi osiguranika.
- (2) Agencija za nadzor odbit će zahtjev i u slučaju ako društvo za osiguranje preuzimatelj nema odobrenje za obavljanje poslova osiguranja u vrstama osiguranja koje su predmet prijenosa, odnosno ako bi zbog preuzimanja portfelja osiguranja bilo ugroženo poslovanje društva za osiguranje preuzimatelja sukladno pravilima o upravljanju rizicima u skladu s člankom 62. ovoga Zakona.
- (3) Protiv rješenja iz st. (1) i (2) ovoga članka društvo ima pravo pokrenuti upravni spor tužbom kod nadležnog suda.

GLAVA III. SUSTAV UPRAVLJANJA RIZICIMA

Odjeljak A. Opće odredbe

Članak 60.

(Sustav upravljanja u društvu za osiguranje)

- (1) Društvo za osiguranje je dužno osigurati postojanje i funkcioniranje efikasnog sustava upravljanja koji uključuje upravljanje rizikom, sustav unutarnjih kontrola, unutarnju reviziju i aktuarstvo.
- (2) Sustav upravljanja u društvu za osiguranje usklađuje se s veličinom i organizacijskom strukturom društva, opsegom aktivnosti i vrstama osiguranja koje društvo obavlja.
- (3) Agencija za nadzor propisuje način uređivanja sustava upravljanja u društvu za osiguranje.

Odjeljak B. Upravljanje rizicima

Članak 61.

(Sustav upravljanja rizicima)

- (1) Društva za osiguranje i društva za reosiguranje moraju imati uspostavljen djelotvoran sustav upravljanja rizicima koji obuhvaća strategije, procese i postupke izvješćivanja koji su potrebni za utvrđivanje, mjerenje i praćenje rizika, upravljanje rizicima i kontinuirano izvješćivanje, na pojedinačnoj i grupnoj osnovi, o rizicima kojima su izložena ili bi mogla biti izložena te o međusobnoj ovisnosti tih rizika.
- (2) Sustav upravljanja rizicima treba biti djelotvoran i dobro integriran u organizacijsku strukturu i procese odlučivanja društva za osiguranje ili društva za reosiguranje te na primjeren način uzimati u obzir osobe koje efikasno vode društvo ili imaju druge ključne funkcije.
- (3) Sustav upravljanja rizicima pokriva rizike koji se uključuju u izračun kapitalnog zahtjeva u pogledu solventnosti, kao i rizike koji nisu uključeni ili nisu u potpunosti uključeni u taj izračun.
- (4) Sustav upravljanja rizicima obuhvaća:
 - a) preuzimanje rizika i formiranje rezervi,
 - b) upravljanje imovinom i obvezama,
 - c) ulaganja, posebno izvedenice i slične obveze,
 - d) upravljanje likvidnosnim i koncentracijskim rizikom,
 - e) upravljanje operativnim rizikom,
 - f) reosiguranje i druge tehnike smanjenja rizika.

- (5) Sustav upravljanja rizicima društva za osiguranje treba obuhvatiti ocjenu najmanje sljedećih rizika:
 - a) rizik neživotnog osiguranja,
 - b) rizik životnog osiguranja,
 - c) rizik zdravstvenog osiguranja,
 - d) tržišni rizik,
 - e) rizik deponiranja i ulaganja,
 - f) operativni rizik.
- (6) Društvo za osiguranje je dužno identificirati, procjenjivati i mjeriti rizike kojima je izloženo u svom poslovanju i upravljati ovim rizicima primjenom kvalitativnog i kvantitativnog načina upravljanja.
- (7) Društvo za osiguranje utvrđuje procedure za identificiranje, procjenu i mjerenje rizika, kao i za upravljanje rizicima, sukladno propisima, standardima i pravilima struke osiguranja.
- (8) Agencija za nadzor propisuje vrste rizika u obavljanju djelatnosti osiguranja, bliže uvjete i način identifikacije, mjerenja i praćenja ovih rizika i upravljanja tim rizicima.

Članak 62.

(Pravila o upravljanju rizikom)

- (1) Društvo za osiguranje upravlja rizikom ako u svom poslovanju osigurava:
 - a) dionički kapital najmanje u visini propisanoj člankom 25. ovoga Zakona,
 - b) tehničke rezerve, u skladu s člankom 80. ovoga Zakona,
 - c) likvidnost društva, u skladu s člankom 75. ovoga Zakona,
 - d) blagovremeno plaćanje šteta, ugovorenih suma osiguranja i izvršavanje drugih obveza iz osnove osiguranja sukladno pravilima struke osiguranja, dobrim poslovnim običajima i poslovnom etikom,
 - e) deponiranje i ulaganje sredstava tehničkih i matematičkih rezervi, u skladu s čl. 89. i 93. ovoga Zakona,
 - f) garantni fond u skladu s člankom 73. ovog Zakona,
 - g) marginu solventnosti, u skladu s čl. 71. i 72. ovoga Zakona,
 - h) suosiguranje i reosiguranje viškova rizika iznad maksimalnog samopridržaja, u skladu s čl. 99. i 101. ovog Zakona,
 - i) pokrivenost troškova provođenja osiguranja režijskim dodatkom,
 - j) istinito i objektivno prikazivanje finansijskih izvješća,
 - k) druge aktivnosti radi ispunjenja obveza iz toč. od a) do j) ovoga članka, kao i drugih obveza propisanih ovim Zakonom koje se odnose na upravljanje rizikom.
- (2) Društvo za osiguranje dužno je poslovati na način da rizici kojima je izloženo u pojedinačnim, odnosno svim vrstama poslova osiguranja koje obavlja ne prijeđu vrijednosti ili granice propisane ovim Zakonom te na temelju njega donesenim propisima.
- (3) Društvo za osiguranje dužno je poslovati po načelima:
 - a) likvidnosti - sposobnost pravovremenog ispunjavanja dospjelih obveza,
 - b) solventnosti - trajna sposobnost ispunjavanja svih svojih obveza.

Članak 63.

(Statistički podaci)

- (1) Društvo za osiguranje dužno je voditi statističke podatke o poslovima osiguranja, rizicima koje pokrivaju osiguranja, osiguranim slučajevima i evidencijama šteta.

- (2) Друштво за osiguranje dužno je podatke iz stavka (1) ovoga članka obrađivati primjenom statističkih standarda za osiguranje koje propisuje Agencija za nadzor.

Odjeljak C. Sustav unutarnjih kontrola

Članak 64.

(Sustav unutarnjih kontrola i funkcija praćenja usklađenosti)

- (1) Друштво za osiguranje je dužno osigurati postojanje i funkcioniranje efikasnog sustava unutarnjih kontrola.
- (2) Pod sustavom unutarnjih kontrola društva za osiguranje podrazumijevaju se odgovarajuće administrativne i druge procedure, postupci i radnje koje je uprava dužna organizirati i primijeniti na način koji odgovara prirodi, složenosti i rizičnosti posla, okvir unutarnje kontrole, kao i postupak izvješćivanja o usklađenosti poslovanja društva i kontrola te usklađenosti, a radi određivanja i prihvatanja odgovarajućih rizika i upravljanja tim rizicima, te sprječavanja nepravilnosti i nezakonitosti u poslovanju društva.
- (3) Kontrola usklađenosti poslovanja društva za osiguranje uključuje obavješćivanje uprave o poslovanju društva sukladno propisima, kao i procjenu mogućeg utjecaja promjene propisa na poslovanje društva i identifikaciju i procjenu rizika usklađenosti poslovanja.
- (4) Agencija za nadzor propisuje bliže uvjete i način uređivanja i provođenja sustava unutarnjih kontrola društva za osiguranje.

Članak 65.

(Uspostavljanje sustava unutarnjih kontrola)

Друштво za osiguranje svojim aktima uređuje uspostavljanje, funkcioniranje, praćenje i unapređenje sustava unutarnjih kontrola, kao i odgovornost društva za navedene aktivnosti.

Članak 66.

(Informacijski sustav i izloženost rizicima)

- (1) Друштво za osiguranje je dužno sustav unutarnjih kontrola integrirati u sve svoje poslovne aktivnosti i procese i da, kao podršku tom sustavu, razvije pouzdan, funkcionalan i adekvatan informacijski sustav.
- (2) Sustav unutarnjih kontrola društva za osiguranje organizira se tako da osigurava identifikaciju potencijalnih područja izloženosti društva rizicima i donošenje odluka kojima će se spriječiti prekomjerna izloženost društva rizicima.

Odjeljak D. Kapital društva za osiguranje

Članak 67.

(Kapital društva za osiguranje)

- (1) Kapital društva za osiguranje se u svrhu primjene pravila o upravljanju rizicima (u daljnjem tekstu: kapital) izračunava na način određen sljedećim člancima ovog odjeljka.
- (2) Pri izračunu kapitala društva za osiguranje uzimaju se u obzir stavke temeljnog kapitala iz članka 68. ovoga Zakona i stavke dopunskog kapitala iz članka 69. ovoga Zakona, te stavke odbitka iz članka 70. ovoga Zakona.

Članak 68.

(Temeljni kapital)

- (1) Temeljni kapital društva sastoji se od:
 - a) uplaćenog dioničkog kapitala i uplaćene dioničke premije iz osnove nominalnog iznosa običnih dionica izdanih na temelju novčanih uplata u dionički kapital društva,
 - b) rezervi (zakonskih i statutarnih) koje ne proizlaze iz obveza po osnovi ugovora o osiguranju,
 - c) akumulirane dobiti i dobiti poslije oporezivanja, iz posljednjeg obračunskog razdoblja za koji se raspoređuje dobit, a nakon donošenja odluke skupštine o raspodjeli dobiti.

- (2) Kod obračuna temeljnog kapitala iz stavka (1) ovoga članka kao odbitne stavke uzimaju se:
 - a) preneseni gubitak i gubitak tekuće godine,
 - b) otkupljene vlastite dionice,
 - c) nematerijalna imovina.

Članak 69.

(Dopunski kapital)

- (1) Pri izračunu dopunskog kapitala društva za osiguranje uzimaju se u obzir sljedeće stavke:
 - a) dionički kapital uplaćen na temelju prioriteta dionica,
 - b) podređeni dužnički financijski instrumenti,
 - c) polovine upisanog neuplaćenog kapitala uz odobrenje Agencije za nadzor,
 - d) druge stavke.
- (2) Podređeni dužnički financijski instrumenti su vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti na temelju kojih imatelj u slučaju stečaja odnosno likvidacije izdavatelja ima pravo na isplatu nakon isplate drugih povjeritelja odnosno koji su s obzirom na dostižne i druge karakteristike pogodni za pokrivanje eventualnih gubitaka zbog rizika kojima je tijekom poslovanja izloženo društvo za osiguranje. Podređeni dužnički instrumenti s fiksnim dospeljem ili prioritetni dionički kapital mogu iznositi najviše 25%, u odnosu na temeljni kapital ili garantni fond ovisno o tome koji je iznos niži.
- (3) Druge stavke iz stavka (1) točke d) ovoga članka su vrijednost matematičke rezerve koja u izračunu ne uzima u obzir stvarni trošak odnosno dio stvarnog troška pribavljanja osiguranja umanjena za vrijednost matematičke rezerve koja u izračunu uzima u obzir stvarni trošak pribavljanja osiguranja. Stvarni troškovi pribavljanja osiguranja u izračunu matematičke rezerve ne smiju prelaziti 3,5% od osigurane svote. Negativne vrijednosti u izračunu matematičke rezerve se postavljaju na nulu.

Članak 70.

(Stavke odbitka pri izračunu kapitala)

- Pri izračunu kapitala društva za osiguranje zbroj temeljnog i dopunskog kapitala isključuje sljedeće stavke:
- a) udjel u kapitalu 20,00% i više udjela, dionica i drugih prava, posredno i neposredno, drugih društava za osiguranje i reosiguranje, bankama i ostalim financijskim institucijama u kojima se sukladno posebnim propisima izračunava adekvatnost kapitala,
 - b) ulaganja u podređene dužničke financijske instrumente te druga ulaganja u osobe iz točke a) ovoga stavka koja se radi poštivanja adekvatnosti garantnog fonda tih osoba, uzimaju u obzir pri izračunu njihova garantnog fonda i u kojima je udjel društva za osiguranje u skladu s člankom 31. stavak (1) ovoga Zakona,
 - c) nelikvidna sredstva.

Odjeljak E. Adekvatnost kapitala

Članak 71.

(Margina solventnosti društva za osiguranje koje obavlja poslove životnih osiguranja)

- (1) Kapital društva za osiguranje koje obavlja poslove osiguranja u skupini životnih osiguranja mora biti najmanje jednak margini solventnosti koja se izračunava na način određen st. od (2) do (5) ovoga članka, a ne može biti manji od iznosa minimalnog garantnog fonda u vezi s člankom 28. ovoga Zakona.
- (2) Margina solventnosti društava za osiguranje koja obavljaju poslove životnog i rentnog osiguranja izračunava se kao zbroj prvog i drugog rezultata.

- (3) Prvi rezultat izračunava se na sljedeći način:
- a) Suma matematičkih rezervi formiranih na zadnji dan prethodne poslovne godine, uključujući i matematičku rezervu formiranu za osiguranja koja pokriva reosiguranje množi se sa 0,04, a dobiveni iznos dalje se množi s omjerom koji za zadnju poslovnu godinu odgovara odnosu između:
 - 1) ukupnog iznosa matematičkih rezervi formiranih na zadnji dan prethodne poslovne godine umanjeno za udjel matematičke rezerve koja pokriva reosiguranje (matematička rezerva neto od reosiguranja) i
 - 2) ukupnog iznosa matematičkih rezervi formiranih na zadnji dan prethodne poslovne godine uključujući matematičke rezerve za osiguranje koje pokriva reosiguranje (bruto matematičke rezerve). Ukoliko je iznos koeficijenta niži od 0,85, onda se pri izračunu uzima koeficijent 0,85.
 - b) Drugi rezultat se izračunava samo za osiguranje kod kojih rizični kapital nije negativan i izračunava se na sljedeći način:
 - 1) Iznos rizičnog kapitala (gdje je rizični kapital razlika između osigurane svote za slučaj smrti i izračunate matematičke rezerve) na zadnji dan prethodne godine, uključujući rizični kapital koji pokriva reosiguranje (bruto rizični kapital) množi se s omjerom koji za zadnju poslovnu godinu odgovara odnosu između:
 - ukupnog iznosa rizičnog kapitala na zadnji dan prethodne poslovne godine, umanjeno za iznos rizičnog kapitala koji pokriva reosiguranje (neto rizični kapital) i
 - ukupnog iznosa rizičnog kapitala na zadnji dan prethodne poslovne godine, uključujući rizični kapital koji pokriva reosiguranje. Ukoliko je iznos koeficijenta niži od 0,50, onda se pri izračunu uzima koeficijent 0,50.
 - 2) Tako dobiveni rezultat množi se:
 - s koeficijentom 0,001 za ugovore za slučaj smrti koji su sklopljeni najviše na tri godine,
 - s koeficijentom 0,0015 za ugovore za slučaj smrti koji su sklopljeni na više od tri a manje od pet godina,
 - s koeficijentom 0,003 za ostale ugovore za slučaj smrti.
- (4) Margina solventnosti društva za osiguranje koje obavlja poslove životnog osiguranja povezanog s investicijskim fondovima izračunava se na sljedeći način:
- a) Za društvo koje snosi rizik ulaganja 4% matematičke rezerve množi se s koeficijentom koji se dobije kao količnik matematičke rezerve neto od reosiguranja i ukupne matematičke rezerve i to na posljednji dan prethodne poslovne godine. Ako je dobiveni koeficijent manji od 0,85, onda se množi s koeficijentom 0,85,
 - b) Za društvo koje ne snosi rizik ulaganja, a troškovi upravljanja su određeni i nepromjenljivi za razdoblje dulje od 5 godina, 1% matematičke rezerve množi se s koeficijentom koji se dobije kao količnik matematičke rezerve neto od reosiguranja i ukupne matematičke rezerve, i to na posljednji dan prethodne poslovne godine. Ako je dobiveni koeficijent manji od 0,85, onda se množi s koeficijentom 0,85,
 - c) Za društvo koje ne snosi rizik ulaganja, a troškovi upravljanja nisu određeni i nepromjenljivi, 25% neto administrativnih troškova posljednjeg dana prethodne poslovne godine povezanih s tim troškovima,
 - d) Za društvo koje snosi rizik smrti osiguranika, 0,3% ukupnog rizičnog kapitala množi se s koeficijentom dobivenim iz količnika rizičnog kapitala neto od reosiguranja posljednjeg dana prethodne poslovne godine i ukupnog rizičnog kapitala posljednjeg dana prethodne poslovne godine. Ako je tako dobiveni koeficijent manji od 0,50, onda se množi s koeficijentom 0,50.
- (5) Za dopunska osiguranja propisana člankom 12. stavkom (3) ovoga Zakona, margina solventnosti izračunava se sukladno odredbama članka 72. ovoga Zakona.
- Članak 72.
- (Margina solventnosti društva za osiguranje koje obavlja poslove neživotnih osiguranja i društva za reosiguranje)
- (1) Kapital društva za osiguranje koje obavlja poslove osiguranja u skupini neživotnih osiguranja i kapital društva za reosiguranje mora biti najmanje jednak margina solventnosti izračunatoj na temelju odnosa premija odnosno šteta, i to onoj koja je viša, a ne može biti manja od iznosa minimalnog garantnog fonda iz članka 73. ovoga Zakona.
 - (2) Margina solventnosti na temelju premija izračunava se na sljedeći način:
 - a) na ukupan zbroj premija ili doprinosa od djelatnosti neposrednog posla osiguranja, uključujući i sve dodatne iznose uz premije ili doprinose za posljednju poslovnu godinu, dodaju se iznosi premija primljenih u reosiguranje tijekom posljednje poslovne godine i umanjuje se za ukupan iznos premija ili doprinosa uzajamnog osiguranja otkazanih i otpisanih tijekom posljednje poslovne godine. Dobiveni iznos podijeli se na dva dijela. Prvi dio tog iznosa do 100.000.000,00 KM množi se s koeficijentom 0,18 a drugi dio, odnosno preostali iznos množi sa 0,16.
 - b) zbroj proizvoda iz točke a) množi se koeficijentom koji se dobije iz odnosa iznosa mjerodavnih šteta (iznos isplaćenih šteta uvećan za iznos ukupno rezerviranih šteta na kraju razdoblja i umanjeno za iznos ukupno rezerviranih šteta na početku razdoblja) umanjeno za dio koji pokriva reosiguranje, naplaćene regrese i bruto iznosa mjerodavnih šteta za posljednju poslovnu godinu. Ukoliko je koeficijent niži od 0,50, onda se pri izračunu uzima koeficijent 0,50.
 - (3) Margina solventnosti na temelju šteta izračunava se na sljedeći način:
 - a) na ukupan iznos isplaćenih šteta u neposrednom poslu osiguranja za tri posljednje poslovne godine ili posljednjih sedam godina u slučaju društva koje isključivo, odnosno u većem dijelu ugovara osiguranja koja pokrivaju rizik kredita, nepogode, tuče ili mraza bez odbitka šteta koje nose reosiguratelji ili retrocesionari se dodaju:
 - 1) sve isplate odšteta za obveze preuzete u reosiguranje i retrocesiju tijekom istog razdoblja i
 - 2) iznos rezervacija za štete utvrđen na kraju posljednje poslovne godine i to za neposredni posao osiguranja i za obveze preuzete u reosiguranje.
 - b) Od dobivenog iznosa u točki a) oduzimaju se:
 - 1) primici ostvareni na temelju regresa tijekom tri odnosno sedam poslovnih godina i

- 2) iznosi rezervacija za štete na početku prve od tri odnosno sedam poslovnih godina i to za neposredni posao osiguranja i za obveze preuzete u reosiguranje.
- c) Jedna trećina, odnosno jedna sedmina ovako dobivenog iznosa - ovisno o vremenu uzimanja podataka - dijeli se na dva dijela. Prvi dio tog iznosa do 70.000.000,00 KM množi se s koeficijentom 0,26, a drugi dio, odnosno preostali iznos množi s koeficijentom 0,23. Ovako dobiveni umnošci se saberu. Dobiveni rezultat množi se koeficijentom koji se dobije iz odnosa iznosa mjerodavnih šteta umanjenih za dio koji pokriva reosiguranje i bruto iznosa mjerodavnih šteta za posljednju poslovnu godinu. Ukoliko je koeficijent niži od 0,50, onda se pri izračunu uzima koeficijent 0,50.
- (4) Margina solventnosti za društva koja obavljaju poslove zdravstvenog osiguranja, za koja su tehničke osnove osiguranja slične tehničkim osnovama životnih osiguranja, jednaka je jednoj trećini margine solventnosti iz stavka (1) ovoga članka ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
- ako su premije obračunate aktuarskim metodama na temelju tablica,
 - ako društvo u vezi s tim osiguranjima oblikuje posebne rezerve za starost,
 - ako premije obuhvaćaju dodatak za sigurnost na premiju,
 - ako društvo može otkazati ugovor o osiguranju najkasnije prije isteka treće godine osiguranja i
 - ako je ugovorom o osiguranju predviđena mogućnost povećanja premije, odnosno smanjenje obveza društva.
- (5) Iznimno od odredbe stavka (1) ovoga članka, margina solventnosti za prvu godinu poslovanja društva za osiguranje izračunava se u skladu sa stavkom (2) ovoga članka.
- (6) U slučaju kada je izračunata margina solventnosti za osiguranje tekuće godine manja od izračunate margine solventnosti društva za osiguranje prethodne godine, margina solventnosti mora biti najmanje jednaka margini solventnosti prethodne godine pomnoženoj s omjerom između rezervi šteta na kraju tekuće godine umanjenih za udjel reosiguranja i rezervi šteta na kraju prethodne godine umanjenih za udjel reosiguranja, s tim da omjer ne smije biti veći od 1.
- Članak 73.**
(Garantni fond)
- Garantni fond predstavljaju stavke temeljnog kapitala iz članka 68. ovoga Zakona i stavke dopunskog kapitala iz članka 69. ovoga Zakona uz propisane uvjete Agencije za nadzor o izračunu kapitala.
 - Najmanje 50% garantnog fonda društva mora se sastojati od stavki temeljnog kapitala društva iz članka 68. ovoga Zakona.
 - Garantni fond za društvo za osiguranje ne smije biti manji od:
 - 4.000.000,00 KM ako društvo posluje s jednom ili više vrsta osiguranja u skladu s člankom 9. stavak (2) toč. od j) do o) ovoga Zakona,
 - 4.000.000,00 KM ako društvo posluje s jednom ili više vrsta osiguranja u skladu s člankom 9. stavak (2) toč. od a) do h) i toč. p) i s) ovoga Zakona,
 - 2.000.000,00 KM ako društvo posluje s jednom ili više vrsta osiguranja u skladu s člankom 9. stavak (2) toč. i) i/ili r) ovoga Zakona,
- 6.000.000,00 KM ako društvo posluje sa životnim osiguranjem,
 - 6.000.000,00 KM ako društvo obavlja poslove reosiguranja.
- (4) Garantni fond društva za osiguranje definiran u stavku (1) ovoga članka ne može biti manji od:
- jedne trećine margine solventnosti,
 - minimalnog iznosa garantnog fonda propisanog stavkom (3) ovoga članka.
- Članak 74.**
(Propis o načinu izračuna kapitala i margine solventnosti)
Agencija za nadzor detaljnije će propisati:
- nelikvidna sredstava iz članka 70. točka c) ovoga Zakona,
 - pravila i minimalne standarde za izračun tehničkih rezervi osiguranja,
 - način izračuna pokazatelja likvidnosti i najmanju vrijednost pokazatelja likvidnosti koju društvo za osiguranje mora zadovoljiti,
 - sadržaj izvješća iz članka 76. ovoga Zakona te rokove i način izvještavanja,
 - način i vrste pojedinih stavki koje se uzimaju u obzir pri izračunu adekvatnosti kapitala,
 - vrste i obilježja vrednovanja i usklađenosti bilančnih pozicija i procedure za ulaganje imovine,
 - ulaganja društava za osiguranje.
- Odjeljak F. Upravljanje likvidnošću**
- Članak 75.**
(Upravljanje likvidnošću)
- Društvo za osiguranje dužno je izvorima sredstava i ulaganjima upravljati na način da je u svakom trenutku u stanju ispuniti dospjele obveze.
 - Društvo za osiguranje dužno je radi osiguranja od rizika likvidnosti donijeti i provoditi politiku redovnog upravljanja likvidnošću koja obuhvaća:
 - planiranje očekivanoga poznatog i mogućeg odljeva te dostatnog priljeva novčanih sredstava,
 - redovno praćenje likvidnosti,
 - prihvatanje odgovarajućih mjera za sprječavanje, odnosno otklanjanje uzroka nelikvidnosti.
 - Društvo za osiguranje mora dnevno izračunavati iznose likvidnih sredstava.
- Članak 76.**
(Izračunavanje i izvještavanje)
- Društvo za osiguranje dužno je redovno izračunavati, odnosno utvrđivati u skladu s člankom 74. točka d) ovoga Zakona:
 - iznos kapitala,
 - iznos garantnog fonda,
 - marginu solventnosti,
 - visinu tehničke rezerve osiguranja,
 - vrijednost i vrste ulaganja koja nisu financirana iz tehničke premije osiguranja,
 - vrijednost imovine za pokriće tehničkih rezervi,
 - vrste, disperziju, usklađenost i alokaciju ulaganja imovine za pokriće tehničkih rezervi, odnosno imovine za pokriće matematičke rezerve,
 - statističke podatke osiguranja,
 - bilancu stanja i račun dobiti i gubitka.
 - Društvo za osiguranje dužno je Agenciju za nadzor izvještavati o podacima iz stavka (1) ovoga članka u roku 30 dana od isteka razdoblja.
 - Osoba odgovorna za izračun i utvrđivanje elemenata iz toč. od b) do h) iz stavka (1) ovoga članka je ovlašten i aktuar društva za osiguranje, odnosno društva za reosiguranje.

Članak 77.

(Zabrana isplate dobiti)

Društvo za osiguranje ne smije isplatiti dobit u obliku akontacije dobiti odnosno dividende, ni u obliku isplate iz osnove sudjelovanja u dobiti uprave, nadzornog odbora odnosno zaposlenika, ako:

- a) je kapital društva za osiguranje manji od margine solventnosti iz članka 71. odnosno članka 72. ovoga Zakona,
- b) bi se kapital društva za osiguranje zbog isplate dobiti smanjio ispod margine solventnosti iz članka 71. odnosno članka 72. ovoga Zakona,
- c) društvo za osiguranje ne ispunjava uvjete likvidnosti iz članka 74. točka b) ovoga Zakona,
- d) društvo za osiguranje zbog isplate dobiti ne bi više ispunjavalo uvjete likvidnosti odnosno ne bi imalo pokrivene tehničke rezerve, uključujući matematičke rezerve,
- e) je Agencija za nadzor društvu za osiguranje naložila provedbu mjera za otklanjanje nepravilnosti u vezi s krivim iskazivanjem bilančnih stavki i poslovnog rezultata društva za osiguranje te ako društvo za osiguranje nije postupilo sukladno nalogu Agencije za nadzor o otklanjanju nepravilnosti.

Članak 78.

(Mjere uprave u svrhu osiguravanja adekvatnosti kapitala)

- (1) Kad je kapital društva niži od garantnog fonda (1/3 margine solventnosti) ili od minimalnog iznosa garantnog fonda propisanog odredbama članka 74. ovoga Zakona, društvo je obvezno Agenciji za nadzor podnijeti na suglasnost plan za finansijski oporavak i plan kratkoročnog finansijskog programa kojim će se ukloniti nedostatak. U planu oporavka i kratkoročnom finansijskom programu obvezno se navode rokovi za njihovo provođenje i nositelji, koji ne mogu biti dulji od 60 dana.
- (2) Kad je visina kapitala društva viša od minimalnog iznosa garantnog fonda propisanog odredbama članka 74. ovoga Zakona, a nalazi se u zoni između visine 1/3 margine solventnosti (garantni fond) i margine solventnosti, društvo je dužno Agenciji za nadzor dostaviti srednjoročni plan za dostizanje margine solventnosti. Srednjoročni plan iz ovoga stavka sačinjava se za razdoblje do tri godine s utvrđenom godišnjom dinamikom i nositeljima.

Članak 79.

(Reorganizacijske mjere Agencije za nadzor)

- (1) Reorganizacijske mjere u smislu ovoga Zakona su mjere održavanja ili saniranja finansijskog stanja društva za osiguranje.
- (2) Agencija za nadzor od društva za osiguranje može zahtijevati donošenje finansijskog plana s prijedlozima reorganizacijskih mjera za najmanje sljedeće tri poslovne godine, koji mora sadržavati:
 - a) procjenu troškova uprave, odnosno troškova upravljanja te usporedbu s tekućim općim troškovima i provizijama,
 - b) detaljnu procjenu prihoda i rashoda iz neposrednih poslova osiguranja, odnosno detaljnu procjenu prihoda i rashoda u vezi s prihvatom u reosiguranje i reosigurateljnim cesijama,
 - c) nacrt bilance stanja i računa dobiti i gubitka,
 - d) izračun iznosa kapitala iz članka 67. i garantnog fonda iz članka 73. ovoga Zakona,
 - e) izračun margine solventnosti (adekvatnosti kapitala) iz čl. 71. i 72. ovoga Zakona,

- f) procjenu potrebnih finansijskih sredstava za postizanje ravnoteže kapitala i pokriće svih obveza društva za osiguranje odnosno procjenu finansijskih sredstava za postizanje ravnoteže kapitala i pokriće reosiguravajućih obveza,
- g) politiku reosiguranja, odnosno politiku retrocesije,
- h) mišljenje ovlaštenog aktuara društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje o finansijskom planu i predloženim reorganizacijskim mjerama,
- i) sve druge mjere u cilju postizanja stabilnog poslovanja.

- (3) Agencija za nadzor može zahtijevati veći kapital od propisanog ovim Zakonom, ako ocijeni da su zbog oslabljenog finansijskog položaja društva za osiguranje ugrožena prava osiguranika i korisnika osiguranja odnosno oštećenih osoba. Visinu kapitala određuje na temelju finansijskog plana s prijedlogom mjera za najmanje sljedeće tri poslovne godine.
- (4) Agencija za nadzor može zahtijevati smanjenje vrijednosti imovine društva za osiguranje, koja se uključuje u izračun kapitala društva za osiguranje, ako je došlo do promjena tržišne vrijednosti te imovine.
- (5) Agencija za nadzor može zahtijevati prilagodavanje izračuna margine solventnosti društva za osiguranje za iznos reosiguranja, odnosno retrocesije, ako se priroda ili kvaliteta ugovora o reosiguranju, odnosno retrocesiji u odnosu na prethodnu poslovnu godinu osjetno promijenila ili ako ugovori o reosiguranju, odnosno retrocesiji ne omogućuju uravnoteženi prijenos rizika.
- (6) Agencija za nadzor ne smije izdati društvu za osiguranje odobrenje iz članka 57. st. (2) i (6) ovoga Zakona i potvrdu iz članka 48. stavak (2) točka c) ovoga Zakona ako je zahtijevalo prijedlog mjera iz stavka (1) ovoga članka.
- (7) Ukoliko društvo za osiguranje ne oblikuje imovinu za pokriće tehničke rezerve sukladno odredbama ovoga Zakona Agencija za nadzor može zabraniti slobodnu prodaju imovine društva za osiguranje nakon što je dostavilo svoju namjeru o istom Agenciji za nadzor.
- (8) Agencija za nadzor može zabraniti slobodno raspolaganje imovinom u slučaju kad je finansijska situacija u društvu za osiguranje ugrožena.

Odjeljak G. Tehničke rezerve

Članak 80.

(Tehničke rezerve osiguranja)

- (1) Društvo za osiguranje mora u vezi sa svim poslovima osiguranja koje obavlja oblikovati odgovarajuće tehničke rezerve osiguranja namijenjene pokriću nastalih i budućih obveza iz osiguranja i eventualnih gubitaka zbog rizika koji proizlaze iz poslova osiguranja koje obavlja.
- (2) Društvo za osiguranje dužno je oblikovati sljedeće vrste tehničke rezerve odvojeno za životna i neživotna osiguranja:
 - a) rezerve za prijenosne premije,
 - b) rezerve za bonuse i popuste,
 - c) rezerve šteta,
 - d) druge tehničke rezerve osiguranja,
 - e) matematička rezerva.
- (3) Tehnička rezerva neživotnog osiguranja, u smislu ovoga Zakona, obuhvaća rezervu za prijenosne premije, rezervu šteta, rezervu za bonuse i popuste i druge osigurateljno tehničke rezerve.
- (4) Tehnička rezerva životnog osiguranja, u smislu ovoga Zakona, obuhvaća matematičku rezervu i ostale tehničke rezerve životnih osiguranja. Matematička rezerva životnog osiguranja obuhvaća čistu matematičku rezervu, rezervu za

- prijenosnu premiju životnog osiguranja i rezervu za pripis dobiti. Ostale tehničke rezerve životnih osiguranja obuhvaćaju rezervu za prijenosne premije dopunskih osiguranja uz osiguranja života, rezervu šteta dopunskih osiguranja uz osiguranja života i rezervu šteta osnovnih životnih osiguranja.
- (5) Društvo za osiguranje koje obavlja osiguranja kod kojih osiguranik preuzima na sebe investicijski rizik mora u vezi s ovim osiguranjima oblikovati i posebne rezerve.

Članak 81.

(Rezerve za prijenosne premije)

Rezerva za prijenosne premije kod pojedinog osiguranja oblikuje se u visini onog dijela obračunate premije koji se odnosi na pokriće osiguranja za razdoblje osiguranja nakon obračunskog razdoblja za koje se izračunava rezerva, te u sebi mora sadržavati i dodatnu rezervu za neistekle rizike ukoliko je istu neophodno oblikovati i izračunava se odgovarajućom aktuarskom metodologijom.

Članak 82.

(Rezerve za bonuse i popuste)

Rezerve za bonuse i popuste se oblikuju i izračunavaju odgovarajućom aktuarskom metodologijom u visini iznosa na čiju isplatu imaju pravo osiguranici s osnova prava na:

- sudjelovanje u dobiti iz njihovih osiguranja, odnosno drugih prava na temelju ugovora o osiguranju (bonusi), osim ako se za ta osiguranja oblikuje matematička rezerva,
- buduće djelomično sniženje premije (popusti),
- povrat dijela premije za nepotrošeno vrijeme osiguranja zbog prijevremenog prestanka osiguranja (storno).

Članak 83.

(Rezerve šteta)

- Rezerve šteta oblikuju se u visini procijenjenih obveza koje je društvo za osiguranje dužno isplatiti na temelju onih ugovora o osiguranju kod kojih je osigurani slučaj nastupio prije kraja obračunskog razdoblja, uključujući sve troškove koji na temelju tih ugovora terete društva za osiguranje.
- Rezerve šteta moraju, pored procijenjenih obveza za nastale ali još neriješene štete, obuhvaćati i procijenjene obveze za već nastale, ali još neprijavljene štete uključujući i rezerve za prijavljene, a nedovoljno rezervirane štete, a izračunavaju se odgovarajućom aktuarskom metodologijom.

Članak 84.

(Matematičke rezerve)

- Matematičke rezerve oblikuju se u visini sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih obveza društva za osiguranje na temelju sklopljenih ugovora o osiguranju umanjenu za sadašnju procijenjenu vrijednost budućih premija koje će biti uplaćene na temelju ovih osiguranja.
- Matematičke rezerve izračunavaju se primjenom odgovarajućega aktuarskog vrednovanja koje uzima u obzir sve buduće obveze društva za osiguranje na temelju pojedinog ugovora o osiguranju, uključujući:
 - zajamčene isplate na koje osiguranik ima pravo,
 - bonuse na koje osiguranik ima pravo, samostalno ili zajedno s drugim osiguranicima, bez obzira na to u kojem su obliku izraženi,
 - druga prava koja osiguranik može imati na temelju ugovora o osiguranju,
 - troškove, uključujući provizije.
- Pri izboru metode aktuarskog vrednovanja društvo za osiguranje mora na odgovarajući način uzimati u obzir i metode vrednovanja imovine koja služi za pokriće matematičke rezerve.

- Društvo za osiguranje mora izračunavati matematičku rezervu posebno za svaki ugovor o osiguranju. Primjena odgovarajućih približnih vrijednosti odnosno poopcavanja dopuštena je samo ako je vjerojatno da će njihova primjena dovesti do približno jednakog rezultata kao pojedinačni izračun.
- Kada osiguranik ima na temelju ugovora o osiguranju pravo na isplatu otkupne vrijednosti, matematička rezerva oblikovana u vezi s tim ugovorom ne smije biti manja od otkupne vrijednosti.
- Društvo za osiguranje dužno je u aneksu uz godišnje izvješće navesti osnovice i metode kojima se služi pri izračunu matematičkih rezervi.

Članak 85.

(Druge tehničke rezerve osiguranja)

- Druge tehničke rezerve osiguranja oblikuje društvo za osiguranje s obzirom na predviđene buduće obveze i rizike od velikih šteta koji proizlaze iz osiguranja od odgovornosti za nuklearne štete ili odgovornosti proizvođača za farmaceutske proizvode, potresa, poplave te druge obveze i rizike u vezi s kojima ne oblikuje pojedine rezerve iz članka 80. stavak (2) toč. od a) do c) te st. (3) i (4) ovoga Zakona.
- Agencija za nadzor će propisati način izračuna drugih tehničkih rezervi iz stavka (1) ovog članka.

Odjeljak H. Imovina za pokriće tehničke rezerve neživotnih i životnih osiguranja

Članak 86.

(Opće odredbe)

- Imovina za pokriće tehničke rezerve neživotnih i životnih osiguranja je imovina društva za osiguranje namijenjena pokriću budućih obveza iz osiguranja koje sklapa društvo za osiguranje te eventualnih gubitaka zbog rizika koji proizlaze iz poslova osiguranja koje obavlja društvo za osiguranje i na koje je društvo za osiguranje dužno oblikovati tehničke rezerve osiguranja.
- Traženo pokriće tehničke rezerve osim matematičke rezerve obuhvaća rezerve za prijenosne premije, rezerve za bonuse i popuste, rezerve šteta i druge tehničke rezerve osiguranja.
- Društvo za osiguranje dužno je sredstva za pokriće tehničkih rezervi deponirati i ulagati tako da u svom poslovanju uvijek osigurava usklađenost s vrstama poslova osiguranja koje obavlja, ročnu usklađenost deponiranih i uloženi sredstava i obveza društva po osnovi obračunatih tehničkih rezervi, valutnu usklađenost deponiranja i ulaganja i obveza iz tehničkih rezervi, raznovrsnost deponiranja i ulaganja i njihovu disperziju.
- Društvo je dužno imovinom iz stavka (1) ovoga članka upravljati na način koji osigurava da se u svakom trenutku mogu izmiriti sve dospjele obveze, odnosno da se ulaganjem sredstava ne dovede u pitanje ažurnost u isplati obveza iz ugovora o osiguranju sukladno zakonu i podzakonskim aktima.

Članak 87.

(Čiljevi)

Čiljevi kojih se društvo za osiguranje trebaju voditi u poslovanju sredstvima, odnosno ulaganju imovine iz članka 86. stavak (1) ovoga Zakona su:

- primjereno upravljanje rizikom kojem je izloženo društvo u vezi sa složnošću i obuhvatom poslovanja odnosno rizikom koje obavljanjem svoje djelatnosti i/ili formiranjem imovine iz članka 86. stavak (1) ovoga Zakona društvo preuzima,
- formiranje dijela rezervi u imovini koje služe za pokriće budućih neizvjesnih događaja odnosno neočekivanih rizika,

- c) osiguravanje usklađenosti visine, kvalitete i obilježja imovine kojom se pokrivaju rezerve iz članka 86. stavak (1) ovoga Zakona s vrstama i obilježjima rizika kojima je društvo izloženo,
- d) pojedinačna procjena profitno rizičnih karakteristika pojedine stavke imovine iz članka 86. stavak (1) ovoga Zakona iz koje se formiraju sredstva osiguravajućih rezervi,
- e) osiguravanje solventnosti i finansijske stabilnosti društva odnosno primjerene likvidnosti za ispunjavanje preuzetih obveza,
- f) primjerene i adekvatne pojedinačne procjene imovine iz članka 86. stavak (1) ovoga Zakona zasnivaju se na zaštiti osiguranika od insolventnosti društva,
- g) uvažavanje ekonomske vrijednosti pri procjeni imovine iz članka 86. stavak (1) ovoga Zakona kao i samih preuzetih rizika,
- h) očuvanje imovine iz članka 86. stavak (1) ovoga Zakona uz ostvarivanje primjerenog prinosa na ulaganja kroz:
 - 1) postizanje ciljeva diversifikacije, dakle negativnih korelacija ili
 - 2) ulaganje uz marginu sigurnosti,
- i) uvažavanje načela proporcionalnosti u:
 - 1) formiranju imovine iz članka 86. stavak (1) ovoga Zakona u vezi s veličinom društva, rizicima kojima je društvo izloženo i značaju društva za sistematski rizik,
 - 2) obuhvatu i razmjeru nadzora u segmentu imovine iz članka 86. stavak (1) ovoga Zakona, a ovisno o veličini društva, rizicima kojima je društvo izloženo i značaju društva za stabilnost sustava mora biti primjereno, nužno i razumno u postizanju ciljeva.
- j) postizanje tržišne discipline kroz veću transparentnost finansijskog stanja i položaja društva,
- k) izbjegavanje sukoba interesa kroz jasno organizacijsko, tehničko, kadrovsko razgraničenje te odvajanje ovlasti i odgovornosti u upravljanju imovinom za pokriće tehničkih i/ili matematičkih rezervi od ostalih poslovnih linija u društvu.

Članak 88.

(Načela ulaganja sredstava tehničkih rezervi)

- (1) Društvo za osiguranje je dužno, ovisno o vrsti osiguranja, ulaganja sredstava tehničkih rezervi životnih i neživotnih osiguranja obaviti tako da je ulaganjem zagarantirana sigurnost, ročna usklađenost, isplativost, utrživost te raznovrsnost i disperzija ulaganja.
 - (2) Društvo za osiguranje je obvezno osigurati da iznos ulaganja u sredstva utvrđena ovim Zakonom budu najmanje jednaka izračunatim tehničkim rezervama.
 - (3) Ulaganje sredstava tehničkih rezervi u određenu imovinu je sigurno ako zadovoljava ekonomski i pravni aspekt.
 - (4) Ekonomski aspekt iz stavka (3) ovoga članka podrazumijeva održavanje realne vrijednosti imovine s mogućnosti njenog kontinuiranog uvećanja.
 - (5) Pravni aspekt iz stavka (3) ovoga članka podrazumijeva raspolaganje imovinom i transakcije sredstvima u skladu sa zakonom.
 - (6) Ulaganje sredstava tehničkih rezervi društva za osiguranje je isplativo ako se ulaganjem ostvaruje prinos u skladu s tržišnim kretanjima.
 - (7) Društvo je dužno sredstva tehničkih rezervi ulagati u različite vrste imovine i do visine pojedinog ulaganja, propisane ovim Zakonom, a u cilju očuvanja njihove realne vrijednosti i ograničenje rizika gubitka od ulaganja.
- (8) Sredstva društva za osiguranje su utrživa ako se mogu zamijeniti za novac ili novčani ekvivalent.
 - (9) Utrživost sredstava ovisi o vremenu raspoloživosti imovine, odnosno mogućnosti trgovanja na tržištu.
 - (10) Društvo je dužno ulaganjima sredstava upravljati na način koji osigurava da se u svakom trenutku mogu izmiriti sve dospjele obveze, odnosno da se ulaganjem sredstava ne dovede u pitanje ažurnost u isplati obveza iz ugovora o osiguranju u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima.

Članak 89.

(Vrste dopuštenih ulaganja imovine za pokriće tehničkih životnih i neživotnih osiguranja)

- (1) Sredstva tehničkih rezervi životnih i neživotnih osiguranja života mogu se ulagati u:
 - a) Vrijednosne papire čiji je izdavač BiH, Federacija, RS i Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine, odnosno vrijednosne papire za koje garantira neki od navedenih subjekata,
 - b) Obveznice i druge dužničke vrijednosne papire kojima se trguje na organiziranom tržištu vrijednosnih papira u BiH,
 - c) Obveznice i druge dužničke vrijednosne papire kojima se ne trguje na organiziranom tržištu vrijednosnih papira u BiH, ako je njihov izdavač pravna osoba sa sjedištem u BiH,
 - d) Dionice s kojima se trguje na organiziranom tržištu vrijednosnih papira u BiH,
 - e) Dionice s kojima se ne trguje na organiziranom tržištu vrijednosnih papira, ako je njihov izdavač pravna osoba sa sjedištem u BiH, koje prema dva posljednja finansijska izvješća posluje sa dobiti,
 - f) Zajmove osigurane založnim pravom na nekretnini, ako je založno pravo upisano u zemljišnoj knjizi u BiH, te ako vrijednost zajma nije veća od 40 % vrijednosti nekretnine procijenjene od strane ovlaštenog sudskog vještaka ili procjenitelja registriranog u BiH,
 - g) Zajmove osigurane vrijednosnim papirima iz toč. a) i b) ovoga članka,
 - h) Zajmove osigurane garancijom banke sa sjedištem u BiH,
 - i) Zajmove u iznosu otkupne vrijednosti osiguranja na temelju ugovora o osiguranju života iz sredstava matematičke rezerve,
 - j) Nekretnine i druga prava na nekretnini ako kumulativno ispunjavaju sljedeće uvjete:
 - 1) da su upisane u zemljišne knjige u BiH, već donose ili se od njih očekuje prihod,
 - 2) da imaju procijenjenu vrijednost ovlaštenog sudskog vještaka ili procjenitelja registriranog u BiH,
 - 3) da nemaju tereta,
 - k) Nenamjenski depoziti u bankama sa sjedištem u BiH,
 - l) Udjele investicijskih fondova i dionice investicijskih fondova koji su registrirani u BiH.
- (2) Iznimno od odredbi stavka (1) ovoga članka sredstva matematičke rezerve ne mogu se ulagati u imovinu iz stavka (1) toč. c) i e) ovoga članka.
- (3) Sredstva tehničkih rezervi životnih i neživotnih osiguranja mogu se ulagati i izvan BiH u:
 - a) Vrijednosne papire čiji je izdavač država članica ili njihova centralna banka, odnosno vrijednosne papire za koje garantira neki od navedenih subjekata,
 - b) Obveznice i druge dužničke vrijednosne papire kojima se trguje na organiziranom tržištu vrijednosnih papira u državama članicama,

- c) Dionice s kojima se trguje na organiziranom tržištu vrijednosnih papira u državi članici.
- (4) Pored ulaganja iz st. (1) i (3) ovoga članka društvo može sredstva držati na računima društva kod poslovnih banaka u BiH, izuzev društva za reosiguranje koje sredstva može držati i na računima banaka izvan BiH, uz prethodnu suglasnost Agencije za nadzor.
- (5) Društvo može za pokriće tehničke rezerve neživotnih osiguranja koristiti i razgraničene troškove pribavljanja neživotnih osiguranja izračunate sukladno podzakonskim aktima Agencije za nadzor.
- (6) Agencija za nadzor propisuje ograničenja ulaganja imovine za pokriće tehničke rezerve, ograničenja ulaganja imovine za pokriće matematičke rezerve i garantnog fonda životnog i neživotnog osiguranja.
- (7) Sredstva preventive društvo za osiguranje može koristiti sukladno vlastitom pravilniku o korištenju sredstava preventive društva za osiguranje.

Članak 90.

(Imovina za pokriće matematičke rezerve)

- (1) Imovina za pokriće matematičke rezerve namijenjena je pokriću obveza društva za osiguranje iz onih vrsta osiguranja za koje je potrebno oblikovati matematičke rezerve.
- (2) Imovina za pokriće matematičke rezerve smije se upotrijebiti samo za isplatu potraživanja iz osiguranja u vezi s kojima je oblikovana imovina za pokriće matematičke rezerve.

Članak 91.

(Traženo pokriće matematičke rezerve)

- (1) Traženo pokriće matematičke rezerve obuhvaća, osim matematičke rezerve, i rezerve za prijenosne premije, rezerve šteta te rezerve za bonuse i popuste.
- (2) Traženo pokriće izračunava se odvojeno za svaku vrstu osiguranja iz članka 92. stavak (1) ovoga Zakona.

Članak 92.

(Obveza oblikovanja imovine za pokriće matematičke rezerve)

- (1) Društvo za osiguranje koje provodi osiguranja u vrstama osiguranja za koje je nužno oblikovati matematičke rezerve dužno je oblikovati imovinu za pokriće matematičke rezerve i imovinom za pokriće matematičke rezerve upravljati odvojeno od druge imovine.
- (2) Vrijednost imovine za pokriće matematičke rezerve mora u svakom trenutku biti najmanje jednaka visini traženog pokrića.
- (3) Društvo za osiguranje mora održavati vrijednost imovine za pokriće matematičke rezerve tako da je u svakom trenutku najmanje jednaka visini traženog pokrića. Društvo za osiguranje mora krajem svakog tromjesečja za račun imovine za pokriće matematičke rezerve steći dodatnu imovinu ako je to nužno radi usklađivanja vrijednosti imovine za pokriće matematičke rezerve s visinom traženog pokrića.

Članak 93.

(Dodatni kriteriji koje mora zadovoljavati imovina za pokriće matematičkih rezervi)

- (1) Imovina za pokriće matematičke rezerve osiguranja života sačinjena od ulaganja sukladno članku 89. stavak (6) ovoga Zakona mora činiti portfelj koji, pored što ispunjava opće odredbe, ciljeve i metodologiju procjena, na odgovarajući način ispunjava i sljedeće kriterije primjerenog upravljanja rizikom i to posebno kamatne i valutne imunizacije:
- a) usklađenost sadašnje vrijednosti očekivanih novčanih tokova imovine za pokriće matematičke rezerve osiguranja života sa sadašnjom vrijednošću preuzetih obveza po osiguranju na način da se obveze diskontiraju nerizičnom kamatnom stopom, a stavke

imovine pojedinačno s individualnom riziku prilagođenom diskontnom stopom,

- b) usklađenost valutne izloženosti imovine i obveza od najmanje 40%.
- (2) Društvo u svakom trenutku mora biti u mogućnosti dokazati likvidnost svog portfelja imovine za pokriće matematičke rezerve za osiguranje života.
- (3) Ulaganja imovine za pokriće matematičke rezerve osiguranja života moraju činiti portfelj koji u najvećoj mjeri obuhvaća ulaganja u odgovarajuće imovinske oblike koji prema svojim obilježjima i tržišnosti odgovaraju preuzetim rizicima iz osiguranja.
- (4) Ulaganja imovine za pokriće matematičke rezerve osiguranja života moraju biti zasebno obuhvaćena procjenama generalnih odrednica upravljanja rizikom visokog menadžmenta, procjenama kreditnog rizika, tržišnog rizika, kontrolnim mehanizmima i signalima ranog upozorenja te preporukama Agencije za nadzor.
- (5) Ulaganja imovine za pokriće matematičke rezerve osiguranja života moraju biti predmet redovnih unutarnjih kontrola i revizija u sklopu sveobuhvatnog načela kulture kontrole koje društvo za osiguranje primjenjuje.
- (6) Ulaganja imovine za pokriće matematičke rezerve osiguranja života formiraju se sukladno usvojenom kodeksu korporativnog upravljanja koji je društvo za osiguranje usvojilo.

Članak 94.

(Posebne odredbe za osiguranja kod kojih ugovarač osiguranja na sebe preuzima investicijski rizik)

- (1) Ako su prava ugovarača osiguranja na temelju ugovora o osiguranju neposredno povezana s vrijednošću jedinice imovine uzajamnog odnosno investicijskog fonda, ulaganja imovine za pokriće posebne rezerve koje oblikuje društvo za osiguranje u vezi s tim osiguranjima moraju u najvećoj mogućoj mjeri obuhvaćati ulaganja u vrijednosne papire koji predstavljaju jedinice imovine tog uzajamnog, odnosno investicijskog fonda.
- (2) Ako su prava ugovarača osiguranja na temelju ugovora o osiguranju neposredno povezana s promjenom indeksa vrijednosnih papira odnosno druge referentne vrijednosti, ulaganja imovine za pokriće posebne rezerve koje društvo za osiguranje oblikuje u vezi s ovim osiguranjima moraju u najvećoj mogućoj mjeri obuhvaćati ulaganja u odgovarajuće vrijednosne papire koji prema svojim obilježjima i tržišnosti odgovaraju onima koji čine osnovicu za određivanje indeksa odnosno druge referentne vrijednosti.
- (3) U slučaju da ugovor o osiguranju garantira određene isplate za životna osiguranja kod kojih ugovarač osiguranja snosi rizik ulaganja potrebno je oblikovati i zasebnu matematičku rezervu za pokriće zajamčenih naknada (na primjer za pokriće rizika smrti, troškova obavljanja djelatnosti ili drugih rizika poput zajamčenih isplata o dospjecu ili zajamčenih otkupnih vrijednosti). Imovina za pokriće navedene matematičke rezerve ulaže se u skladu sa pravilima za ulaganje matematičke rezerve.
- (4) Agencija za nadzor detaljnije propisuje vrste i ograničenja ulaganja imovine za pokriće posebne rezerve za osiguranje iz grupe životnih osiguranja kod kojih ugovarač osiguranja preuzima investicijski rizik i gdje su prava, koja na temelju ugovora o osiguranju preuzima ugovarač osiguranja, neposredno vezana za vrijednost jedinice imovine za pokriće posebne rezerve, kao i vrste i ograničenja ulaganja sredstava preventive.
- (5) Agencija za nadzor donijet će akt kojim će podrobnije regulirati ulaganja propisana ovim Zakonom, uključujući i kvantitativna ograničenja ulaganja.

Чланак 95.

(Odvajanje imovine za pokriće matematičke rezerve od imovine društva za osiguranje)

- (1) Društvo za osiguranje dužno je imovinu za pokriće matematičke rezerve odvojiti od svoje imovine na način koji je, s obzirom na vrstu te imovine, određen u sljedećim člancima ovoga odjeljka.
- (2) Izvršenje nad imovinom za pokriće matematičke rezerve iz stavka (1) ovoga članka dopušteno je samo radi omogućavanja, odnosno plaćanja potraživanja osiguranika iz ugovora o osiguranju u vezi s kojim je oblikovana imovina za pokriće matematičke rezerve.
- (3) U slučaju životnih osiguranja, te u slučaju osiguranja za koja se primjenjuju slične tablice vjerojatnosti i izračuni kao za životna osiguranja, izvršenje nad imovinom za pokriće matematičke rezerve ograničena je na onaj dio imovine za pokriće matematičke rezerve:
 - a) čija je vrijednost u jednakom omjeru s traženim pokrićem u vezi s osiguranjem iz kojeg proizlazi potraživanja kao omjer sveukupne vrijednosti imovine za pokriće matematičke rezerve i traženog pokrića za sva osiguranja koje je sklopilo društvo za osiguranje u vezi s kojom je oblikovana imovina za pokriće matematičke rezerve i
 - b) čija vrijednost nije veća od traženog pokrića u vezi s osiguranjem iz kojeg proizlazi potraživanja.

Чланак 96.

(Račun imovine za pokriće matematičke rezerve)

Društvo za osiguranje dužno je kod banke ovlaštene za obavljanje platnog prometa otvoriti račun za uplate i isplate iz poslova u vezi s osiguranjem života iz članka 95. ovoga Zakona.

Чланак 97.

(Ulaganja u depozite kod banaka odnosno u zajmove)

- (1) Društvo za osiguranje je dužno za ulaganja sredstava tehničke rezerve životnih odnosno neživotnih osiguranja u depozite kod banke, odnosno u zajmove date zajmoprimcu zaključiti ugovor s bankom odnosno zajmoprimcem u kojem mora biti navedeno da se navedeni ugovor odnosi na ulaganje sredstava tehničke rezerve životnih odnosno neživotnih osiguranja.
- (2) Kada je zajam iz stavka (1) ovoga članka osiguran garancijom banke, odnosno vrijednosnim papirima, odnosno na neki drugi način, društvo za osiguranje dužno je osigurati uknjižbu predmeta osiguranja u korist imovine za pokriće sredstava tehničke rezerve životnih odnosno neživotnih osiguranja.

Чланак 98.

(Propust formiranja rezervi i ulaganja osiguranja)

- (1) Ako društvo za osiguranje propusti ispoštovati odredbe čl. od 86. do 97. ovoga Zakona u vezi s tehničkim, odnosno matematičkim rezerviranjima, Agencija za nadzor može, nakon što svoju namjeru obznani Agenciji za osiguranje RS u slučaju da društvo vodi poslovanje u RS putem podružnice, donijeti odluku kojom će zabraniti ulaganje sredstava osiguranja, jedan dio ili svu njenu slobodnu imovinu, povući ili oduzeti odobrenje za rad za pojedine ili sve vrste osiguranja koja se obavljaju i poduzeti bilo koju odgovarajuću mjeru s ciljem da se osiguraju interesi osiguranika, kao i bilo kojih drugih osoba koje imaju pravo na naknadu od osiguranja.
- (2) Zabrana slobodnog raspolaganja ukupnim sredstvima ili dijelom sredstava društva, sukladno odredbama stavka (1) ovoga članka, upisuje se na zahtjev Agencije za nadzor u svakom pojedinačnom slučaju u registrima predviđenim zakonom ili u knjigama banke u kojoj relevantni depozit

postoji. Zabrana iz stavka (1) ovoga članka može se odlukom Agencije za nadzor povući u cijelosti ili djelomično. Ta odluka mora navoditi i uvjete i rokove povlačenja. Agencija za osiguranje RS mora se obavijestiti i o zabrani i njenom povlačenju.

- (3) Ako je neophodno za primjenu navedenih mjera iz st. (1) i (2) ovoga članka o odluci Agencije za nadzor, donesenoj u skladu sa stavkom (2) ovoga članka, zajedno s podacima o imovini koja je blokirana ili čije je slobodno raspolaganje zabranjeno, kao i o ostalim uputama, obavijestit će se i Agencija za osiguranje RS.
- (4) U iznimnim slučajevima, kada postoji rizik da će se prekršiti važeće odredbe i statut društva, Agencija za nadzor može odlučiti da se angažira revizorsko društvo koje će provesti izvanrednu reviziju s ciljem da se utvrdi da li društvo primjenjuje važeće propise, kako to bude određeno u odluci Agencije za nadzor iz stavka (2) ovoga članka. Troškove angažiranja revizorskog društva snosi društvo za osiguranje.

Odjeljak I. Reosiguranje i suosiguranje rizika

Чланак 99.

(Obveza reosiguranja)

- (1) Društvo za osiguranje mora pokriti reosiguranjem onaj dio osiguranih preuzetih rizika koji prelaze maksimalni samopridržaj prema tablicama maksimalnog pokrića.
- (2) Prema procjeni svakog pojedinog rizika ili portfelja samopridržaj društva za osiguranje može biti i manji nego u tablicama maksimalnog pokrića.

Чланак 100.

(Program planiranog reosiguranja)

- (1) Društvo za osiguranje mora za svaku poslovnu godinu prihvatiti program planiranog reosiguranja.
- (2) Program planiranog reosiguranja mora obuhvaćati:
 - a) izračunate vlastite udjele prema pojedinim vrstama osiguranja,
 - b) tablicu maksimalnog pokrića sastavljenu na temelju izračuna iz točke a) ovoga stavka,
 - c) postupke, osnovice i mjerila za utvrđivanje najveće vjerojatne štete za pojedine preuzete osigurane rizike,
 - d) mišljenje ovlaštenog aktuara društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje na program planiranog reosiguranja odnosno retrosesije.
- (3) Pri izračunu iz stavka (2) točke a) ovoga članka društvo za osiguranje uzima u obzir prije svega:
 - a) visinu kapitala,
 - b) cjelokupni opseg poslova,
 - c) visinu premije osiguranja u grupama i vrstama osiguranja,
 - d) udjele osiguranja prema pojedinim vrstama osiguranja u osnovicama iz toč. b) i c) ovoga stavka,
 - e) ispravke zbog odstupanja u pojedinim vrstama osiguranja.
- (4) Agencija za nadzor će propisati dodatne elemente koji se uključuju pri izračunu planiranog reosiguranja.

Чланак 101.

(Suosiguranje)

- (1) Društvo za osiguranje zajedno s jednim ili više društava za osiguranje može suosiguravati rizike iz vrsta osiguranja za koje je dobilo odobrenje za obavljanje poslova osiguranja.
- (2) Društvo za osiguranje ne smije u suosiguranje preuzeti rizike u opsegu koji prelazi njegove vlastite udjele prema pojedinim vrstama osiguranja sukladno tablicama maksimalnog pokrića iz članka 100. stavak (2) točka b) ovoga Zakona.

Članak 102.

(Обрада podataka i pružanje informacija)

- (1) Agencija za nadzor nadležna je za prikupljanje i obradu podataka o činjenicama i okolnostima koje su bitne za obavljanje poslova iz nadležnosti Agencije za nadzor određenih ovim Zakonom.
- (2) Osobe koje rade ili koje su bilo kada radile za Agenciju za nadzor kao i revizori i stručnjaci koji djeluju u ime Agencije za nadzor bit će vezani profesionalnom tajnom. Nijedan povjerljivi podatak koji dobiju tijekom izvršavanja svojih dužnosti ne može biti prenesen bilo kojoj osobi ili organu, osim u sumiranom ili skupnom obliku, takvom da identitet pojedinačnog društva ne može biti otkriven, ne prejudicirajući slučajeve obuhvaćene kaznenim zakonom.
- (3) Podacima iz stavka (1) ovoga članka značajnim za obavljanje poslova i nadležnosti Agencije za nadzor određenih ovim Zakonom smatraju se posebno podaci o:
- odobrenjima za obavljanje poslova osiguranja i o drugim odobrenjima koje izdaje Agencija za nadzor na temelju ovoga Zakona,
 - članovima uprave, nadzornih odbora i ovlaštenim aktuarima društava za osiguranje, njihovoj organizaciji i djelovanju unutarnje revizije,
 - podružnicama društava za osiguranje država članica na području Federacije,
 - podružnicama stranih društava za osiguranje u Federaciji,
 - poštivanju odredbi o upravljanju rizicima iz glave III. ovoga Zakona te na temelju njih donesenih propisa,
 - izvješćima iz članka 76. ovoga Zakona,
 - imateljima kvalificiranih udjela iz članka 28. ovoga Zakona,
 - revidiranim finansijskim izvješćima iz članka 120. ovoga Zakona,
 - izvršenim mjerama nadzora iz čl. 153. i 79. ovoga Zakona,
 - informacijama koje Agencija za nadzor prikupi u okviru razmjene informacija od nadležnih nadzornih tijela.
- (4) Kada se za društvo objavi da je pod stečajem ili da je u tijeku obvezna likvidacija, povjerljivi podaci koji se ne tiču trećih strana uključenih u pokušaje da se spasi to društvo mogu biti otkriveni u građanskom ili kaznenom postupku.
- (5) Stavak (2) ovoga članka neće sprječavati Agenciju za nadzor da razmjenjuje podatke s Agencijom za osiguranje u BiH i Agencijom za osiguranje RS. Agencija za osiguranje u BiH i Agencija za osiguranje RS s kojima su podaci razmijenjeni će sve podatke dobivati pod uvjetima profesionalne tajne sukladno odredbama stavka (2) ovoga članka.
- (6) Agencija za nadzor surađuje s Agencijom za osiguranje u BiH, koja zaključuje sporazume o suradnji koji predviđaju razmjenu podataka s nadležnim organima u drugim zemljama, ako otkriveni podaci podliježu garancijama profesionalne tajnosti najmanje jednakim onima koje su predviđene u ovome članku.
- (7) Agencija za nadzor može koristiti povjerljive podatke koji su podneseni tijekom izvršavanja svojih dužnosti samo:
- radi provjere jesu li ispunjeni uvjeti koji uređuju otpočinjanje poslova osiguranja i kako bi se olakšao nadzor provođenja tih poslova, naročito u pogledu nadzora tehničkih rezervi, margina solventnosti, upravnih i računovodstvenih postupaka i mehanizama unutarnje kontrole,
 - da izrekne kazne,
 - u upravnom sporu protiv rješenja Agencije za nadzor,
- pri tužbama u građansko-pravnim postupcima protiv rješenja Agencije za nadzor koja su donesena prema ovom Zakonu.
- (8) St. (2) i (7) ovoga članka neće sprječavati razmjenu podataka između Agencije za nadzor i:
- nadležnih nadzornih tijela država članica, ako su im oni potrebni radi obavljanja nadzora nad poslovanjem društava za osiguranje odnosno u sudskom i drugom postupku u kojem je jedna od stranaka nadležno nadzorno tijelo ako za ta tijela vrijedi obveza čuvanja povjerljivih podataka u opsegu određenom odredbama stavka (2) ovoga članka,
 - nadzornih tijela stranih država prema sklopljenim sporazumima, ako su im oni potrebni radi obavljanja nadzora nad poslovanjem društava za osiguranje, ako za ta tijela vrijedi obveza čuvanja povjerljivih podataka u opsegu određenom odredbama stavka (2) ovoga članka,
 - organa uključenih u likvidaciju i stečaj društava za osiguranje, kao i u slične postupke,
 - centralnih banaka Europskog sustava centralnih banaka, uključujući Centralnu banku Bosne i Hercegovine, i drugih tijela sa sličnim zadacima i odgovornostima kao centralne monetarne vlasti, kada su informacije bitne za provedbu njihovih odgovarajućih zakonom propisanih zadataka, uključujući provedbu monetarne politike i odnosnih odredbi vezanih za likvidnost, nadzor nad plaćanjem, sustave kliringa i poravnanja i očuvanje stabilnosti finansijskog sustava ili, kada je to odgovarajuće, drugim tijelima odgovornim za nadzor platnih sustava,
 - Federalnog ministarstva financija za potrebe pripreme propisa, vođenje statistike ili vođenje strategije na području finansijskog i poreznog sustava,
 - nadležnog nadzornog tijela i drugih tijela ovlaštenima za provođenja nadzora nad drugim subjektima nadzora s ciljem pojednostavnjenja obavljanja nadzora,
 - organa vlasti nadležnih za nadzor nad kreditnim ustanovama i ostalim finansijskim organizacijama, organa vlasti nadležnih za nadzor nad finansijskim tržištem i inspeksijskim organima Federacije za potrebe istrage,
 - osoba nadležnih za izvršavanje zakonom predviđenih revizija računa društava i drugih finansijskih organizacija pri izvršavanju njihovih nadzornih funkcija, ili otkrivanje podataka organima koji upravljaju postupkom obvezne likvidacije ili garantnim fondovima, neophodnih za izvršavanje njihovih dužnosti. Podaci koje ti organi vlasti ili te osobe prime podlijegat će uvjetima profesionalne tajne određene u stavku (2) ovoga članka.
- (9) Podaci dobiveni u skladu sa st. (3) i (8) ovoga članka kao i podaci dobiveni posredstvom provjere na licu mjesta izvršene u ime Agencije za osiguranje RS, ili provjere koju provodi nadzorni organ vlasti zemlje sjedišta društva koje ima podružnicu u Federaciji, neće biti otkriveni u slučajevima koji se spominju u ovom članku, osim uz izričitu suglasnost organa nadzorne vlasti koja je otkrila podatak ili organa nadzorne vlasti koja je izvršila provjeru na licu mjesta.

Одјелјак Ј. Спрјечавање пранја новца и финансирања терористичких активности

Чланак 103.

(Опће одредбе)

- (1) При обављању своје дјелатности, друштва за осигурање се морају понашати суkladно propisu који уређује спрјечавање пранја новца и финансирања терористичких активности и подзаконским актима који уређују подручје откривања и спрјечавања пранја новца и финансирања терористичких активности, те осигурати да се cjelokupно poslovanje обавља суkladно том propisu и на основу њега donesenim подзаконским актима, као и подзаконским propisima Агенције за надзор у вези са спрјечавањем пранја новца и финансирања терористичких активности.
- (2) Друштво за осигурање је дужно усвојити ефикасне интерне програме којима ће одредити поступке провјере клијента, процјене ризика, препознавања клијената и трансакција код којих постоје разлози за сумњу на пранје новца или финансирање терористичких активности.
- (3) У случају када идентитет клијента није могуће утврдити или провјерити, те када није у могућности подузети мјере праћења клијента, обвезник неће успоставити пословни однос ни обавити трансакцију, односно мора прекинути све постојеће пословне односе с тим клијентом.
- (4) У случају из ставка (3) овога чланка друштво за осигурање ће обавијестити Финансијско-обавјештајни одјел Државне агенције за истраге и заштиту (у даљњем тексту: FOO) о одбијању или прекиду пословног односа и одбијању извршавања трансакције и доставити FOO-у све до тада прикупљене податке о клијенту или трансакцији.

ГЛАВА IV. ПОСЛОВНА ТАЈНА, ПОСЛОВНЕ КЊИГЕ И ИЗВЈЕШЋА**Одјелјак А. Професионална тајна**

Чланак 104.

(Повјерљиви подаци)

Друштво за осигурање дужно је као повјерљиве чувати све податке, информације, чињенице и околности за које је сазнало у пословању с појединим друштвом за осигурање, осигураником или с другим иматељем права из осигурања.

Чланак 105.

(Обвеза чувања повјерљивих података)

- (1) Чланови органа друштва за осигурање, дioničari друштва за осигурање, особе које обављају ревизију, радници друштва за осигурање, односно друге особе којима су везано за њихов рад у друштву за осигурање или уз пружање услуга за друштво за осигурање на било који начин доступни подаци из чланка 106. овога Закона не смију те податке приопћавати трећим особама, користити их против интереса друштва за осигурање и његових клијената или омогућити да их користе треће особе.
- (2) Обвеза чувања особних података престаје у слjedeћим случајевима:
 - a) ако странка изричито писаним путем пристане да се приопће поједини повјерљиви подаци,
 - b) ако су подаци потребни ради утврђивања чињеница у казним поступцима и предавање тих података писаним путем захтијева, односно наложи надлежни суд,
 - c) у случајевима одређенима Законом о спрјечавању пранја новца и финансирања терористичких активности и на основу њега donesenih подзаконских аката,
 - d) ако су ти подаци потребни ради одлучивања о правним односима између друштва за осигурање и осигуратеља, односно осигураника, односно других иматеља права из осигурања у судском спору,

- e) ако су ти подаци потребни у оставинском поступку и предавање тих података писаним путем захтијева односно наложи надлежни суд,
 - f) ако су ти подаци потребни ради извршења над имовином осигураника односно другог иматеља права из осигурања и предавање тих података писаним путем захтијева односно наложи надлежни суд,
 - g) ако су ти подаци потребни Агенцији за надзор, односно другом надзорном тијелу у сврху надзора који проводи у оквиру својих надлежности,
 - h) ако су ти подаци потребни poreznom тијелу у поступку који оно проводи у оквиру својих надлежности,
 - i) у случајевима одређенима propisom који уређује обвезно осигурање у промету.
- (3) Обвеза чувања повјерљивих података постоји за особе из ставка (1) овога чланка и након престанка рада у друштву за осигурање, односно након престанка својства дioničара или чланства у тијелима друштва за осигурање.
 - (4) Агенција за надзор односно друга тијела и судови смију податке које су прикупили на основу ставка (2) овога чланка употребити искључиво у сврху због које су прикупљени.

Чланак 106.

(Прикупљање, вођење и употреба особних података)

- (1) Агенција за надзор обрађује, чува и употребљава особне податке потребне за склапање уговора о осигурању и рјешавање штета које произлазе из осигурања суkladно овом Законом, а у складу са Законом о заштити особних података и осталим propisima о заштити података и води sljedeće регистре:
 - a) регистар полица,
 - b) регистар штета.
- (2) Агенција за надзор ће посебним propisom propisati начин, рокове достављања података и извјешћа која су друштва за осигурање дужна достављати, као и евиденције штета од стране Агенције за надзор.

Одјелјак В. Пословне књиге и пословна извјешћа

Чланак 107.

(Опће одредбе)

- (1) Друштво за осигурање дужно је водити пословне књиге, састављати књиговодствене исправе, вредновати имовину и обвезе, те састављати финансијска извјешћа суkladно Законом о господарским друштвима, Законом о računovodstvu и ревизији и другим propisima, поштујући притом računovodствене и финансијске стандарде и начела те опће računovodствене претпоставке, ако то овим Законом није другачије propisano.
- (2) Друштво за осигурање дужно је организирати пословање и редовито водити пословне књиге, пословну документацију и друге административне послове односно пословне евиденције на начин да је могуће у сваком тренутку провјерити послује ли у складу с правилима о управљању ризиком, важећим propisima и standardima струке.
- (3) Друштво за осигурање води računovodствене евиденције у пословним књигама примјеном Kontnog оквира за друштва за осигурање и reosiguranje и интерног акта друштва за осигурање и reosiguranje.
- (4) Друштво за осигурање саставља и подноси финансијска извјешћа суkladно propisu о садржају и форми финансијских извјешћа друштava за осигурање. Агенција за надзор propisuje поступак вредновања биланчних и изванбиланчних pozicija.

Чланак 108.

(Годишње извјешће)

- (1) Друштво за осигурање саставља računovodствене исправе и годишња извјешћа.

- (2) Godišnja izvješća iz stavka (1) ovoga članka moraju sadržavati i:
- popis osoba koje imaju više od 3% udjela u dioničkom kapitalu društva za osiguranje i visinu njihova udjela,
 - popis članova uprave društva za osiguranje koji imaju udjel u kapitalu društva za osiguranje i visinu njihova udjela.
- (3) Društvo za osiguranje i reosiguranje dužno je Agenciji za nadzor dostaviti nerevidirano godišnje izvješće najkasnije u roku tri mjeseca od isteka kalendarske godine za koju se izvješće sastavlja.
- (4) Društvo za osiguranje i reosiguranje dužno je Agenciji za nadzor dostaviti revidirano godišnje izvješće najkasnije u roku pet mjeseca nakon isteka kalendarske godine za koju se izvješće sastavlja.
- (5) Društvo za osiguranje koje ima nadređeni odnos u grupi osiguratelja dužno je sastavljati konsolidirana financijska izvješća.

Članak 109.

(Mišljenje imenovanog ovlaštenog aktuara uz godišnje izvješće)

Društvo za osiguranje dužno je u roku 14 dana od dana podnošenja godišnjeg izvješća priložiti Agenciji za nadzor i izvješće imenovanog ovlaštenog aktuara iz članka 118. stavak (4) ovoga Zakona s mišljenjem imenovanog ovlaštenog aktuara o financijskim izvješćima i godišnjem izvješću o poslovanju društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje.

GLAVA V. UNUTARNJA REVIZIJA

Članak 110.

(Unutarnja revizija)

Društvo za osiguranje mora ustrojiti unutarnju reviziju koja je nezavisna i objektivna aktivnost davanja stručnog mišljenja, oblikovana na način da pridodaje vrijednost i unapređuje poslovanje društva za osiguranje.

Članak 111.

(Zadaci unutarnje revizije)

- Unutarnja revizija analizira i procjenjuje aktivnosti društava za osiguranje te daje stručno mišljenje, preporuke i savjete o kontrolama oblikovanja kako bi omogućile:
 - obavljanje poslova osiguranja pravilno i sukladno ovom Zakonu i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona te u skladu s unutarnjim pravilima kojima se uređuje poslovanje društva za osiguranje,
 - vođenje poslovnih knjiga, evidentiranje poslovnih događaja na temelju vjerodostojnih knjigovodstvenih isprava, vrednovanje knjigovodstvenih stavaka i sastavljanje financijskih i ostalih izvješća sukladno ovom Zakonu i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona te u skladu s unutarnjim pravilima kojime se uređuje poslovanje društva za osiguranje,
 - sistematično upravljanje rizicima koji proizlaze iz poslovnih aktivnosti društva za osiguranje sukladno načelima stabilnog poslovanja uključujući upravljanje resursima informacijske tehnologije i drugih pridruženih tehnologija.
- Unutarnja revizija se obavlja sukladno međunarodno priznatim revizorskim standardima za unutarnju reviziju, kodeksom strukovne etike unutarnjih revizora te pravilima djelovanja unutarnje revizije koja, u suglasnosti s nadzornim odborom usvaja uprava društva za osiguranje.
- Unutarnja revizija mora regulirati međusobne odnose s vanjskim revizorskim društvima, koja revidiraju financijska izvješća ili obavljaju posebnu reviziju na zahtjev Agencije za nadzor.

Članak 112.

(Osobe koja obavljaju unutarnju reviziju)

- Za obavljanje poslova unutarnje revizije društvo za osiguranje mora zaposliti na puno radno vrijeme najmanje jednu osobu sa zvanjem ovlaštenog revizora ili ovlaštenoga unutarnjeg revizora stečenim u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji, odnosno stečenim sukladno pravilima i programom Udruženja unutarnjih revizora u Bosni i Hercegovini priznatog kao Institut unutarnjih revizora u Bosni i Hercegovini.
- Ako se obavljanje unutarnje revizije povjerava većem broju revizora, jedna od tih osoba koja ispunjava uvjet iz stavka (1) ovoga članka mora biti zadužena za upravljanje radom unutarnje revizije kao cjeline.
- Prije sklapanja ugovora o radu s osobom iz st. (1) i (2) ovoga članka društvo za osiguranje je dužno obavijestiti Agenciju za nadzor o imenovanju.
- Osoba koja obavlja poslove unutarnje revizije ne smije obavljati druge poslove i zadatke u društvu za osiguranje ili povezanoj osobi.

Članak 113.

(Planovi unutarnje revizije)

- Poslovi unutarnje revizije obavljaju se u skladu sa:
 - strateškim planom,
 - godišnjim planom i
 - planom pojedinačne revizije.
- Strateški plan unutarnje revizije donosi se za trogodišnje (petogodišnje) razdoblje, zasniva se na procjeni rizika i usklađuje se svake godine.
- Godišnji plan unutarnje revizije izrađuje se na temelju strateškog plana do 31.12. tekuće godine za narednu godinu, a mora obuhvaćati:
 - područja poslovanja koja su prioritetna s obzirom na procjenu rizika,
 - popis planiranih revizija,
 - raspored unutarnjih revizora.
- Strateški, godišnji i plan pojedinačne unutarnje revizije predlaže osoba zadužena za upravljanje radom unutarnje revizije, a usvaja ga odbor za reviziju.
- Unutarnja revizija može se obaviti i po nalogu člana uprave društva.

Članak 114.

(Izvješće unutarnje revizije)

- Unutarnja revizija sastavlja izvješće sukladno rokovima utvrđenim planovima unutarnje revizije, a najmanje jednom polugodišnje. Izvješće unutarnje revizije minimalno sadrži:
 - popis svih obavljenih revizija,
 - ocjenu načina obrade dokumentacije, postupka zaključivanja ugovora o osiguranju, izdavanja polica i rješavanja šteta,
 - ocjenu primjerenosti i efikasnosti sustava unutarnjih kontrola i preporuke za njihovo unapređenje,
 - nezakonitosti i nepravilnosti koje su utvrđene tijekom obavljanja revizije uz objašnjenja i predočavanje posljedica uočenih nepravilnosti,
 - preporuke i predložene mjere odboru za reviziju,
 - konstatacije i ocjene poduzetih aktivnosti u vezi s primjenom ranije danih preporuka i prijedloga za otklanjanje nepravilnosti.
- Godišnje izvješće unutarnje revizije pored elemenata iz stavka (1) ovoga članka obavezno sadrži:
 - izvješće o realizaciji godišnjeg plana i programa rada unutarnje revizije,
 - pregled značajnih konstatacija o obavljenoj reviziji,

- c) pregled poduzetih i nepoduzetih mjera za otklanjanje nepravilnosti.
- (3) Unutarnja revizija mora svoja izvješća o obavljenim poslovima unutarnje revizije dostavljati upravi i odboru za reviziju društva za osiguranje.

Članak 115.

(Obavješćavanje uprave i nadzornog odbora društva za osiguranje)

- (1) Ako unutarnja revizija tijekom obavljanja revizije aktivnosti i procesa poslovanja društva za osiguranje utvrdi pojave nezakonitog poslovanja i kršenja pravila o upravljanju rizicima zbog čega društvu za osiguranje prijeti nelikvidnost, nesolventnost ili je time ugrožena sigurnost poslovanja ili osiguranika, mora odmah o tome obavijestiti upravu, odbor za reviziju i nadzorni odbor društva za osiguranje.
- (2) Ako unutarnja revizija prilikom obavljanja revizije aktivnosti i procesa poslovanja utvrdi da uprava društva za osiguranje krši pravila o upravljanju rizicima, dužna je o tome bez odgađanja obavijestiti i nadzorni odbor.

GLAVA VI. OVLAŠTENI AKTUAR I REVIZIJA Odjeljak A. Ovlašteni aktuar

Članak 116.

(Ovlašteni aktuar)

- (1) Ovlašteni aktuar je osoba koja ima ovlaštenje Agencije za nadzor za obavljanje poslova ovlaštenog aktuara.
- (2) Agencija za nadzor izdat će ovlaštenje za obavljanje poslova ovlaštenog aktuara ako osoba ispunjava sljedeće uvjete:
- znanje jednog od službenih jezika u BiH,
 - da je uspješno obavila provjeru stručnih znanja potrebnih za obavljanje poslova ovlaštenog aktuara sukladno programu obrazovanja međunarodnih odnosno europskih aktuarskih udruga,
 - da nije pravomoćno osuđena na kaznu zatvora za kazneno djelo protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja,
 - da joj dosad nije bilo oduzeto ovlaštenje za obavljanje poslova ovlaštenog aktuara.
- (3) Agencija za nadzor može s nadležnim nadzornim tijelom države članice sklopiti sporazum o uzajamnom priznavanju ovlaštenja za obavljanje poslova ovlaštenog aktuara.
- (4) Agencija za nadzor propisuje uvjete za stjecanje i provjeru stručnih znanja potrebnih za obavljanje poslova ovlaštenog aktuara.
- (5) Agencija za nadzor oduzet će ovlaštenje za obavljanje poslova ovlaštenog aktuara ako:
- je ovlaštenje dobiveno navođenjem neistinitih podataka,
 - ovlašteni aktuar krši pravila aktuarske struke ugrožavajući time poslovanje društva za osiguranje,
 - ne ispunjava uvjete iz stavka (2) točke 3) ovoga članka.
- (6) O oduzimanju ovlaštenja za obavljanje poslova ovlaštenog aktuara Agencija za nadzor dužna je obavijestiti društvo za osiguranje za koje osoba kojoj je oduzeto ovlaštenje obavlja poslove ovlaštenog aktuara. Svako izdavanje ili povlačenje aktuarskog odobrenja objavit će se u "Službenim novinama Federacije BiH". Nadzor nad ovlaštenim aktuarima obavlja Agencija za nadzor. Na nadzor nad ovlaštenim aktuarima na odgovarajući način se primjenjuju odredbe čl. 138. do 141., čl. 143., 144., 154. i 155. ovoga Zakona.
- (7) Ovlaštenom aktuaru koji teže krši pravila aktuarske struke Agencija za nadzor može privremeno oduzeti ovlaštenje za

obavljanje poslova ovlaštenog aktuara na vrijeme od godine dana do tri godine.

Članak 117.

(Imenovanje ovlaštenog aktuara)

- (1) Društvo za osiguranje prije početka obavljanja poslova osiguranja mora imenovati ovlaštenog aktuara i omogućiti mu obavljanje poslova iz članka 120. ovoga Zakona.
- (2) Imenovani ovlašteni aktuar ne može biti osoba koja u društvu za osiguranje obnaša funkciju člana uprave društva ili prokuriste, odnosno ima u vlasništvu više od 3% dionica u društvu, niti ako je bračni drug ili srodnik do drugog stupnja srodstva u pravoj i bočnoj liniji s dioničarom koji je vlasnik nad više od 3% dionica u dioničkom društvu, članom organa upravljanja, nadzora ili revizije društva.
- (3) Društvo za osiguranje o imenovanju ovlaštenog aktuara dužno je u roku osam dana obavijestiti Agenciju za nadzor.
- (4) Ako društvo za osiguranje u roku dva mjeseca ne odredi imenovanog ovlaštenog aktuara odnosno za obavljanje poslova imenovanog ovlaštenog aktuara odredi osobu koja nije ovlašteni aktuar, imenovanog ovlaštenog aktuara odredit će Agencija za nadzor.
- (5) Ovlašteni aktuar bit će neovisan i samostalan u obavljanju svojih djelatnosti i za točnost svojih nalaza, kao i prijedloga mjera odgovara Agenciji za nadzor.

Članak 118.

(Poslovi imenovanog ovlaštenog aktuara)

- (1) Aktuarske poslove u smislu ovoga Zakona obavljaju ovlašteni aktuari.
- (2) Imenovani ovlašteni aktuar u društvu za osiguranje odnosno društvu za reosiguranje u smislu ovoga Zakona obavlja sljedeće poslove:
- daje godišnje mišljenje imenovanog ovlaštenog aktuara o financijskim izvješćima i godišnjem izvješću o poslovanju društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje,
 - daje mišljenje ovlaštenog aktuara iz članka 18. stavak (1) točke b) i stavak (2), članka 28. stavak (4) točke g), članka 48. stavak (1) točke f), članka 56. stavak (2) toč. g) i h), članka 58. stavak (1) točka d), članka 79. stavak (2) točka h) i članka 100. stavak (2) točka d) ovoga Zakona kao i druge vrste mišljenja propisane od strane Agencije za nadzor
 - daje mišljenje ovlaštenog aktuara o prijedlozima akata poslovne politike društva i prijedlozima izmjena i dopuna tih akata i njihovoj primjeni,
 - daje mišljenje ovlaštenog aktuara o ostalim aktuarskim pozicijama i veličinama,
 - daje mišljenje iz članka 40. stavak (5) i obavlja poslove iz članka 76. stavak (3) ovoga Zakona,
 - obavlja druge aktuarske poslove u društvu za osiguranje odnosno društvu za reosiguranje,
 - vršiti opću ili posebnu kontrolu društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje u skladu s nalogima Agencije za nadzor,
 - daje mišljenje o stanju sredstava tehničkih rezervi i garantnog fonda, njihovom plasmanu i sigurnosti,
 - obavlja aktuarske poslove u djelatnosti osiguranja života,
 - obavlja aktuarske poslove u djelatnosti neživotnog osiguranja,
 - daje mišljenje kod prijenosa portfelja,
 - potpisivanjem ovjerava službene dokumente društva koji se odnose na tehničke rezerve uključujući i matematičku rezervu i potvrđuje da su sukladni zakonu i podzakonskim aktima,

- m) obavlja i druge nadzorne, savjetodavne i kontrolne poslove po zahtjevima društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje ili po nalogu izdanom od Agencije za nadzor,
 - n) provjerava čuva li društvo za osiguranje odgovarajuće podatke za izračun tehničkih rezervi kao i njihovu vjerodostojnost,
 - o) provjerava jesu li metode i temelji obračuna tehničkih rezervi sukladni pravilima aktuarske struke i važećim propisima,
 - p) provjerava oblikuju li se tehničke rezerve osiguranja tako da omogućuju trajno ispunjavanje svih obveza društva za osiguranje iz ugovora o osiguranju.
- (3) Imenovani ovlašteni aktuar odgovoran je oblikuju li se cjenici premija osiguranja sukladno aktuarskoj struci i važećim propisima te jesu li oblikovani tako da omogućuju trajno ispunjavanje svih obveza društva za osiguranje iz ugovora o osiguranju.
 - (4) Uprava odnosno izvršni direktori moraju imenovanom ovlaštenom aktuaru staviti na raspolaganje sve podatke koji su mu potrebni za obavljanje poslova iz st. (1), (2) i (3) ovoga članka.
 - (5) Imenovani ovlašteni aktuar mora nadzornom odboru i upravi istodobno s mišljenjem uz godišnja izvješća iz članka 109. ovoga Zakona predočiti izvješća o saznanjima imenovanog u vezi s nadzorom koji je u protekloj poslovnoj godini obavljao na temelju st. (1), (2) i (3) ovoga članka. Izvješće mora obuhvaćati prvenstveno razloge za pozitivno mišljenje, mišljenje uz ograde, odnosno negativno mišljenje ovlaštenog aktuara uz godišnje izvješće.
 - (6) Ako imenovani ovlašteni aktuar u obavljanju poslova iz st. (1), (2) i (3) ovoga članka utvrdi nepravilnosti, mora o tome bez odgađanja izvijestiti upravu i nadzorni odbor društva za osiguranje odnosno reosiguranje.
 - (7) Uprava društva za osiguranje dužna je poduzeti mjere radi usklađivanja poslovanja u skladu s izvješćem imenovanog ovlaštenog aktuara.
 - (8) Ako uprava društva za osiguranje odnosno reosiguranje ne poduzme mjere u skladu sa izvješćem iz stavka (5) ovog članka, imenovani ovlašteni aktuar dužan je o tome bez odgađanja obavijestiti Agenciju za nadzor.
 - (9) Ako imenovani ovlašteni aktuar prestane obavljati tu funkciju u društvu za osiguranje odnosno reosiguranje, dužan je o tome obavijestiti Agenciju za nadzor u roku osam dana od dana saznanja.

Članak 119.

(Razrješenje imenovanog ovlaštenog aktuara)

- (1) Ako nakon imenovanja ovlaštenog aktuara Agencija za nadzor imenovanoj osobi oduzme ovlaštenje za obavljanje poslova ovlaštenog aktuara, odnosno ako u vezi s imenovanom osobom nastupe okolnosti iz članka 117. stavak (2) ovoga Zakona, društvo za osiguranje je dužno odrediti drugog imenovanog ovlaštenog aktuara.
- (2) Ako društvo za osiguranje u slučaju iz stavka (1) ovoga članka ne odredi drugog ovlaštenog aktuara, Agencija za nadzor odredit će otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti u roku koji ne smije biti kraći od 30 dana.
- (3) Ako društvo za osiguranje u slučaju iz stavka (2) ovoga članka ne odredi drugog imenovanoga ovlaštenog aktuara, u roku narednih 30 dana ovlaštenog aktuara imenovat će Agencija za nadzor.
- (4) Društvo za osiguranje o razrješenju imenovanog ovlaštenog aktuara dužno je u roku osam dana od dana razrješenja obavijestiti Agenciju za nadzor.

Odjeljak B. Revizija

Članak 120.

(Revizija financijskih izvješća)

- (1) Financijska i konsolidirana financijska izvješća društava za osiguranje, konsolidirana financijska izvješća grupe osiguratelja i konsolidirana financijska izvješća koncerna osiguratelja osiguravajućeg holdinga te mješovitog osiguravajućeg holdinga odnosno društava za reosiguranje moraju revidirati ovlašteni revizori.
- (2) Reviziju financijskih izvješća iz stavka (1) ovoga članka obavljaju revizorska društva koja imaju licenciju izdanu od Federalnog ministarstva financija.
- (3) Društvo za osiguranje dužno je Agenciji za nadzor dostaviti revidirana financijska izvješća i revidirana konsolidirana financijska izvješća u roku petnaest dana nakon datuma izdavanja izvješća revizora o obavljenoj reviziji financijskih izvješća, a najkasnije u roku četiri mjeseca nakon isteka poslovne godine za koju se izvješća sastavljaju.
- (4) Isto revizorsko društvo ne može preuzeti niti joj društvo za osiguranje može povjeriti obavljanje revizije financijskih izvješća društva za osiguranje ukoliko je dotična revizorska tvrtka u prethodnoj godini više od polovice svojih ukupnih prihoda ostvarila na temelju obavljene revizije financijskih izvješća tog društva za osiguranje.
- (5) Isto revizorsko društvo može u istom društvu za osiguranje uzastopno obaviti, odnosno društvo za osiguranje može istoj revizorskoj tvrtki uzastopno povjeriti broj revizija financijskih izvješća, sukladno zakonu koji propisuje reviziju financijskih izvješća.
- (6) Isto revizorsko društvo ne može istodobno, odnosno u istoj godini obavljati reviziju financijskih izvješća društva za osiguranje i pružati konzultantske usluge istom društvu za osiguranje.
- (7) Ukoliko isto revizorsko društvo obavi reviziju financijskih izvješća društva za osiguranje suprotno bilo kojoj odredbi iz st. (4), (5) i (6) ovoga članka, Agencija za nadzor neće prihvatiti izvješća o reviziji financijskih izvješća društva za osiguranje za tu godinu koju je obavilo dotično revizorsko društvo.
- (8) Revizija financijskih izvješća društva mora slijediti općeprihvaćena pravila revizije, aktuarska načela, te treba izvršiti reviziju ulaganja i formiranje tehničkih rezervi, kao i procijeniti odnos između ulaganja i imovine.
- (9) Društvo za osiguranje dužno je prije donošenja odluke na skupštini o izboru revizorskog društva pribaviti prethodnu suglasnost Agencije za nadzor.

Članak 121.

(Obveze revizorskog društva)

- (1) Revizorsko društvo obvezno je davati mišljenja o tome jesu li financijska izvješća društva za osiguranje (nekonsolidirana i konsolidirana) sastavljena sukladno propisima i standardima struke.
- (2) Tijekom obavljanja revizije, revizorska društva obvezna su odmah obavijestiti Agenciju za nadzor o svakoj uočenoj činjenici koja predstavlja:
 - a) teže kršenje zakona, propisa ili odredbi na temelju kojih je izdano odobrenje za rad društva za osiguranje,
 - b) težu prijevaru ili pronevjeru,
 - c) materijalno značajnu promjenu financijskog rezultata iskazanog u nerevidiranim financijskim izvješćima,
 - d) teže kršenje internih akata društva za osiguranje,
 - e) kao i ostalim činjenicama i okolnostima koje mogu ugroziti daljnje poslovanje društva za osiguranje.
- (3) Revizorska društva također su dužna obavijestiti Agenciju za nadzor o svakoj činjenici iz stavka (2) ovoga članka za

koju saznaju tijekom obavljanja revizije u društvu koje ima usku povezanost u smislu članka 2. točke s) ovoga Zakona.

- (4) Otkrivanje bilo koje činjenice u smislu st. (2) i (3) ovoga članka od strane revizorskog društva ne smatra se kršenjem propisa i odredaba ugovora između revizorskog društva i društva za osiguranje koje se odnose na ograničenja davanja podataka pa zbog toga neće snositi odgovornost koja bi u drugim slučajevima iz toga proizlazila.

Članak 122.

(Obveza davanja informacija društvu za osiguranje)

- (1) Uprava društva za osiguranje dužna je revizoru dati na raspolaganje svu potrebnu dokumentaciju te mu omogućiti uvid u poslovne knjige, spise i računalne ispile. Društvo za osiguranje dužno je revizorima omogućiti pristup poslovnim i radnim prostorijama.
- (2) U svrhu provedbe revizije, uprava društva za osiguranje dužna je staviti revizorskom društvu na raspolaganje odgovarajuće prostorije i pomagala. Ako je unos ili pohranjivanje podataka obavljeno primjenom računalne obrade podataka, društvo za osiguranje dužno je na vlastiti trošak i unutar primjerenog roka staviti revizoru na raspolaganje pomagala potrebna za očitavanje dokumentacije te, ako je to nužno, osigurati čitke trajne ispile u potrebnom broju kopija.

Članak 123.

(Sadržaj revizorskog pregleda)

- (1) U postupku revizije ovlašteni revizori, prije svega, ispituju i daju mišljenje, odnosno ocjenu o:
- bilanci stanja,
 - računu dobiti i gubitka,
 - promjenama u kapitalu,
 - gotovinskom toku,
 - stanju i promjenama tehničkih rezervi osiguranja,
 - stanju i strukturi ulaganja imovine za pokriće tehničke rezerve,
 - stanju i strukturi ulaganja imovine za pokriće matematičke rezerve,
 - poštovanju pravila o ograničavanju rizika,
 - djelovanju unutarnje revizije,
 - načinu vođenja poslovnih knjiga,
 - kvaliteti informatičkog sustava u društvu za osiguranje u skladu s minimalnim standardima upravljanja informacijskim sustavima u društvima za osiguranje, koje propisuje Agencija za nadzor,
 - ispravnosti i potpunosti obavještenja i izvješća Agenciji za nadzor,
 - vrednovanju bilančnih i izvanbilančnih stavki i računovodstvenim politikama.
- (2) Agencija za nadzor će propisati detaljniji oblik i najmanji opseg te sadržaj revizorskog pregleda i revizorskog izvješća s obzirom na specifičnost poslova s područja osiguranja.
- (3) Agencija za nadzor može od revizora zatražiti dodatna obrazloženja u vezi s obavljenom revizijom i revizorskim izvješćem.
- (4) Ako revizorski pregled, odnosno revizorsko izvješće nije obavljeno odnosno sastavljeno u skladu sa st. (1) i (2) ovoga članka, podzakonskim aktima donesenim na osnovu ovoga Zakona, zakonom kojim se uređuje revizija i pravilima revizorske struke ili ako Agencija za nadzor obavljenim nadzorom poslovanja društva za osiguranje ili na drugi način utvrdi da pregled odnosno izvješće nije zasnovano na istinitim i objektivnim činjenicama zahtijevati će od društva za osiguranje da pregled odnosno izvješće daju ovlašteni revizori drugoga društva za reviziju, a na trošak društva za osiguranje.

Članak 124.

(Objavljivanje sažetka revidiranih financijskih izvješća)

- (1) Društvo za osiguranje dužno je u roku od osam dana nakon prihvaćanja revidiranog financijskog izvješća, a najkasnije u roku od šest mjeseci nakon završetka kalendarske godine, u dnevnim novinama u Federaciji i na internetskoj stranici društva za osiguranje, objaviti sažetak revidiranih financijskih izvješća uz mišljenje revizora i ovlaštenog aktuara i o tome pisano obavijestiti Agenciju za nadzor.
- (2) Agencija za nadzor propisuje detaljniji sadržaj sažetka iz stavka (1) ovoga članka.

GLAVA VII. AGENCIJA ZA NADZOR

Članak 125.

(Status i sjedište Agencije za nadzor)

- (1) Agencija za nadzor je samostalna i nezavisna neprofitna institucija Federacije koja za svoj rad odgovara Vladi Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada Federacije).
- (2) Agencija za nadzor ima svojstvo pravne osobe.
- (3) Sjedište Agencije za nadzor je u Sarajevu.
- (4) Agencija za nadzor ima pečat.

Članak 126.

(Ciljevi, obveze i odgovornost Agencije za nadzor)

- (1) Agencija za nadzor ima regulatornu i nadzornu funkciju u cilju zaštite osiguranika i osiguratelja na dobrobit industrije osiguranja.
- (2) U izvršavanju svojih funkcija Agencija za nadzor djeluje na način koji je najpogodniji za ispunjenje regulatornih ciljeva Agencije za nadzor.
- (3) Regulatorni ciljevi su naročito:
- nadzor nad primjenom zakona i podzakonskih akata iz oblasti osiguranja i drugih propisa,
 - regulacija rada društava za osiguranje, Zaštitnog fonda FBiH i posrednika u osiguranju,
 - stvaranje povjerenja na tržištu u poslove osiguranja,
 - sprječavanje financijskog kriminala, bilo zabranom obavljanja poslova osiguranja koji su u suprotnosti s ovim Zakonom, ili poslova u onom dijelu u kojem bi društva u Federaciji mogla biti iskorištena u svrhe koje su povezane s financijskim kriminalom,
 - edukacija o koristima i rizicima koji su povezani s različitim vrstama neživotnog i životnog osiguranja i ostalim ulaganjima u Federaciji, kao i pružanje odgovarajućih informacija i savjeta,
 - savjetovanje i zaštita potrošača u skladu s prirodom uključenih rizika i stupnjem iskustva i stručnošću potrošača.

Članak 127.

(Upravljanje Agencijom za nadzor)

- (1) Organizacija, upravljanje i rukovođenje Agencijom za nadzor uređuje se ovim Zakonom, statutom i drugim općim aktima.
- (2) Upravna tijela Agencije za nadzor su stručni savjet i direktor.
- (3) Stručni savjet čine predsjednik i četiri člana koje imenuje i razrješava Vlada Federacije, na prijedlog federalnog ministra financija (u daljnjem tekstu: ministar financija) od kojih najmanje dva člana moraju biti predstavnici Federalnog ministarstva financija.
- (4) Članovi stručnog savjeta imenuju se na četiri godine.
- (5) Predsjednik i članovi stručnog savjeta moraju biti državljani BiH sa sveučilišnim obrazovanjem, dobrim ugledom i stručnim iskustvom u financijskom sektoru, koji nisu osuđivani za kaznena djela koja se odnose na financijski kriminal ili kršenje javnih ili profesionalnih dužnosti. Za

- vrijeme njihovog mandata nijedan član se ne može baviti pružanjem usluga, niti obavljati poslove na temelju bilo kakvog drugog pravnog posla za društvo koje radi u Federaciji, ne može biti aktivni član nijedne političke stranke. Sve osobe koje pripadaju rukovodećim tijelima političkih stranaka ili poduzimaju javne aktivnosti u ime političkih stranaka smatrat će se aktivnim članovima političkih stranaka u smislu ovoga članka. Predsjednik i članovi stručnog savjeta ne mogu imati u vlasništvu niti mogu imati izravno ili putem treće osobe 5% ili više dionica u bilo kojem društvu za osiguranje, niti raditi za društvo za osiguranje ili imati položaj u upravi, odboru za reviziju ili nadzornom odboru bilo kojeg društva koje podliježe nadzoru Agencije za nadzor.
- (6) Rješenje o imenovanju stručnog savjeta objavljuje se u "Službenim novinama Federacije BiH".
- (7) Predsjednik i članovi stručnog savjeta mogu biti razriješeni i prije isteka mandata samo iz sljedećih razloga:
- na vlastiti zahtjev,
 - ukoliko su bili ili budu osuđeni na zatvorsku kaznu za finansijski kriminal ili povredu javne ili profesionalne dužnosti,
 - ukoliko su trajno nesposobni za obavljanje ovih dužnosti i ukoliko su neopravdano odsutni s tri ili više sastanaka stručnog savjeta godišnje,
 - ukoliko ne poštuju tajnost podataka,
 - ukoliko obavljaju aktivnosti zabranjene stavkom (5) ovoga članka.

Članak 128.

(Opće ovlasti Agencije za nadzor)

- Agencija za nadzor izdaje odobrenje za rad društvu za obavljanje poslova jedne ili više vrsta osiguranja. Agencija za nadzor može privremeno ili trajno povući-oduzeti izdano odobrenje za sve ili neke vrste osiguranja kojima se bavi to društvo.
- Kako bi se osigurao valjan rad društva u skladu s regulatornim ciljevima, Agencija za nadzor ima sljedeće ovlasti vršiti nadzor i to:
 - provjeravati poslovne knjige i dokumente društva, sa ili bez obavještanja društva,
 - angažirati ovlaštene stručne osobe da izvrše pregled knjiga i dokumenata društva,
 - zahtijevati od društva da u okviru određenog vremenskog roka, koji neće biti kraći od 10 dana niti dulji od 90 dana, ispravi bilo koji akt ili postupanje koji su u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona,
 - naložiti društvu da obustavi provođenje bilo kojih radnji ili postupaka koji su u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona,
 - u korist osiguranika izdati nalog u pogledu ulaganja, održavanja i raspolaganja sredstvima osiguranja,
 - obraćati se sudu radi poduzimanja daljnjih radnji i mjera u vezi s nekim društvom, u slučajevima kada Agencija za nadzor nema ovlasti da provodi svoje funkcije sukladno ovom Zakonu,
 - donositi provedbene propise, druge opće akte (pravilnike, upute, naredbe i odluke) i pojedinačne akte (rješenja i zaključke),
 - organizirati ili odobravati obuke,
 - na bilo koji drugi način dati smjernice potrebne za primjenu ovoga Zakona i za ostala pitanja od značaja za tržište osiguranja,
 - naložiti mjere koje se odnose na vođenje poslova osiguranja društva ukoliko smatra da su one neophodne kako bi se osiguralo da društvo vodi poslove sukladno regulatornim ciljevima.

- Agencija za nadzor provodi postupke iz svoje nadležnosti u skladu s propisom kojim je uređeno provođenje upravnih postupaka. Akti koje izdaje Agencija za nadzor su konačni i na njih se ne može uložiti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom kod nadležnog suda.
- Pored ovlasti posebno predviđenih ovim Zakonom, Agencija za nadzor ima ovlasti da zahtijeva od društva poduzimanje svih mjera koje Agencija za nadzor smatra odgovarajućim za ispunjenje regulatornih ciljeva.

Članak 129.

(Rad Agencije za nadzor)

- Rad Agencije za nadzor i njenih upravnih tijela bit će reguliran statutom koji donosi Stručni savjet, uz suglasnost Vlade Federacije, a koji se objavljuje u "Službenim novinama Federacije BiH".
- Direktora Agencije za nadzor imenuje i razrješava Vlada Federacije na prijedlog ministra financija.
- Direktor se imenuje na četiri godine.
- Direktor vodi poslovanje Agencije za nadzor i organizira njene aktivnosti. Direktor zastupa i predstavlja Agenciju za nadzor, odgovoran je za zakonit rad i poslovanje Agencije za nadzor, te obavlja i druge poslove koji su mu ovim Zakonom, statutom ili drugim aktom stavljeni u nadležnost.
- Agencija za nadzor, direktor i drugi zaposleni ne odgovaraju za štetu koja nastane u obavljanju poslova Agencije za nadzor, osim ako se dokaže da je ta šteta prouzrokovana namjerno ili krajnjom nepažnjom.
- Za štetu iz stavka (5) ovoga članka, direktor i zaposleni iz tog stavka ne mogu odgovarati ni nakon prestanka radnog odnosa u Agenciji za nadzor, odnosno prestanka obavljanja funkcije.
- Agencija za nadzor nadoknadiće troškove zastupanja u sudskim i upravnim postupcima koji se protiv direktora i zaposlenih iz stavka (5) ovoga članka pokrenu u vezi s poslovima iz tog stavka.
- Za obavljanje nadzora subjekti nadzora iz članka 139. ovoga Zakona, plaćaju Agenciji za nadzor naknadu za nadzor.
- Agencija za nadzor će podzakonskim propisom propisati visinu, način izračuna i način plaćanja naknade za nadzor iz stavka (1) ovoga članka.

Članak 130.

(Ovlaštenja stručnog savjeta)

Stručni savjet ima ovlaštenje da:

- donosi statut Agencije za nadzor, uz suglasnost Vlade Federacije,
- donosi podzakonske akte i provedbene propise u skladu s ovlastima Agencije za nadzor utvrđenim ovim Zakonom i objavljuje ih u "Službenim novinama Federacije BiH",
- odobrava godišnji plan i program Agencije za nadzor i izvješća koje Agencija za nadzor podnosi Vladi Federacije,
- odobrava plan prihoda i rashoda Agencije za nadzor i donosi odluku o doprinosima društava i drugim naknadama posrednika u korist Agencije za nadzor,
- odlučuje o svim drugim pitanjima reguliranim statutom Agencije za nadzor.

Članak 131.

(Nadzor ulaganja)

- Agencija za nadzor ima ovlast naložiti društvima u vezi s ulaganjima sredstava osiguranja koja se odnose na djelatnosti dugoročnog životnog osiguranja:
 - da tijekom određenog razdoblja ne ulaže sredstva osiguranja određene vrste, na način reguliran u čl. od

86. do 97. ovoga Zakona, ukoliko je neophodno da se interesi ugovarača osiguranja odmah zaštite od neposredne štete,
- b) da likvidira, u određenom vremenskom roku, cjelokupne ili određene stavke određene vrste ulaganja sredstava koje su regulirane čl. od 86. do 97. ovoga Zakona ili opisom koji daje društvo, ako je neophodno da se interesi osiguranika smijesta zaštite od neposrednog nastupanja štete.
- (2) Agencija za nadzor također ima ovlast spriječiti raspolaganje, opterećivanje ili određene načine korištenja imovine društva. Takav nalog može trajati najviše šest mjeseci, ali se može obnoviti onoliko puta koliko god se bude smatralo potrebnim.
- (3) Imovina koja podliježe nalogima iz ovoga članka ne može biti stavljena pod hipoteku ili podlijezati bilo kom drugom obliku opterećenja ili ograničenja. Svaka hipoteka ili opterećenje na toj imovini u slučaju nesolventnosti bit će nevažeća u odnosu na prava likvidatora ili vjerovnika iz osnove ugovora o osiguranju u slučaju nesolventnosti. Prije provedbe ove odredbe Agencija za nadzor objavit će odluku u kojoj će biti određen način na koji će sredstva koja su kod vjerovnika biti registrirana kod nadležnog organa kako bi i treće strane imale saznanje o tome.

Članak 132.

(Nadzor na razini grupe)

Agencija za nadzor nadzire rad društva za osiguranje kao pravne osobe i na razini cijele grupe, čije postojanje utvrđuje u postupku nadzora društva za osiguranje, uzimajući u obzir sudjelovanje (izravno ili neizravno), međusobnu povezanost, izloženost riziku, koncentraciju rizika, prijenos rizika i/ili transakcije i izloženost unutar grupe.

Članak 133.

(Suradnja Agencije za nadzor s Agencijom za osiguranje u BiH i Agencijom za osiguranje RS)

- (1) Agencija za nadzor s Agencijom za osiguranje RS razmjenjuje sve dokumente i obavijesti koji su korisni u provedbi nadzora nad društvima koja posluju i u Federaciji i RS. Naročito usko surađuje s Agencijom za osiguranje RS u svrhu provedbe mjera propisanih čl. od 52. do 56. ovoga Zakona.
- (2) Kada su društvo za osiguranje, banka ili investicijsko društvo, izravno ili neizravno povezani ili imaju društvo sa zajedničkim udjelom, Agencija za nadzor i nadležno tijelo za nadzor tih društava usko će surađivati. Ne isključujući njihove pojedinačne nadležnosti, ta tijela će jedna drugima dati sve obavijesti koje će im olakšati zadatak, a naročito u okviru ovoga Zakona.
- (3) Na zahtjev Agencije za osiguranje RS, Agencija za nadzor može zabraniti slobodno raspolaganje sredstvima koja se nalaze u Federaciji koja pripadaju društvu čije je sjedište u RS, zbog kršenja odredaba koje se odnose na uspostavu i ulaganje tehničkih rezervi i uspostavu margine solventnosti. Zahtjev mora odrediti pojedinosti za koje će se poduzeti mjere zabrane.
- (4) U slučajevima oduzimanja odobrenja za rad društva iz Federacije, Agencija za nadzor obavijestit će Agenciju za osiguranje RS. Agencija za nadzor, uz pomoć Agencije za osiguranje RS, poduzet će odgovarajuće mjere kako bi zaštitila interese osiguranika, a naročito će sukladno odredbama čl. 51. i 52. ovoga Zakona ograničiti slobodno raspolaganje sredstvima društva. Kada društvo posluje u RS, Agencija za nadzor obavijestit će Agenciju za osiguranje RS o poduzetim mjerama, tako da na njen

- zahtjev i Agencija za osiguranje RS može poduzeti prijeko potrebne mjere.
- (5) U slučaju da Agencija za nadzor oduzme odobrenje za rad u Federaciji društvu koje ima sjedište u Federaciji, ali pruža usluge osiguranja u RS putem podružnice, o tome će odmah obavijestiti Agenciju za osiguranje RS kako bi mogla poduzeti odgovarajuće mjere.
- (6) Agencija za nadzor surađuje s Agencijom za osiguranje RS u primjeni mjera predviđenih u čl. od 52. do 56. ovoga Zakona.
- (7) Svaka informacija koja nije predmet nadzora, niti podliježe profesionalnoj tajni, a koju Agencija za nadzor dostavlja Agenciji za osiguranje RS, dostavlja se i Agenciji za osiguranje u BiH.
- (8) Odluke Agencije za nadzor objavljene u "Službenim novinama Federacije BiH" navodit će svaku pojedinost prijeko potrebnu za provedbu odredaba ovoga članka, u skladu s protokolom o suradnji s Agencijom za osiguranje RS.
- (9) Podaci dobiveni sukladno ovom Zakonu, a naročito svaka razmjena podataka između nadležnih tijela koja je predviđena ovim Zakonom, podlijezati će obvezi profesionalne tajne određenoj u članku 105. stavak (1) ovoga Zakona.

Članak 134.

(Ovlast Agencije za nadzor u vezi s ograničenjem opsega djelatnosti)

Agencija za nadzor može na određeno razdoblje ograničiti opseg djelatnosti osiguranja koju neko društvo može obavljati, ako je to prijeko potrebno radi zaštite financijske sposobnosti društva.

Članak 135.

(Ugovori o reosiguranju)

Agencija za nadzor provodi nadzor nad ugovorima reosiguranja koje zaključuju društva. Nadzor će se proširiti i na kontrolu identiteta druge strane reosiguratelja, kao i uvjeta i odredaba pod kojima je reosiguranje zaključeno te o omjeru cediranog rizika.

Članak 136.

(Registri)

- (1) Agencija za nadzor vodi registre u elektronskoj formi i koji će biti otvoreni za javni uvid:
- društava za osiguranje i društava za reosiguranje,
 - registriranih posrednika u osiguranju,
 - ovlaštenih aktuara,
 - društava za osiguranje sa sjedištem u RS koja imaju podružnice osnovane u Federaciji,
 - društava za osiguranje čije se sjedište nalazi izvan BiH, a koja su osnovala podružnice u Federaciji.
- (2) Izvod iz registra ima karakter javne isprave i svaka zainteresirana osoba može bez dokazivanja interesa izvršiti uvid podataka upisanih u registar.
- (3) Agencija za nadzor će propisati sadržaj registara i način vođenja istih.

Članak 137.

(Godišnje izvješće o tržištu osiguranja u Federaciji)

Agencija za nadzor izdat će godišnje izvješće o tržištu osiguranja u Federaciji. Izvješća će, između ostaloga, sadržavati i statističke podatke o bruto premijskom prihodu, zasebno za svaku vrstu osiguranja, rezultate društava iz Federacije i izvan Federacije, kao i ostale ekonomske indikatore koji su prijeko potrebni za dobivanje jasnog uvida u tržište.

GLAVA VIII. NADZOR NAD DRUŠTVIMA ZA OSIGURANJE I REOSIGURANJE

Одјелјак А. Опће одредбе

Чланак 138.

(Опћа načela nadzora)

- (1) Agencija za nadzor nadzire cjelokupno poslovanje društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje. Pri tome pazi na dovoljnu zaštitu interesa osiguranika, korisnika osiguranja i podnosioca odštetnog zahtjeva (u daljnjem tekstu: osiguranici) i pridržavanje zakonskih propisa koji vrijede za poslovanje sektora osiguranja (poslove osiguranja i reosiguranja).
- (2) Nadležnosti koje su dodijeljene Agenciji za nadzor ovim i drugim zakonima obavlja samo u javnom interesu.
- (3) Agencija za nadzor provodi nadzor nad provođenjem i primjenom ovog i drugih zakona kojima se uređuje oblast osiguranja, propisa koji se odnose na osiguravajuće odnose i svih ostalih propisa koji se tiču osiguranika.
- (4) U okviru nadzora Agencija za nadzor dužna je pratiti i zahtijevati trajnu ispunjivost obveza iz osiguranja, a u okviru toga posebno na stvaranje dostatnih osigurateljno-tehničkih rezervi i ulaganje u odgovarajuću imovinu.
- (5) Agencija za nadzor osigurava da se zahtjevi određeni predmetom nadzora primjenjuju na način koji je razmjerni prirodi, opsegu i složenosti rizika u poslovanju društva za osiguranje ili društva za reosiguranje.

Чланак 139.

(Subjekt nadzora)

Subjekti nadzora su društvo za osiguranje i društvo za reosiguranje sa sjedištem u Federaciji, podružnica društva za osiguranje sa sjedištem izvan BiH, podružnica društva za reosiguranje sa sjedištem izvan BiH, podružnica društva za osiguranje sa sjedištem u RS, društvo za osiguranje u Brčko Distriktu koje izabere nadležnost Agencije za nadzor, posrednici u osiguranju, ovlašteni aktuari i Zaštitni fond FBiH.

Одјелјак В. Наћин обављанја надзора и извјешћиванје

Чланак 140.

(Опће одредбе)

- (1) Nadzor obuhvaća kontrolu primjene zakona i propisa tijekom obavljanja djelatnosti osiguranja, postojanje i primjenu akata i procedura u subjektu nadzora i postupanje po naloženim mjerama za otklanjanje nepravilnosti i nezakonitosti u poslovanju subjekata nadzora.
- (2) Nadzor provode ovlaštene osobe, zaposlenici Agencije za nadzor. Agencija za nadzor po potrebi može ovlastiti i druge stručne osobe za provedbu nadzora. Uvјete i postupak izbora stručnih osoba propisuje Agencija za nadzor.
- (3) Agencija za nadzor provodi neposredni nadzor pregledom akata, poslovnih knjiga, dokumentacije i drugih evidencija subjekata nadzora i povezanih osoba.
- (4) Agencija za nadzor vrši posredni nadzor analizom statističkih i finansijskih izvјešća, ili po potrebi dodatnih izvјešća i informacija, kontinuiranim praćenjem poslovanja i uočavanjem promjena u poslovanju subjekta nadzora.
- (5) Posebne istrage Agencija za nadzor provodi bez prethodne pisane obavijesti subjekta nadzora.
- (6) Agencija za nadzor propisuje detaljnija pravila postupka nadzora.

Чланак 141.

(Redovno izvјešćivanje Agencije za nadzor)

- (1) Društvo za osiguranje dostavlja Agenciji za nadzor:
 - a) periodična i godišnja finansijska izvјešća i godišnja izvјešća o poslovanju iz članka 108. ovoga Zakona,

- b) revidirana finansijska izvјešća iz članka 120. ovoga Zakona,
 - c) program planiranog reosiguranja,
 - d) poslovni plan društva u slučajevima predviđenim ovim Zakonom,
 - e) statut i druge опће акте, те измјене и допуне тих аката,
 - f) акте пословне политике, као и измјене и допуне тих аката, с мишљенјем овлашћеног актуара,
 - g) друге обавјести, извјешћа и податке прописане законом,
 - h) извјешће и мишљенје овлашћеног актуара за годишња извјешћа друштва за осигурање и реосигурање у складу с прописаним подзаконским актом Агенције за надзор,
 - i) извјешће и мишљенје овлашћеног ревизора из чланка 120. овoga Закона,
 - j) годишњи план рада и извјешће о раду унутарње ревизије друштва за осигурање и реосигурање.
- (2) Друштво за осигурање дужно је осим података из ставка (1) овoga чланка Агенцији за надзор достављати и обавјести о:
 - a) промјенaма вођења унутарње ревизије и налазе унутарње ревизије,
 - b) промјенaма у структури капитала друштва,
 - c) промјени овлашћеног актуара,
 - d) упису и промјенaма података који се уписују у судски регистар,
 - e) сазивању скупштине и записник са сједнице скупштине,
 - f) иматељима дionica друштва за осигурање те о стјецанју, односно измјени квалификираних удјела из чланка 28. овoga Закона,
 - g) престанку обављанја одређених послова осигурања,
 - h) разрјешенју и именованју чланова управе и надзорног одбора,
 - i) планiranom осnиванју, промјени сједишта, престанку рада или привременом престанку подружнице, односно промјенaма врсте послова које обавља подружница,
 - j) улаганјима на темелју којих је друштво за осигурање посредно или непосредно стекло квалификирани удио у другој правној особи као и о сваком даљњем улаганју у ту правну особу.

- (3) Друштво за осигурање дужно је обавјештавати Агенцију за надзор о техничкој подлози коју употребљава при израчунау цjenika премја.
- (4) Управа друштва за осигурање дужна је Агенцију за надзор без одгађања обавјестити о слједећим догађајима:
 - a) ако је угрожена ликвидност, односно solventnost друштва за осигурање,
 - b) ако настуpe разлози за престанак, односно одузимање одобрења за обављанје послова осигурања,
 - c) ако се finansijski положај друштва за осигурање измјени до мјере да друштво за осигурање не достиже marginu solventnosti из чланка 71., односно чланка 72. овoga Закона.

Чланак 142.

(Izvјešćivanje Agencije za nadzor)

Društvo za osiguranje i reosiguranje je dužno odvojeno za poslove životnih i neživotnih osiguranja mjesečno, tromjesečno i godišnje izvјešćivati Agenciju za nadzor o sljedećem:

- a) премји осигурања по врстама осигурања,
- b) пријављеним, резервираним, обрађеним и ријешеним штетaма по врстама осигурања,
- c) станју средстава гарантног фонда, средстава техничких резерви укључујући и математичку резерву осигурања живота и средстава preventive,
- d) висини улаганја средстава гарантног фонда, средстава техничких резерви укључујући и математичку резерву

- osiguranja života u namjene propisane podzakonskim aktom Agencije za nadzor,
- e) udjelu u dobiti,
- f) visini provizije posrednika u osiguranju po vrstama osiguranja za pravne i fizičke osobe,
- g) potraživanjima po premiji i ostalim potraživanjima,
- h) obračunu koeficijenta likvidnosti,
- i) finansijskom položaju i uspješnosti poslovanja, novčanim tokovima i promjenama na kapitalu (Bilanca stanja, Račun dobiti i gubitka, Izvješće o novčanim tokovima, Promjene na kapitalu i Bilješke uz finansijska izvješća),
- j) Bruto bilanci,
- k) Bilanci šteta,
- l) ostale kategorije propisane podzakonskim aktima iz članka 144. ovoga Zakona.

Članak 143.

(Izvješćivanje na zahtjev Agencije za nadzor)

Društvo za osiguranje dužno je na zahtjev Agencije za nadzor dostaviti izvješća i informacije o svim poslovima, bitnim za obavljanje nadzora odnosno obavljanje drugih nadležnosti i poslova Agencije za nadzor.

Članak 144.

(Sadržaj izvješća i obavijesti)

Agencija za nadzor propisuje detaljniji sadržaj izvješća iz čl. 141. i 142. ovoga Zakona kao i način i rokove za izvješćivanje, odnosno obavješćavanje posebnim podzakonskim aktima.

Odjeljak C. Nadzor poslovanja društva za osiguranje

Članak 145.

(Predmet nadzora)

Predmet nadzora je kontrola zakonitosti rada, primjene zakona i propisa, postojanja i primjene akata i procedura u subjektu nadzora.

Članak 146.

(Ovlaštena osoba)

- (1) Nadzor poslovanja društva za osiguranje provodi ovlaštena osoba Agencije za nadzor.
- (2) Radi obavljanja poslova pregleda poslovanja, Agencija za nadzor može ovlastiti i ovlaštenog revizora i/ili ovlaštenog aktuara ili drugu stručnu osposobljenu osobu.
- (3) Ovlaštena osoba iz stavka (2) ovoga članka ima jednaka ovlaštenja kod provedbe nadzora poslovanja kao i ovlaštena osoba Agencije za nadzor.

Članak 147.

(Obveza društva za osiguranje kod provođenja nadzora)

- (1) Društvo za osiguranje dužno je ovlaštenoj osobi omogućiti pregled svih poslovnih knjiga, spisa i druge dokumentacije.
- (2) Društvo za osiguranje dužno je, na zahtjev Agencije za nadzor, staviti na raspolaganje računalne ispise odnosno kopije evidencija odnosno drugih poslovnih knjiga i dokumentacije.
- (3) Članovi uprave i zaposlenici društva za osiguranje dužni su ovlaštenoj osobi, na njezin zahtjev, dati izvješća i informacije o svim poslovima, bitnim za obavljanje nadzora.

Članak 148.

(Izvješća i informacije)

- (1) Agencija za nadzor od subjekta nadzora može zatražiti informacije o svim poslovima koje su s obzirom na svrhu pojedinog nadzora bitne za procjenu poštuje li subjekt nadzora odredbe ovoga Zakona i Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, odnosno na temelju istih donesene propise.

- (2) Izvješća i informacije iz stavka (1) ovoga članka može Agencija za nadzor zatražiti i od članova uprave subjekta nadzora i osoba zaposlenih kod subjekta nadzora.
- (3) Agencija za nadzor može osobe iz stavka (2) ovoga članka pozvati da o poslovima iz stavka (1) ovoga članka u roku koji ne smije biti kraći od tri dana, sastave pisano izvješće ili ih pozvati da o tim poslovima daju usmenu izjavu.

Članak 149.

(Nadzor poslovanja)

- (1) Subjekt nadzora je dužan ovlaštenoj osobi Agencije za nadzor, na njezin zahtjev, omogućiti obavljanje pregleda poslovanja u sjedištu subjekta nadzora kao i u drugim prostorijama u kojima subjekt nadzora odnosno druga osoba koju je ovlastio obavlja djelatnosti i poslove u vezi s kojima Agencija za nadzor provodi nadzor.
- (2) Subjekt nadzora dužan je ovlaštenoj osobi Agencije za nadzor, na njezin zahtjev, omogućiti pregled poslovnih knjiga, poslovne dokumentacije i administrativnih odnosno poslovnih evidencija u opsegu nužnom za obavljanje pojedinog nadzora, odnosno u opsegu određenom zakonom kojim se uređuje pojedini nadzor.
- (3) Subjekt nadzora dužan je Agenciji za nadzor, na njen zahtjev, dostaviti računalne ispise odnosno kopije poslovnih knjiga, poslovne dokumentacije i administrativnih, odnosno poslovnih evidencija.
- (4) Agencija za nadzor dužna je pregled poslovanja obavljati na način da time u većoj mjeri nego je to nužno ne ometa normalno poslovanje subjekta nadzora.
- (5) Nakon provedenog nadzora ovlaštene osobe sastavljaju zapisnik o nadzoru. Zapisnik obvezno sadrži: podatke o subjektu nadzora, ovlaštenim osobama koje su obavljale nadzor, popis zakonske regulative na temelju koje se obavljao nadzor, podatke o odgovornoj osobi, podatke o osobama zaduženim u postupku nadzora, predmet nadzora, razdoblje obavljanja nadzora, detaljan opis činjenica u pogledu predmeta nadzora i izvore na temelju kojih su činjenice utvrđene i pouku o pravu na prigovor.

Članak 150.

(Uvjeti za obavljanje pregleda)

Subjekt nadzora dužan je ovlaštenim osobama Agencije za nadzor staviti na raspolaganje odgovarajuće prostorije u kojima mogu neometano i bez prisutnosti drugih osoba obaviti nadzor poslovanja.

Članak 151.

(Uvjeti za pregled računalno vođenih poslovnih knjiga i drugih evidencija)

- (1) Subjekt nadzora koji računalno obrađuje odnosno vodi poslovne knjige i druge evidencije dužan je, na zahtjev ovlaštene osobe Agencije za nadzor, osigurati odgovarajuća pomagala za pregled poslovnih knjiga i evidencija te provjere odgovarajućih softverski obrađenih podataka.
- (2) Agenciji za nadzor subjekt nadzora dužan je staviti na raspolaganje dokumentaciju iz koje je vidljiv kompletni opis rada računalnog sustava. Iz dokumentacije moraju biti vidljivi i podsustavi i datoteke računalnog sustava. Dokumentacija mora omogućavati uvid u:
 - a) računalno rješenje,
 - b) postupke u okviru računalnog rješenja,
 - c) kontrolu koja osigurava točnu i pouzdanu obradu podataka,
 - d) kontrole koje sprječavaju neovlašteno dodavanje, izmjenu ili brisanje pohranjenih računalnih unosa.
- (3) Svaka izmjena softverskog rješenja iz stavka (2) ovoga članka mora biti dokumentirana u vremenskom slijedu nastanka izmjene, zajedno s datumom izmjene. Iz doku-

mentacije mora biti vidljiva i svaka izmjena oblika datoteka.

Članak 152.

(Utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti)

Ako Agencija za nadzor prilikom obavljanja nadzora utvrdi nepoštivanje Zakona, odnosno na temelju njega donesenih propisa te drugih propisa kojima se uređuje poslovanje subjekta nadzora, rješenjem će naložiti otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti ili odrediti drugu mjeru nadzora ako se ispune ovim Zakonom predviđeni uvjeti za određivanje iste.

Odjeljak D. Mjere nadzora

Članak 153.

(Mjere nadzora)

Mjere nadzora nad društvom za osiguranje, prema ovom Zakonu, jesu sljedeće:

- a) otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti,
- b) određivanje dodatnih mjera,
- c) oduzimanje odobrenja za obavljanje pojedinih vrsta osiguranja na određeno i neodređeno razdoblje,
- d) imenovanje posebne uprave,
- e) izdavanje prekršajnog naloga ili podnošenje zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka nadležnom sudu,
- f) pokretanje postupka prinudne likvidacije.

Članak 154.

(Otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti)

- (1) Agencija za nadzor donosi rješenje kojim nalaže društvu za osiguranje otklanjanje u nadzoru utvrđenih nepravilnosti i nezakonitosti:
 - a) da član uprave nema suglasnost iz članka 37. ovoga Zakona,
 - b) da društvo za osiguranje ne ispunjava uvjete za obavljanje poslova osiguranja,
 - c) da društvo za osiguranje obavlja djelatnosti koje ovim Zakonom nisu predviđene,
 - d) da društvo za osiguranje krši pravila o upravljanju rizicima,
 - e) da društvo za osiguranje krši pravila o vođenju poslovnih knjiga i sačinjavanju finansijskih izvješća, unutarnjoj reviziji i reviziji godišnjih izvješća,
 - f) da društvo za osiguranje krši obvezu blagovremenog i točnog izvješćivanja i obavješćivanja iz bilo kojeg segmenta poslovanja,
 - g) da društvo krši obvezu blagovremenog izmirenja obveza prema osiguranicima i oštećenicima,
 - h) da društvo za osiguranje krši pravila o imenovanju ovlaštenog aktuara,
 - i) da društvo za osiguranje krši druge odredbe ovoga Zakona odnosno na temelju njega donesenih propisa, odnosno ako društvo za osiguranje krši uvjete i/ili cjenike premija, te odredbe drugih zakona kojima se uređuje poslovanje društava za osiguranje.
- (2) Rješenjem iz stavka (1) ovoga članka Agencija za nadzor određuje rok za otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti.
- (3) Protiv rješenja Agencije za nadzor žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe nadležnom sudu u roku 30 dana od dana zaprimanja rješenja.

Članak 155.

(Izvješće o otklanjanju nezakonitosti i nepravilnosti)

- (1) Društvo za osiguranje dužno je u roku iz članka 154. stavka (2) ovoga Zakona otkloniti utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti te Agenciji za nadzor u istom roku, ako rješenjem nije drugačije određeno, dostaviti izvješće u kojem su opisane mjere za otklanjanje nezakonitosti i

nepravilnosti. Izvješću moraju biti priloženi dokumenti i drugi dokazi iz kojih proizlazi da su utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene.

- (2) Ako je izvješće nepotpuno, odnosno iz izvješća i priloženih dokaza ne proizlazi da su utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene odnosno da su djelomično otklonjene, Agencija za nadzor će društvu za osiguranje rješenjem naložiti dopunu izvješća te odrediti rok za dopunu.
- (3) Ako iz izvješća iz stavka (1) ovoga članka i priloženih dokaza proizlazi da su nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene, Agencija za nadzor donijet će rješenje kojim utvrđuje da su nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene. Agencija za nadzor može prije donošenja rješenja izvršiti kontrolu izvršenja naloga u opsegu potrebnom da bi se utvrdilo jesu li nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene.
- (4) Agencija za nadzor je dužna rješenje iz stavka (2), odnosno stavka (3) ovoga članka donijeti u roku trideset dana nakon primanja izvješća o otklanjanju nezakonitosti i nepravilnosti.
- (5) Ako su rješenjem određene dodatne mjere iz članka 156. ovoga Zakona, odredbe ovoga članka koje se odnose na otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti i na izvješće o uklanjanju nezakonitosti i nepravilnosti, odnose se i na izvođenje dodatnih mjera te na obavješćivanje o izvođenju dodatnih mjera.

Članak 156.

(Dodatne mjere u svrhu realizacije pravila o upravljanju rizicima)

- (1) Ako Agencija za nadzor prilikom obavljanja nadzora utvrdi da društvo za osiguranje teže krši pravila o upravljanju rizikom, može rješenjem o otklanjanju nezakonitosti i nepravilnosti odrediti i sljedeće dodatne mjere:
 - a) naložiti upravi društva za osiguranje da donese plan mjera radi osiguranja kapitala društva za osiguranje,
 - b) naložiti upravi društva za osiguranje i nadzornom odboru sazivanje skupštine društva za osiguranje te predlaganje odgovarajućih odluka,
 - c) zabraniti društvu za osiguranje sklapanje novih ugovora o osiguranju u pojedinim ili svim vrstama osiguranja,
 - d) zabraniti društvu za osiguranje obavljanje određenih vrsta isplata, odnosno isplata određenim osobama,
 - e) zabraniti društvu za osiguranje sklapanje poslova s pojedinim dioničarima, članovima uprave, članovima nadzornog odbora, povezanim osobama ili investicijskim fondovima kojima upravlja društvo za upravljanje, koje je s društvima za osiguranje povezana osoba,
 - f) naložiti upravi društva za osiguranje donošenje ili provedbu mjera radi:
 - 1) poboljšanja postupaka upravljanja rizicima,
 - 2) promjene područja poslovanja društva za osiguranje,
 - 3) ograničavanja davanja zajmova,
 - 4) poboljšanja postupka naplate dospjelih potraživanja društva za osiguranje,
 - 5) ispravnog vrednovanja bilančnih i izvanbilančnih stavki,
 - 6) poboljšanja informacijskog sustava,
 - 7) poboljšanja postupaka unutarnjih kontrola i unutarnje revizije,
 - 8) druge mjere nužne radi realizacije pravila o ograničavanju rizika,
 - g) zabraniti odnosno ograničiti društvu za osiguranje raspolaganje imovinom.

- (2) Сматра се да друштво за осигурање теже крши правила о управљању ризиком ако:
- не достиже marginu solventnosti из чланка 71., односно чланка 72. овога Закона или ако није извршило мјере из чланка 78. овога Закона односно ако не достиже minimalni stupanj likvidnosti,
 - није организирано пословање, односно не води текуће пословне књиге, пословну документацију те друге административне и пословне евиденције на начин да је могуће у било којем тренутку провјерити послује ли суkladно правилима о ограничавању ризика,
 - не донесе мјере и одреди правила одговарајућег вредновања биланчних и изванбиланчних ставки односно ако те ставке вреднује у супротности с овим Законом, односно на основу њега донесених прописа,
 - обавља дјелатности које према овом Закону не смије обављати,
 - крши одредбе чл. од 86. до 97. овога Закона,
 - исплаћује дивиденде супротно одредбама чланка 77. овога Закона,
 - често крши обвезу праводобног и коректног извјешћавања, утврђену овим Законом, односно на основу њега донесених прописа,
 - склапа привидне послове у namjeri нетачног исказивања финансијског стања друштва за осигурање,
 - обавља друге послове који могу угрозити његову ликвидност, односно solventnost.
- (3) Агенција за надзор рјешенјем ће наложити надзорном одбору друштва за осигурање да разријеши дужности члана управе:
- ако друштво за осигурање не поступа у складу с рјешенјем о отклањању незаконитости и неправилности, односно
 - ако управа друштва за осигурање не проведи додатне мјере из ставка (1) овога чланка које је одредила, односно
 - ако друштво за осигурање учестало крши обвезу праводобног и тачног извјешћавања односно обавјештавања Агенције за надзор или омета Агенцију за надзор у обављању надзора.

Чланак 157.

(Одлука о посебној управи)

- (1) Агенција за надзор донијет ће рјешенје о посебној управи у слjedeћим случајевима:
- ако су друштву за осигурање наметнуте додатне мјере надзора из чланка 156. ст. (1) и (3) овога Закона, а друштво за осигурање није, у роковима одређеним за provedbu додатних мјера, провело додатне мјере,
 - ако друштво за осигурање, unatoč provedеним додатним мјерама, не достигне marginu solventnosti из чланка 71., односно чланка 72. овога Закона,
 - ако би даљње пословање друштва за осигурање могло угрозити његову ликвидност или solventnost, односно сигурност осигураника и других корисника права из уговора о осигурању.
- (2) Одлука о увођењу посебне управе доноси се у облику рјешенја. У том се рјешенју одређује вријеме трајања посебне управе које не може бити дуже од једне године с могућношћу проужења највише до шест мјесеци, именује једног или више посебних управитеља, одређује им врсту и опсег послова и даје обвезујуће упуте за вођење пословања друштва.
- (3) На дан именованја посебне управе потребно је сачинити биланцу стања.
- (4) Рјешенје из ставка (1) овога чланка је коначно и управни спор може покренути члан смијенјене управе или надзорног одбора.

Чланак 158.

(Упис у судски регистар)

- Рјешенје о именованју посебне управе које је донијела Агенција за надзор уписује се у судски регистар.
- Приједлог за упис података из ставка (1) овога чланка посебна управа мора уложити у року три дана након приманја одлуке. Приједлогу мора бити приложено рјешенје Агенције за надзор о именованју посебне управе.

Чланак 159.

(Правне последице посебне управе)

- За вријеме трајања посебне управе надлежности надзорног одбора преузима Агенција за надзор.
- Изнимно од одредаба ставка (1) овога чланка, Агенција за надзор има право давати посебном управитељу обвезујуће упуте за реорганизацију и вођење послова друштва за осигурање. Агенција за надзор ће опозвати именованје посебног управитеља ако не поступа суkladно наведеним упутима.
- Посебна управа преузима обвезе управе друштва за осигурање осим ако Агенција за надзор упутима из ставка (2) овога чланка не одреди другачије.
- Даном доношења рјешенја о именованју посебне управе престају све надлежности и овласти чланова управе и надзорног одбора друштва за осигурање као и надлежности скупштине, осим надлежности из чланка 162. и чланка 163. ставка (4) овога Закона.
- Рјешенјем о именованју посебне управе истодобно се одузима одобрење за обављање функције члана управе особама које су обављале функцију члана управе друштва за осигурање до именованја посебне управе.

Чланак 160.

(Овлашћења за вријеме трајања посебне управе)

- Особе које су обављале функцију члана управе друштва за осигурање до именованја посебне управе дужне су посебној управи без одгађања омогућити приступ cjelokupној пословној и другој документацији друштва за осигурање те припремити извјешћа о примопредaji послова.
- Особе из ставка (1) овога чланка дужне су на захтев посебне управе, односно појединог посебног управитеља дати сва објашњења, односно додатна извјешћа о пословању друштва за осигурање.
- Посебни управитељ има право удаљити особу која га омета у раду, а с обзиром на околности случаја може затражити и помоћ надлежног тијела унутарњих послова.

Чланак 161.

(Извјешће посебне управе)

- Посебна управа дужна је најмање свака три мјесеца саставити и предати Агенцији за надзор извјешће о финансијском стању и увјетима пословања друштва за осигурање под посебном управом.
- Посебна управа дужна је, у року девет мјесеци након именованја посебне управе, предати Агенцији за надзор извјешће о финансијском стању и увјетима пословања друштва за осигурање под посебном управом, заједно с оцјеном стабилности друштва за осигурање и могућности за даљње пословање друштва за осигурање, које обухваћа:
 - оцјену и последице преузимања губитака друштва за осигурање од стране дioniчара друштва за осигурање,
 - могућности алокације и дисперзије осталих губитака друштва за осигурање,
 - непредвиђене rashode који могу utjecati на обвезе друштва за осигурање,
 - оцјену могућих мјера за отклањање финансијских poteškoća друштва за осигурање укључујући пријенос

ugovora o osiguranju s procjenom troškova provedbe tih mjera,

- e) procjenu uvjeta za početak prinudne likvidacije, odnosno stečaja društva za osiguranje,
- f) procjenu nastavka rada društva za osiguranje.

Članak 162.

(Povećanje dioničkog kapitala radi osiguranja finansijske stabilnosti društva za osiguranje)

- (1) Ako Agencija za nadzor na osnovu izvješća posebne uprave iz članka 161. ovoga Zakona procijeni da je radi osiguranja minimalnog garantnog fonda društva za osiguranje odnosno radi otklanjanja uzroka nelikvidnosti ili nesolventnosti društva za osiguranje nužno povećati dionički kapital društva za osiguranje novim novčanim ulozima odnosno osigurati adekvatan kapital, naložit će posebnoj upravi da sazove skupštinu društva za osiguranje i predloži joj prihvaćanje odluke o takvom povećanju dioničkog kapitala.
- (2) Posebna uprava dužna je objaviti saziv skupštine radi odlučivanja o povećanju dioničkog kapitala iz stavka (1) ovoga članka najkasnije u roku osam dana nakon primanja naloga Agencije za nadzor iz stavka (1) ovoga članka.
- (3) U pozivu na skupštinu dioničari moraju biti upozoreni na pravne posljedice iz članka 180. stavak (1) točka b) ovoga Zakona.

Članak 163.

(Ocjena rezultata posebne uprave)

- (1) Agencija za nadzor dužna je najmanje jednom u tri mjeseca ocijeniti rezultate posebne uprave.
- (2) Agencija za nadzor dužna je prihvatiti konačnu ocjenu rezultata posebne uprave najmanje tri mjeseca nakon primanja izvješća iz članka 161. stavak (2) ovoga Zakona.
- (3) Ako Agencija za nadzor procijeni da se za vrijeme trajanja posebne uprave finansijsko stanje društva za osiguranje poboljšalo do mjere da je društvo za osiguranje dostiglo marginu solventnosti iz članka 71., odnosno članka 72. ovoga Zakona, odnosno da je u stanju redovito izvršavati dospelje obveze, Agencija za nadzor rješenjem će naložiti posebnoj upravi da u roku osam dana od dostave rješenja sazove skupštinu društva za osiguranje koja se mora održati najkasnije u roku dva mjeseca od dostave tog rješenja.
- (4) U slučaju iz stavka (3) ovoga članka skupština bira nadzorni odbor čime prestaju ovlasti Agencije za nadzor iz članka 159. stavak (1) ovoga Zakona. Nadzorni odbor će nakon dobivanja odobrenja iz članka 37. stavak (1) ovoga Zakona imenovati upravu društva za osiguranje. Danom imenovanja uprave društva za osiguranje prestaju ovlasti posebne uprave.
- (5) Ako Agencija za nadzor procijeni da se za vrijeme trajanja posebne uprave finansijsko stanje društva za osiguranje nije poboljšalo do mjere da društvo za osiguranje dostigne marginu solventnosti iz članka 71., odnosno članka 72. ovoga Zakona, odnosno da bi bilo u stanju izvršavati dospelje obveze, može donijeti odluku o produženju rada posebne uprave na rok od najviše šest mjeseci ako ne postoje uvjeti za oduzimanje odobrenja za rad i ako Agencija za nadzor procijeni da će društvo za osiguranje u sljedećih šest mjeseci dostići marginu solventnosti iz članka 71., odnosno članka 72. ovoga Zakona. Ako ne donese navedenu odluku, Agencija za nadzor donijet će odluku o oduzimanju odobrenja za obavljanje poslova osiguranja.

GLAVA IX. NADZOR NAD GRUPOM OSIGURATELJA

Članak 164.

(Dodatni nadzor)

- (1) Nad društvima za osiguranje iz grupe osiguratelja Agencija za nadzor obavlja i dodatni nadzor u opsegu određenom u ovoj glavi Zakona.
- (2) Agencija za nadzor obavlja dodatni nadzor nad poslovanjem društava i subjekata povezanih s društvom za osiguranje odnosno društvom za reosiguranje, društava koja imaju udjele u društvu za osiguranje odnosno društvu za reosiguranje i društava koja su povezana s društvom koje ima udjele u društvu za osiguranje odnosno društvu za reosiguranje u Federaciji, državi članici ili stranoj zemlji, a čije je sjedište u Federaciji.
- (3) Za provedbu dodatnog nadzora društava za osiguranje, odnosno društava za reosiguranje koja su u vlasništvu istoga finansijskog koncerna, koncerna osiguratelja, osiguravajućeg holdinga, mješovitog osiguravajućeg holdinga, mješovitog finansijskog holdinga, društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje iz države koja nije članica, a obavljaju poslove osiguranja odnosno poslove reosiguranja u dvije ili više država članica, nadležna su nadzorna tijela država članica, koja se mogu dogovoriti da će jedno od nadležnih nadzornih tijela, odnosno koordinator dodatnog nadzora provesti dodatni nadzor i dostaviti rezultate nadzora ostalim nadležnim nadzornim tijelima.
- (4) Nadležno nadzorno tijelo države članice može obaviti dodatni nadzor društava i subjekata povezanih s društvom za osiguranje odnosno društvom za reosiguranje, društava koja imaju udjele u društvu za osiguranje odnosno društvu za reosiguranje i društava koja su povezana s društvom koje ima udjele u društvu za osiguranje odnosno društvu za reosiguranje u Federaciji, a čije je sjedište u državi članici.
- (5) Agencija za nadzor može provoditi dodatni nadzor nad društvom za osiguranje iz strane zemlje, društvom za reosiguranje iz strane zemlje, koncernom osiguratelja iz strane zemlje, osiguravajućim holdingom iz strane zemlje te mješovitim osiguravajućim holdingom iz strane zemlje.

Članak 165.

(Grupa osiguratelja)

- (1) Grupa osiguratelja, sukladno ovom Zakonu, postoji onda ako je društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje ili koncern osiguratelja odnosno finansijski koncern ili osiguravajući holding odnosno mješoviti osiguravajući holding odnosno mješoviti finansijski holding sa sjedištem u Federaciji vladajuće društvo nad jednim ili više društava za osiguranje odnosno društava za reosiguranje sa sjedištem u Federaciji, državi članici, odnosno stranoj državi.
- (2) Društvo za osiguranje, odnosno društvo za reosiguranje ili koncern osiguratelja odnosno finansijski koncern ili osiguravajući holding, odnosno mješoviti osiguravajući holding, odnosno mješoviti finansijski holding smatra se vladajućim društvom nad društvom za osiguranje, odnosno društvom za reosiguranje u smislu stavka (1) ovoga članka ako:
 - a) ima sudjelovanje u skladu s odredbama članka 30. stavak (1) ovoga Zakona, ili
 - b) ima većinu glasova u drugom društvu, ili

- c) има право именовати односно опозвати већину чланова управе или надзорног одбора другог друштва, или
- d) има право извршавати владајући утјечак над другим друштвом на основу подузетничког уговора односно на другој правној основи, или
- e) је већина чланова управе или надзорног одбора тог друштва, који су ту функцију обављали у прошлој пословној години и још увијек је обављају за потребе израде консолидираних извјешћа, била именована искључиво ради извршавања права гласа владајућег друштва, или
- f) је дioničar, односно ортак у другом друштву и ако на основу договора с другим дioničarима, односно ортакима тог друштва надзира већину права гласа у том друштву.
- (3) Група осигуратеља постоји и онда ако је концерна осигуратеља или финансијски концерна или осигуравајући holding, односно мјешовити осигуравајући holding, односно мјешовити финансијски holding чије је сједиште у држави чланици владајуће друштво најмање једном друштву за осигурање односно друштву за реосигурање са сједиштем у Федерацији на један од начина из ставка (2) овога чланка.
- (4) Владajućим друштвом за осигурање, односно друштвом за реосигурање у групи осигуратеља се изнимно од ставка (2) овога чланка не сматра друштво за осигурање односно друштво за реосигурање са сједиштем у Федерацији које је истодобно подређено другом друштву за осигурање, односно друштву за реосигурање са сједиштем у Федерацији.
- Чланак 166.
- (Пojмови везани уз групу осигуратеља)
- (1) Финансијски концерна је правна особа:
- a) која није друштво за осигурање, односно друштво за реосигурање,
- b) о којој оvisи најмање једно друштво за осигурање, односно друштво за реосигурање,
- c) чија је главна дјелатност стјецанје или власништво квалификованих удјела, односно пружање осталих финансијских услуга.
- (2) Концерна осигуратеља је правна особа:
- a) која није друштво за осигурање односно друштво за реосигурање,
- b) о којој оvisе искључиво односно претежно друштва за осигурање, односно друштва за реосигурање при чему за процјену претежно оvisних друштava није одлучујући њихов број него висина капитала, knjigovodstvena вриједност удјела и друга гopодарска мјерила.
- (3) Везано друштво за реосигурање је друштво за реосигурање које је у власништву финансијске институције која није друштво за осигурање, односно друштво за реосигурање, или групе осигуратеља или нефинансијске правне особе. Сврха везаног друштва за реосигурање је пружање реосигуравајућег покрића за ризике једног или више правних особa у чијем је власништву или чланова групе чији је она члан.
- (4) Осигуравајући holding је правна особа која је матично друштво чија је главна пословна дјелатност стјецанје или власништво удјела у друштвима кћерима, гдје су та друштва кћери искључиво или претежно друштва за осигурање, односно друштва за реосигурање или је бaрeм једно од таквих друштava кћери друштво за осигурање, односно друштво за реосигурање и није мјешовити финансијски holding.
- (5) Мјешовити осигуравајући holding је правна особа која је матично друштво, која није друштво за осигурање, односно друштво за реосигурање, осигуравајући holding или мјешовити финансијски holding, а која међу својим друштвима кћерима има бaрeм једно друштво за осигурање односно друштво за реосигурање.
- (6) Мјешовити финансијски holding је правна особа која је матично друштво које није регулирани субјект и које заједно са својим друштвима кћерима, од којих је најмање једно регулирани субјект са сједиштем у Федерацији и с другим субјектима твoри финансијски конгломерат.
- (7) Мјешовити финансијски holding је и правна особа која је матично друштво које није регулирани субјект и које заједно са својим друштвима кћерима, од којих је најмање једно регулирани субјект са сједиштем у Европској унији и Европском гopодарском појасу, и с другим субјектима твoри финансијски конгломерат.
- Чланак 167.
- (Обвезе друштва за осигурање односно друштва за реосигурање у групи осигуратеља)
- (1) Друштва за осигурање, односно друштва за реосигурање у групи осигуратеља морају владајућем друштву за осигурање односно друштву за реосигурање, концерна осигуратеља, односно финансијском концерна, осигуравајућем holdingу односно мјешовитом осигуравајућем holdingу, односно мјешовитом финансијском holdingу доставити све податке и информације које су му потребне ради испуњавања обвеза према Агенцији за надзор, односно другом надлежном надзорном тијелу у вези с надзором над групом осигуратеља.
- (2) Владajuće друштво за осигурање односно друштво за реосигурање у групи осигуратеља одговорно је за испуњавање обвеза групе осигуратеља као cjeline.
- (3) Агенција за надзор ће при обављању додатног надзора имати приступ свим информацијама битним за обављање надзора друштва за осигурање или друштва за реосигурање. Агенција за надзор информације потребне за обављање надзора, може тражити од повезаних друштava за осигурање, односно друштava за реосигурање, друштava која имају удјеле у друштву за осигурање, односно друштву за реосигурање и повезаних особа која имају удјеле у друштву за осигурање, односно друштву за реосигурање, у случају да је Агенција за надзор те информације заhtijevalo од владајућег друштва за осигурање, односно друштва за реосигурање, а оно их није доставило.
- (4) Друштва за осигурање, односно друштва за реосигурање у групи осигуратеља дужна су осигурати одговарајуће поступке прoвјере тoчности података и информација из ставка (1) овога чланка.
- Чланак 168.
- (Извјешћивање о пословима у групи осигуратеља)
- (1) Ради осигуравања надзора у вези с тим да ли се послови у групи осигуратеља одвијају под нормалним тржишним увјетима друштво за осигурање односно друштво за реосигурање у групи осигуратеља дужно је извјешћивати Агенцију за надзор о склопљеним значајнијим пословима у групи, односно пословима између друштва за осигурање односно друштва за реосигурање и слједећих особа:
- a) повезаних особа с друштвом за осигурање односно друштвом за реосигурање,
- b) друштava која имају удјеле у друштвима за осигурање односно друштвима за реосигурање,
- c) повезаних особа с друштвима која имају удјеле у друштву за осигурање односно друштву за реосигурање,
- d) физичких особа које имају удјеле у:
- 1) друштвима за осигурање односно друштвима за реосигурање, односно у било којој њиховој повезаној особи,

- 2) društvima koja imaju udjele u društvu za osiguranje odnosno društvu za reosiguranje,
- 3) povezanim osobama s društvima koja imaju udjele u društvu za osiguranje odnosno društvu za reosiguranje.
- (2) Značajnijim se poslovima iz stavka (1) ovoga članka smatraju posebno:
- zajmovi,
 - garancije i drugi poslovi zbog kojih nastaju izvanbilančne obveze,
 - stavke koje se koriste pri izračunu margine solventnosti,
 - ulaganja,
 - poslovi reosiguranja i retrocesije,
 - sporazumi o dijeljenju troškova.
- (3) Agencija za nadzor može radi provjere točnosti podataka o poslovima u grupi osiguratelja obaviti i pregled poslovanja osoba iz stavka (1) ovoga članka.
- (4) Ako postoje pravne zapreke za razmjenu traženih informacija u provedbi dodatnog nadzora grupe osiguratelja, Agencija za nadzor neće uzeti u obzir pravne osobe iz članka 164. ovoga Zakona sa sjedištem u stranoj zemlji.
- (5) Agencija za nadzor može samostalno ili putem posrednika imenovanog za tu svrhu, provoditi izravan nadzor podataka navedenih u članku 167. stavak (3) ovoga Zakona kod društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje koje je subjekt dodatnog nadzora, podružnice tog društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje, matičnog društva tog društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje te podružnice matičnog društva tog društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje.
- (6) U posebnim slučajevima Agencija za nadzor zatražit će od nadležnog nadzornog tijela druge države članice provjeru važnih podataka vezanih uz društvo koje je subjekt dodatnog nadzora iz stavka (5) ovoga članka čije je sjedište u državi članici. Nadzorno tijelo može sudjelovati u provjeri.

Članak 169.

(Uprava koncerna osiguratelja odnosno osigurateljnog holdinga)

- (1) Osobe koje upravljaju poslovanjem koncerna osiguratelja odnosno osiguravajućeg holdinga moraju imati dovoljno dobar ugled i dostatno iskustvo za obavljanje svojih dužnosti.
- (2) Agencija za nadzor može propisati uvjete koje moraju ispunjavati osobe navedene u stavku (1) ovoga članka.

Članak 170.

(Adekvatnost kapitala u grupi osiguratelja)

- (1) Financijski koncern, koncern osiguratelja, osiguravajući holding, mješoviti osiguravajući holding, mješoviti financijski holding, odnosno vladajuće društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje u grupi osiguratelja dužno je izračunavati adekvatnost kapitala u grupi osiguratelja iz sastavljeni financijska izvješća o adekvatnosti kapitala u grupi osiguratelja.
- (2) Ovisno društvo za osiguranje, odnosno društvo za reosiguranje dužno je financijskom koncernu, koncernu osiguratelja, osiguravajućem holdingu, mješovitom osiguravajućem holdingu, mješovitom financijskom holdingu odnosno vladajućem društvu za osiguranje, odnosno društvu za reosiguranje u grupi osiguratelja dostavljati sve podatke potrebne za izračun adekvatnosti kapitala u grupi osiguratelja.

- (3) Financijski koncern, koncern osiguratelja, osiguravajući holding, mješoviti osiguravajući holding, mješoviti financijski holding, odnosno vladajuće društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje u grupi osiguratelja dužno je Agenciju za nadzor izvještavati o adekvatnosti kapitala u grupi osiguratelja.
- (4) Odredbe glave VI. ovoga Zakona o reviziji financijskih izvješća društva za osiguranje, odnosno društava za reosiguranje na odgovarajući način se primjenjuju i na reviziju financijskih izvješća o adekvatnosti kapitala u grupi osiguratelja financijskog koncerna, koncerna osiguratelja, osiguravajućeg holdinga, mješovitog osiguravajućeg holdinga, mješovitog financijskog holdinga, odnosno vladajućeg društva za osiguranje, odnosno društva za reosiguranje u grupi osiguratelja.

Članak 171.

(Izvjешćivanje Agencije za nadzor i dostavljanje podataka)

- (1) Društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje dužno je Agenciju za nadzor redovno izvješćivati o svim činjenicama i okolnostima značajnim za procjenu radi li se o grupi osiguratelja sukladno ovom Zakonu.
- (2) Društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje u grupi osiguratelja dužno je u posebnom aneksu uz godišnje izvješće dostaviti podatke o ovisnim odnosno vladajućim društvima u grupi osiguratelja.

Članak 172.

(Propis o nadzoru nad grupom osiguratelja)

Agencija za nadzor propisuje:

- detajniji sadržaj izvješća iz članka 168. stavak (1) ovoga Zakona te rokove i način izvješćivanja,
- način izračuna adekvatnosti kapitala u grupi osiguratelja iz članka 170. stavak (1) ovoga Zakona, te detajniji sadržaj izvješća iz članka 170. stavak (3) ovoga Zakona te članka 171. stavak (1) ovoga Zakona te rokove i način izvješćivanja.

GLAVA X. PRESTANAK DRUŠTAVA ZA OSIGURANJE I DRUŠTAVA ZA REOSIGURANJE

Odjeljak A. Redovna likvidacija društva za osiguranje

Članak 173.

(Odluka skupštine o prestanku društva)

- (1) Skupština može biti sazvana i na njoj donesena odluka o prestanku društva samo uz prethodnu suglasnost Agencije za nadzor.
- (2) Odluku o prestanku rada društva skupština može donijeti samo u slučaju kada društvo ima dovoljno financijskih sredstava za pokriće svih svojih obveza.
- (3) Nadzorni odbor društva za osiguranje donosi prijedlog odluke o prestanku društva za osiguranje i dužan je prije sazivanja skupštine zatražiti suglasnost Agencije za nadzor.
- (4) Društvo za osiguranje podnosi zahtjev Agenciji za nadzor za davanje prethodne suglasnosti iz stavka (3) ovoga članka, koji sadrži:
- predloženi plan likvidacije, rok i faze pripreme društva za osiguranje za okončanje njenih aktivnosti,
 - dokaz da je imovina društva za osiguranje dovoljna da društvo za osiguranje ispunji sve svoje obveze,
 - prijedlog osoba za likvidatore i
 - druge neophodne informacije i podatke, u skladu s aktima Agencije za nadzor.
- (5) Agencija za nadzor dužna je odlučiti o zahtjevu iz stavka (1) ovoga članka, u roku 30 dana od dana zaprimanja zahtjeva.
- (6) Ako Agencija za nadzor u roku iz stavka (3) odbije dati suglasnost, na skupštini se ne može donijeti odluka o prestanku društva.

- (7) Ako Agencija za nadzor ne odluči o zahtjevu u roku iz stavka (3) ovoga članka, smatrat će se da je suglasnost dana. Ako skupština donese odluku suprotno st. (1) i (5) ovoga članka, ta odluka je ništavna.

Članak 174.

(Likvidator društva za osiguranje)

- (1) Nakon dobivanja suglasnosti Agencije za nadzor nadzorni odbor društva za osiguranje imenuje likvidatore i oni preuzimaju nadležnosti organa upravljanja društva za osiguranje.
- (2) Likvidatorom društva za osiguranje može biti imenovana samo fizička osoba koja ispunjava uvjete za imenovanje za člana uprave društva za osiguranje iz članka 36. ovoga Zakona.
- (3) Društvo za nadzor mora imati najmanje dva likvidatora koji ga zajedno zastupaju.

Članak 175.

(Ograničenje odobrenja za obavljanje poslova osiguranja)

- (1) Likvidatori društva za osiguranje dužni su Agenciju za nadzor obavijestiti o odluci iz članka 173. stavak (1) ovoga Zakona, sljedećega dana nakon donošenja odluke.
- (2) Agencija za nadzor na temelju obavijesti iz stavka (1) ovoga članka donosi odluku kojom:
 - a) ograničava važenje odobrenja za obavljanje poslova osiguranja na poslove koji su potrebni radi provedbe likvidacije društva za osiguranje,
 - b) određuje u kojem se opsegu na društvo za osiguranje u likvidaciji primjenjuju pravila o ograničavanju rizika.

Članak 176.

(Obveze likvidatora društva za osiguranje)

- (1) Likvidatori društva za osiguranje u redovnoj likvidaciji dužni su okončati poslove koji su u tijeku, naplatiti potraživanja, unovčiti imovinu tog društva za osiguranje i podmiriti obveze prema vjerovnicima.
- (2) U mjeri u kojoj to zahtijeva provođenje likvidacije, likvidatori mogu ulaziti u nove poslove.
- (3) Agencija za nadzor će donijeti podzakonski propis kojim pobliže uređuje postupak redovne likvidacije.
- (4) Ako likvidatori utvrde postojanje stečajnog razloga, dužni su bez odlaganja podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka i o tome odmah obavijestiti Agenciju za nadzor.

Članak 177.

(Objava odluke o redovnoj likvidaciji)

- (1) Odluku o pokretanju postupka redovne likvidacije društvo za osiguranje objavit će u "Službenim novinama Federacije BiH" i najmanje dva dnevna lista koji izlaze u Federaciji i RS.
- (2) U objavi iz stavka (1) ovoga članka navodi se nadležno nadzorno tijelo, propisi koji se primjenjuju i likvidatori koji su imenovani.

Članak 178.

(Obavijest poznatih vjerovnika o početku postupka redovne likvidacije i prijava potraživanja)

- (1) Kad je otvoren postupak redovne likvidacije, likvidator je dužan bez odgađanja pisanim putem o toj odluci pojedinačno obavijestiti svakog poznatog vjerovnika koji ima poreznu rezidentnost, uobičajeno boravište ili sjedište u BiH.
- (2) Obavijest iz stavka (1) ovoga članka obvezno mora sadržavati:
 - a) ime i naziv tijela koje će voditi postupak likvidacije i tijela kojem je potrebno poslati prijavu potraživanja,

- b) rok za prijavu potraživanja i pravne posljedice ako ih vjerovnik ne prijavi,
- c) prava i dužnosti vjerovnika u postupku likvidacije, prije svega, jesu li vjerovnici s privilegiranim potraživanjima i vjerovnici čija su potraživanja osigurani stvarnim pravima dužni podnijeti prijavu,
- d) opće učinke početka postupka redovne likvidacije na ugovore o osiguranju i poslove, posebno datum s kojim će ugovori o osiguranju ili poslovi prestati imati efekte te prava i obveze osiguranih s obzirom na ugovor ili posao.

- (3) Vjerovnik šalje likvidatorima kopije bilo kojih dodatnih dokumenata i naznačuje sljedeće:
 - a) prirodu i iznos potraživanja,
 - b) datum s kojim je potraživanje nastalo,
 - c) kad tvrdi da je privilegirani, stvarno-pravno sredstvo osiguranja ili pridržaj prava vlasništva s obzirom na potraživanje,
 - d) prema potrebi, navodi koja je imovina pokrivena njegovim osiguranjem.
- (4) Informacije i obavijesti iz st. (1) i (2) ovoga članka dostavljaju se na jednom od službenih jezika u BiH.
- (5) Sukladno s odredbama ovoga članka dužni su postupiti i likvidatori društva za osiguranje sa sjedištem u drugoj državi članici koje ima podružnicu u Federaciji.

Članak 179.

(Redovno obavještanje vjerovnika)

- (1) Likvidatori društva za osiguranje dužni su na primjeren način redovno obavještavati vjerovnike i Agenciju za nadzor o postupku likvidacije.
- (2) Agencija za nadzor obavještava nadzorna tijela drugih država članica o razvoju postupka likvidacije na njihov zahtjev.

Odjeljak B. Prinudna likvidacija društva za osiguranje

Članak 180.

(Pokretanje postupka prinudne likvidacije)

- (1) Agencija za nadzor donijet će rješenje o oduzimanju odobrenja za obavljanje poslova osiguranja društvu za osiguranje u sljedećim slučajevima:
 - a) ako na temelju izvješća posebne uprave iz članka 161. stavak (2) ovoga Zakona procijeni da se za vrijeme trajanja posebne uprave finansijsko stanje nije poboljšalo do mjere da društvo za osiguranje dostiže marginu solventnosti iz članka 71., odnosno članka 72. ovoga Zakona te da ne postoje uvjeti za podnošenje prijedloga za otvaranje stečajnog postupka,
 - b) ako skupština dioničara sazvana prema članku 162. ovoga Zakona odbije donijeti odluku o povećanju dioničkoga kapitala društva za osiguranje ili je donese, ali prva prodaja dionica ne uspije,
 - c) ako je društvu za osiguranje odobrenje za obavljanje poslova osiguranja prestalo važiti, a u roku tri mjeseca od prijema rješenja iz članka 21. stavak (2) ovoga Zakona nije započet postupak za preoblikovanje ili prestanak društva ili ponovni postupak za dobivanje odobrenja za obavljanje poslova osiguranja,
 - d) ako procijeni da bi provođenje redovne likvidacije moglo izazvati štetu za osiguranika i korisnike društva za osiguranje.
- (2) Agencija za nadzor donosi odluku o pokretanju prinudne likvidacije na dan oduzimanja odobrenja za rad.
- (3) Prinudna likvidacija podrazumijeva utvrđivanje i izmirenje potraživanja vjerovnika iz ugovora o osiguranju.
- (4) Postupak prinudne likvidacije se okončava izmirenjem svih obveza iz stavka (3) ovoga članka ili utvrđivanjem stanja da

društvo za osiguranje nema imovinu za izmirivanje obveza iz stavka (3) ovoga članka.

- (5) Postupak prinudne likvidacije prati Agencija za nadzor i ima pravo intervencije u sudskim predmetima.

Članak 181.

(Pravno sredstvo protiv odluke o prinudnoj likvidaciji)

Protiv odluke Agencije za nadzor o pokretanju prinudne likvidacije nad društvom za osiguranje dosadašnja uprava i nadzorni odbor društva za osiguranje ovlašteni su podnijeti tužbu nadležnom sudu. Podnošenje tužbe ne odlaže izvršenje odluke.

Članak 182.

(Pravne posljedice prinudne likvidacije)

- (1) Danom donošenja Rješenja o pokretanju prinudne likvidacije prestaju sve nadležnosti i ovlaštenja članova uprave i članova nadzornog odbora društva za osiguranje te ovlasti skupštine, izuzev ovlasti podnošenja tužbe nadležnom sudu protiv rješenja Agencije za nadzor iz članka 180. ovoga Zakona.
- (2) U postupku prinudne likvidacije nadležnosti nadzornog odbora društva za osiguranje i nadležnosti skupštine, osim nadležnosti navedene u stavku (1) ovoga članka, preuzima Agencija za nadzor.
- (3) Organ društva u postupku prinudne likvidacije je odbor vjerovnika, kojeg čine samo vjerovnici s potraživanjima iz ugovora o osiguranju.

Članak 183.

(Objava odluke o prinudnoj likvidaciji)

- (1) Odluku o pokretanju postupka prinudne likvidacije Agencija za nadzor objavit će u "Službenim novinama Federacije BiH" i najmanje dva dnevna lista koji izlaze u Federaciji i RS.
- (2) U roku 30 dana od dana objave iz stavka (1) prestaje važenje ugovora o osiguranju.

Članak 184.

(Prijedlog nadležnom sudu)

- (1) Najkasnije sedam dana od dana donošenja rješenja o pokretanju postupka prinudne likvidacije Agencija za nadzor će podnijeti prijedlog za otvaranje likvidacijskog postupka nadležnom sudu.
- (2) Ukoliko na osnovu podataka dobivenih tijekom prinudne likvidacije bude opravdano očekivati da se neće moći ispuniti svrha likvidacijskog postupka Agencija za nadzor može odmah zatražiti od nadležnog suda otvaranje stečajnog postupka nad društvom za osiguranje.

Članak 185.

(Zabrana sklapanja novih poslova)

Za vrijeme postupka prinudne likvidacije društvo za osiguranje ne smije sklapati nove poslove, osim onih koji su nužni radi unovčenja likvidacijske mase i onih koji su potrebni za prijenos ugovora osiguranja na drugo društvo za osiguranje.

Članak 186.

(Utvrđivanje imovine i obveza)

- (1) Likvidator imenovan od strane suda u likvidacijskom postupku je dužan odmah poduzeti sve mjere i radnje za utvrđivanje opsega imovine društva za osiguranje kao i obveza društva za osiguranje nad kojim je pokrenuta prinudna likvidacija.
- (2) U svrhu utvrđivanja obveza društva za osiguranje koje se nalazi u postupku prinudne likvidacije likvidator će putem pisanih obavijesti u "Službenim novinama Federacije BiH" i najmanje dva dnevna lista koja izlaze u Federaciji i RS pozvati sve vjerovnike društva za osiguranje da prijave svoja potraživanja.

Članak 187.

(Zaštita osiguranika)

- (1) Likvidator imenovan od strane suda u likvidacijskom postupku donijet će odluku o utvrđivanju potraživanja koja će biti kategorizirana na sljedeći način:
- potraživanja vjerovnika po osnovi ugovora o osiguranju života,
 - potraživanja vjerovnika po policama neživotnog osiguranja koji su prijavili ostvarenje osiguranog slučaja i čije su prijave uredno upisane u knjige društva,
 - potraživanja različitih vjerovnika,
 - potraživanja bilo kojih drugih osoba koje su prijavile svoje zahtjeve.
- (2) Korisnici naknade osiguranja, kao i njihovi nasljednici, imaju privilegirana potraživanja prema ulaganjima društva koje će imati prednost nad svim ostalim općim ili posebno privilegiranim potraživanjima, s iznimkom troškova postupka posebne likvidacije.
- (3) Kada društvo dođe u fazu prinudne likvidacije, korisnik naknade osiguranja ima privilegirana potraživanja iz svih njenih sredstava, bilo da pripadaju ulaganjima društva ili ne. Ta privilegija davat će prednost nad svim ostalim vjerovnicima, osim za potraživanja troškova iz stavka (2) ovoga članka.
- (4) Privilegija, u smislu ovoga članka, sastoji se u izmirenju potraživanja osiguranika i njihovih nasljednika, uključujući i treće strane koje od osiguratelja imaju izravna potraživanja na temelju ugovora o osiguranju. Ostali vjerovnici mogu biti izmireni iz ulaganja sredstava društva samo ako su potraživanja osiguranika u cijelosti izmirena.
- (5) Korisnici naknada po neživotnom osiguranju prvo se izmiruju od ulaganja sredstava neživotnog osiguranja, a naročito od kategorije ulaganja sredstava osiguranja na koje se odnose njihova potraživanja, sukladno članku 89. ovoga Zakona.
- (6) Na isti način, korisnici naknada po životnom osiguranju prvo se izmiruju od ulaganja sredstava životnog osiguranja, a naročito od kategorije ulaganja na koje se odnose njihova potraživanja, u skladu sa čl. 89. i 93. ovoga Zakona.
- (7) Zapljena imovine pokrivene ulaganjem društva koje se nalazi u vlasništvu društva ili treće strane je dopuštena samo u korist korisnika navedenih u ovome članku. Agenciji za nadzor društvo dostavlja primjerak sudske odluke o zapljeni, u suprotnom će se zapljena proglasiti ništavnom.

Članak 188.

(Nedostatak pokrića za obveze iz osnove osiguranja od odgovornosti za motorna vozila)

- (1) Po okončanju likvidacijskog postupka kada se utvrdi da društvo za osiguranje nema dovoljno sredstava za pokriće obveza iz osiguranja od odgovornosti za motorna vozila, likvidacijski sudac na prijedlog likvidatora donosi rješenje kojim se utvrđuje popis vjerovnika iz osnove ugovora o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila.
- (2) Rješenje iz stavka (1) ovoga članka se dostavlja Zaštitnom fondu FBiH radi izmirivanja potraživanja iz istog.
- (3) Zaštitni fond FBiH je dužan izmiriti potraživanja iz stavka (1) ovoga članka sukladno odluci o financiranju Zaštitnog fonda FBiH, a najkasnije u roku tri godine od dana dostavljanja rješenja iz stavka (1) ovoga članka.

Članak 189.

(Prinudna likvidacija podružnice stranog društva za osiguranje)

- (1) Agencija za nadzor dužna je prije donošenja rješenja o pokretanju prinudne likvidacije i rješenja o oduzimanju

odobrenja podružnici stranog društva za osiguranje obavijestiti sva nadležna tijela država članica, u kojima društvo za osiguranje nad čijom podružnicom počinje postupak likvidacije ima podružnice.

- (2) Obavijest iz stavka (1) ovoga članka mora sadržavati informacije o pravnim posljedicama i stvarnim učincima takvog postupka.
- (3) Iznimno od odredaba stavka (1) ovoga članka, ako zbog zaštite osiguranika nije početak postupka prinudne likvidacije moguće odgađati, Agencija za nadzor obavijestiti će nadležno nadzorno tijelo odmah nakon donošenja rješenja.
- (4) Agencija za nadzor dužna je u postupku prinudne likvidacije iz stavka (1) ovoga članka, uzajamno surađivati s nadležnim nadzornim tijelima drugih država članica.
- (5) Likvidatori su dužni u postupku prinudne likvidacije iz stavka (1) ovoga članka međusobno surađivati, a dužni su jedan drugome dati sve pravno dopuštene obavijesti koje mogu biti od značaja za provođenje likvidacijskog postupka.

Članak 190.

(Postupak prinudne likvidacije)

Ako ovim Zakonom nije drukčije određeno, na postupak prinudne likvidacije na odgovarajući način se primjenjuju odredbe Zakona o likvidacijskom postupku i Zakona o gospodarskim društvima.

Članak 191.

(Nastupanje stečajnog razloga)

Ako likvidatori utvrde postojanje stečajnog razloga, dužni su bez odlaganja podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka i o tome odmah obavijestiti Agenciju za nadzor.

Odjeljak C. Prijedlog za pokretanje stečajnog postupka

Članak 192.

(Prijedlog i stečajni razlozi)

- (1) Prijedlog za otvaranje stečaja, kao mjeru nadzora, podnosi Agencija za nadzor u sljedećim slučajevima:
 - a) ako na temelju izvješća iz članka 161. stavak (2) ovoga Zakona procijeni da se za vrijeme trajanja posebne uprave finansijsko stanje nije poboljšalo te da društvo za osiguranje nije u stanju ispunjavati tekuće dospelje obveze,
 - b) ako prilikom obavljanja nadzora nad društvom za osiguranje utvrdi postojanje kojeg od zakonom propisanih stečajnih razloga.
- (2) Kada prijedlog za otvaranje stečajnog postupka podnosi Agencija za nadzor, u prijedlogu za otvaranje stečajnog postupka navest će se činjenice i okolnosti iz kojih proizlazi postojanje kojeg od stečajnih razloga iz stavka (1) ovoga članka.
- (3) U prijedlogu za otvaranje stečajnog postupka Agencija za nadzor može predložiti postavljanje privremenoga stečajnog upravitelja kao i druge mjere osiguranja koje smatra potrebnim kako bi se spriječilo da do donošenja odluke o otvaranju stečajnog postupka ne nastupe takve promjene imovinskog položaja društva za osiguranje koje bi za osiguranike, korisnike osiguranja i oštećene osobe mogle biti nepovoljne.
- (4) Ako je prijedlog za otvaranje stečajnog postupka podnio drugi ovlašten predlagač, a ne Agencija za nadzor, stečajni sudac će prijedlog dostaviti i Agenciji za nadzor.

Članak 193.

(Imenovanje stečajnog upravitelja)

Stečajni sudac će prije imenovanja stečajnog upravitelja društvu za osiguranje saslušati predstavnika Agencije za nadzor

na okolnost osobe koja će biti imenovana za stečajnog upravitelja.

Članak 194.

(Potraživanja iz ugovora o obveznim osiguranjima)

Potraživanja koja imaju vjerovnici prema društvu za osiguranje nad kojim je otvoren stečajni postupak, a na temelju ugovora o obveznim osiguranjima neće se rješavati u stečajnom postupku već ti vjerovnici potražuju od Zaštitnog fonda FBiH u svrhu osiguravanja potpune naknade prema ovim vjerovnicima.

Članak 195.

(Isplatni redovi stečajnih vjerovnika)

- (1) Stečajni vjerovnici se prema vrsti njihovih potraživanja svrstavaju u isplatne redove. Ovim člankom utvrđuju se stečajni vjerovnici viših isplatnih redova i to:
 - a) potraživanja vjerovnika po osnovi ugovora o osiguranju života,
 - b) potraživanja vjerovnika po osnovi ostalih vrsta osiguranja osim potraživanja iz osnove obveznog osiguranja koja se namiruju na način iz članka 194. ovoga Zakona,
 - c) potraživanja s osnove subrogacijskih zahtjeva Zaštitnog fonda FBiH za izvršene isplate na temelju članka 194. ovoga Zakona.
- (2) Stečajni vjerovnici općeg isplatnog reda te stečajni vjerovnici nižih isplatnih redova određuju se sukladno odredbama Zakona o stečajnom postupku.
- (3) Stečajni sud je dužan pored općeg računa stečajnog dužnika otvoriti i poseban račun za pokriće obveza iz osnove ugovora o životnom osiguranju.

Članak 196.

(Obavijesti Agencije za nadzor)

Stečajni sudac rješenje o obustavi ili zaključenju stečajnog postupka nad društvom za osiguranje dostavlja i Agenciji za nadzor.

GLAVA XI. ZAŠTITA POTROŠAČA

Članak 197.

(Opća odredba)

Pod pojmom potrošač u smislu odredaba ovoga Zakona podrazumijeva se svaka fizička osoba koja ima prava i obveze po ugovoru o osiguranju.

Članak 198.

(Izvansudsko rješavanje sporova)

- (1) Društva za osiguranje dužna su uspostaviti postupak izvansudskog rješavanja sporova između osiguranika, odnosno ugovaratelja osiguranja, odnosno potrošača i društava za osiguranje.
- (2) Društvo za osiguranje dužno je u uvjetima osiguranja objaviti informaciju o načinu postupka izvansudskog rješavanja sporova.
- (3) Društva za osiguranje dužna su uspostaviti interni postupak za rješavanje pritužbi osiguranika.

Članak 199.

(Reklamacije potrošača)

- (1) Ako potrošač smatra da se društvo za osiguranje ne pridržava uvjeta iz ugovora o osiguranju, svoj prigovor na postupke društva može uputiti:
 - a) društvu za osiguranje,
 - b) unutarnjoj reviziji društva za osiguranje,
 - c) udruzi za zaštitu potrošača,
 - d) Ombudsmanu u osiguranju,
 - e) drugim nadležnim tijelima.
- (2) Agencija za nadzor ovlaštena je u okviru svojih nadzornih nadležnosti nad društvima za osiguranje provjeravati

pridržava li se društvo za osiguranje uopće dobrih poslovnih običaja i pravila struke.

Članak 200.

(Informacije ugovarača osiguranja kod sklapanja ugovora o osiguranju)

- (1) Društvo za osiguranje dužno je prije sklapanja ugovora o osiguranju pisano obavijestiti ugovarača osiguranja o sljedećim podacima:
 - a) tvrtki, pravno-organizacijskom obliku, sjedištu i nazivu društva za osiguranje i podružnice koja sklapa ugovor,
 - b) općim uvjetima osiguranja, te pravu koje vrijedi za ugovor o osiguranju,
 - c) vremenu trajanja ugovora o osiguranju,
 - d) roku u kojem ponuda obvezuje ponuditelja, pravu na opoziv ponude za sklapanje ugovora za osiguranje i pravu na odustanak od sklopljenog ugovora o osiguranju,
 - e) visini premije osiguranja, načinu plaćanja premije osiguranja, visini doprinosa, poreza i drugih troškova koji se zaračunavaju pored premije osiguranja i ukupnom iznosu plaćanja,
 - f) o vremenu trajanja ugovora o osiguranju,
 - g) uvjete za prestanak i raskid ugovora,
 - h) načinu rješavanja sporova ugovornih strana,
 - i) nadzornom tijelu koje je nadležno za nadzor nad društvom za osiguranje.
- (2) Društvo za osiguranje je dužno obvezno informirati ugovarača osiguranja pri sklapanju ugovora o osiguranju o namjeri zaključivanja ugovora sa suosigurateljem.
- (3) U slučaju životnog osiguranja obavijest iz stavka (1) ovoga članka mora sadržavati i sljedeće podatke o:
 - a) osnovici i mjerilima za sudjelovanje u dobiti,
 - b) tablicama otkupne vrijednosti,
 - c) pravima na kapitalizaciju ugovora o životnom osiguranju i pravima iz takvog osiguranja,
 - d) informaciji da ugovaratelj osiguranja može odustati od ugovora o životnom osiguranju najkasnije u roku 14 dana od dana primitka obavijesti osiguratelja o sklapanju ugovora, pri čemu ugovaratelj osiguranja ne snosi obveze koje proizlaze iz tog ugovora,
 - e) poreznom sustavu koji se odnosi na navedenu vrstu osiguranja.
- (4) Kod ugovora o životnom osiguranju vezanih za jedinice investicijskih fondova društvo za osiguranje dužno je prije sklapanja ugovora o osiguranju, uz podatke iz st. (1) i (2) ovoga članka, ugovarača osiguranja pisano obavijestiti i o prospektu fonda, a naročito o strukturi ulaganja.
- (5) U slučaju osiguranja troškova pravne zaštite kod angažiranja odvjetnika ili druge osobe koja je odgovarajuće kvalificirana u skladu s pravnim propisima u svrhu obrane, zastupanja ili služenja interesima osigurane osobe u istrazi ili postupku, osigurana osoba slobodno će odabrati odvjetnika ili drugu osobu. Osigurana osoba može odabrati odvjetnika ili ako želi i ukoliko je to dopušteno sukladno pravnim propisima neku drugu odgovarajuću kvalificiranu osobu da služi njenim interesima kad god nastupi sukob interesa.

Članak 201.

(Informacije ugovarača osiguranja za vrijeme trajanja ugovora o osiguranju)

- (1) Društvo za osiguranje dužno je za vrijeme trajanja ugovora o osiguranju pisano obavijestiti ugovarača osiguranja o sljedećim podacima:

- a) promjeni tvrtke, pravno organizacijskom obliku, sjedištu i nazivu društva za osiguranje i podružnice koje sklapa ugovor,
- b) promjenama podataka iz članka 200. stavak (1) toč. od b) do f) ovoga Zakona, odnosno podataka iz članka 200. st. (2) i (3) ovoga Zakona.

- (2) Za vrijeme trajanja ugovora o životnom osiguranju društvo za osiguranje dužno je jednom godišnje pisano obavijestiti osiguranika o stanju sudjelovanja u dobiti.

- (3) Društvo za osiguranje je dužno obvezno informirati ugovarača osiguranja tijekom trajanja ugovora o osiguranju o namjeri zaključivanja ugovora sa suosigurateljem.

Članak 202.

(Sadržaj obavijesti)

- (1) Tekst i sadržaj obavijesti iz čl. 200. i 201. ovoga Zakona mora biti napisan na pregledan i razumljiv način ugovaraču osiguranja odnosno osiguraniku, te sastavljen na jednom od službenih jezika u BiH.
- (2) Agencija za nadzor će detaljnije propisati način informiranja, kao i sadržaj obavijesti iz čl. 200. i 201. ovoga Zakona.

Članak 203.

(Opća odredba o promidžbi)

Promidžbene aktivnosti i informacije o društvima za osiguranje i proizvodima koje nude na tržištu moraju sadržavati jasne, istinite i potpune informacije koje su zasnovane na vjerodostojnim podacima.

Članak 204.

(Promidžbene informacije)

- (1) Društvo za osiguranje je dužno promidžbene informacije koje sadrže podatke o financijskom stanju, položaju na tržištu i rezultatima poslovanja tog društva za osiguranje, najkasnije 30 dana prije objave dostaviti Agenciji za nadzor radi provjere je li sadržaj promidžbene informacije sukladno odredbama ovoga Zakona. Ako Agencija za nadzor u roku 30 dana od dana primitka obavijesti o promidžbenoj informaciji utvrdi da promidžbena informacija nije izrađena sukladno odredbama ovoga Zakona obavijestit će o tome društvu za osiguranje.
- (2) Ako Agencija za nadzor ne izvjesti društvo za osiguranje u roku iz stavka (1) ovoga članka, smatra se da Agencija za nadzor nema primjedbi na sadržaj promidžbene informacije.
- (3) Društvo za osiguranje odgovorno je za jasnost, potpunost i istinitost informacija koje se objavljuju u svrhu promidžbe društva za osiguranje i njegovih proizvoda.
- (4) U promidžbene informacije spadaju sve informacije priopćene trećim osobama i potencijalnim ugovarateljima osiguranja i osiguranicima putem oglasa u tisku, radiju, televiziji, putem osobnih posjeta, telefonskih poziva, mrežne stranice i elektroničkih medija, putem interaktivne televizije te na bilo koji drugi način iz kojeg proizlazi namjera promidžbe.

Članak 205.

(Pravila promidžbenih aktivnosti)

- (1) Prilikom pružanja promidžbenih informacija o društvima za osiguranje i proizvodima koje nude na tržištu, društva za osiguranje:
 - a) ne smiju prikrivati ili na zabludljiv način prikazivati promidžbenu svrhu i cilj informacije,
 - b) moraju navesti cjelovit, točan, jasan i istinit opis osiguratelnog proizvoda, propisane obveze, projekciju prinosa i mogućnost gubitka te opis rizika koji iz takvog proizvoda proizlazi,

- c) činjenice koje se iznose u informacijama moraju biti potkrijepljene vjerodostojnim dokazima,
- d) ne smiju se navoditi lažni ili neprovjereni pokazatelji o društvu za osiguranje, njegovom položaju na tržištu i proizvodima koje nudi,
- e) sve informacije moraju po svom izgledu, sadržaju i obliku biti jednako i istoznačno zastupljene.

Članak 206.

(Ombudsman u osiguranju)

- (1) U sastavu Agencije za nadzor uspostavlja se samostalna organizacijska jedinica unutar koje djeluje jedan ili više ombudsmana u osiguranju (u daljnjem tekstu: Ombudsman), u cilju promoviranja i zaštite prava i interesa korisnika usluga osiguranja, tj. fizičkih osoba kao korisnika usluga osiguranja.
- (2) Ombudsman, kao jedan od nositelja zaštite prava potrošača u Federaciji, omogućava da se nastale nesuglasice i sporovi između društava i korisnika usluga osiguranja mogu pravično i brzo riješiti od strane nezavisnih osoba, s minimumom formalnosti putem usuglašavanja, posredovanja ili na drugi miran način.
- (3) Ombudsman je nezavisan u obavljanju svojih zadataka i odgovara za njihovo izvršavanje, a provedbom svojih funkcija ne djeluje kao zastupnik Agencije za nadzor.
- (4) Ombudsmana imenuje i razrješava stručni savjet. Mandat Ombudsmana je pet godina i može biti obnovljen.

Članak 207.

(Zadaci Ombudsmana)

Ombudsman obavlja sljedeće zadatke:

- a) pruža informacije o pravima i obvezama korisnika i davatelja usluga osiguranja,
- b) prati i predlaže aktivnosti za unapređenje odnosa između korisnika usluga osiguranja i davatelja usluga osiguranja,
- c) istražuje aktivnosti na tržištu osiguranja po službenoj dužnosti ili na temelju prigovora, radi zaštite prava korisnika usluga osiguranja,
- d) razmatra prigovore korisnika usluga osiguranja, daje odgovore, preporuke i mišljenja, te predlaže mjere za rješavanje prigovora,
- e) posreduje u mirnom rješavanju spornih odnosa između korisnika usluga osiguranja i davatelja usluga osiguranja,
- f) izdaje smjernice ili preporuke o posebnim standardnim uvjetima ili aktivnostima za primjenu dobrih poslovnih običaja u poslovanju davatelja usluga osiguranja, te predlaže Stručnom savjetu Agencije za nadzor donošenje akata iz njegove nadležnosti u oblasti zaštite prava korisnika usluga osiguranja,
- g) surađuje s nadležnim pravosudnim, upravnim i drugim organima i organizacijama, kao i s nadzornim i kontrolnim institucijama u zemlji i inozemstvu, u okviru svoje nadležnosti,
- h) surađuje s ostalim organima i subjektima nadležnim za zaštitu prava potrošača,
- i) poduzima druge radnje iz oblasti zaštite prava korisnika usluga osiguranja.

Članak 208.

(Postupci po prigovoru)

- (1) Ombudsman, u postupanju po prigovorima korisnika usluga osiguranja, osigurava zaštitu njihovih prava i interesa kroz:
 - a) postupak razmatranja prigovora korisnika usluga osiguranja, davanjem odgovora, preporuka i mišljenja, te predlaganjem mjera za rješavanje prigovora,

- b) postupak posredovanja u mirnom rješavanju spornih odnosa, kada ocijeni da iz predmeta prigovora može doći do sudskog spora.

- (2) U postupku posredovanja u mirnom rješavanju spornih odnosa Ombudsman primjenjuje propise kojima se uređuje postupak medijacije, u kom slučaju može, po potrebi, angažirati druge ovlaštene osobe sa specijalističkim znanjima ili medijatore.
- (3) Sporazum o nagodbi, koji sudionici u mirnom rješavanju spornog odnosa postignu uz posredovanje Ombudsmana i sačine u pisanoj formi, ima snagu izvršne isprave.

Članak 209.

(Načela rada Ombudsmana)

- (1) U postupku razmatranja prigovora i posredovanja u mirnom rješavanju spornih odnosa, Ombudsman je dužan poštivati načela: zakonitosti, nepristranosti, stručnosti, jednakih prava i pravičnosti, efikasnosti i transparentnosti pravila i procedura postupanja Ombudsmana.
- (2) Pored načela iz stavka (1) ovoga članka, Ombudsman je dužan u postupku mirnog rješavanja spornih odnosa primjenjivati načelo dobrovoljnosti i povjerljivosti.

Članak 210.

(Suradnja s Ombudsmanom)

- (1) Davatelji usluga osiguranja dužni su surađivati s Ombudsmanom.
- (2) Ombudsman je dužan, tijekom postupka razmatranja po prigovorima korisnika usluga osiguranja, omogućiti davateljima usluga osiguranja, na čije postupanje korisnik usluga osiguranja podnosi prigovore, da se izjasne o činjenicama i okolnostima navedenim u prigovoru, odnosno dostave dokaze u svoju korist.

Članak 211.

(Izvešće o radu Ombudsmana)

Izvešće o radu Ombudsmana je sastavni dio izvješća Agencije za nadzor, u skladu s člankom 136. ovoga Zakona.

Članak 212.

(Propisi za rad)

- (1) Agencija za nadzor donijet će opće i podzakonske akte kojima se uređuju uvjeti i postupak za imenovanje i prestanak dužnosti Ombudsmana, uvjeti i način postupanja po prigovorima korisnika usluga osiguranja i posredovanja u mirnom rješavanju spornih odnosa, financiranje, izvješćivanje i druga pitanja od značaja za rad Ombudsmana.
- (2) Na pitanja iz oblasti zaštite korisnika usluga osiguranja i rad Ombudsmana, koja nisu uređena ovim Zakonom, primjenjuju se propisi koji uređuju oblast zaštite potrošača, postupak medijacije i obvezne odnose.

Članak 213.

(Primjena posebnog zakona)

Osim na temelju odredaba čl. 197. i 199. ovoga Zakona, zaštita prava klijenata društva za osiguranje (fizičkih osoba) provodi se na temelju propisa kojim se uređuje zaštita potrošača u BiH, pri čemu je potrebno postupati sukladno odredbama ovoga Zakona koje se odnose na obvezu čuvanja povjerljivih podataka.

GLAVA XII. UDRUGA OSIGURATELJA

Članak 214.

(Udruga osiguratelja)

- (1) Društva za osiguranje mogu se udružiti u udrugu osiguratelja koje je osnovana kao gospodarska interesna udruga ili kao neki drugi oblik udruživanja gospodarskih subjekata.
- (2) Društvo za osiguranje ne smije sklapati nikakve pisane ili usmene ugovore s drugim društvom, odnosno društvima za osiguranje ili udruženjima osiguranja odnosno reosiguranja

- kojima se može ograničiti načelo slobodnog tržišnog natjecanja, odnosno konkurencije u djelatnosti osiguranja.
- (3) U cilju provođenja stavka (2) ovoga članka, udruga osiguratelja Agenciji za nadzor mora dostaviti svoj statut, sve sporazume i drugo.
- (4) Odredbe ovog članka na odgovarajući se način primjenjuju na društva za posredovanje u osiguranju i reosiguranju.

GLAVA XIII. PRAVO KOJE SE PRIMJENJUJE NA UGOVORE O OSIGURANJU

Članak 215.

(Mjerodavno pravo za ugovore o osiguranju)

- (1) Mjerodavno pravo koje se primjenjuje na ugovore o osiguranju koji pokrivaju rizike koji se nalaze u Federaciji određuje se u skladu sa sljedećim odredbama:
- kada je prebivalište ili sjedište osiguranika u Federaciji, mjerodavno pravo za ugovore o osiguranju je pravo Federacije. Iznimno, kada ovaj Zakon to dopušta, strane će moći izabrati pravo RS i druge zemlje,
 - kada osiguranik nema prebivalište ili sjedište u Federaciji, strane u ugovoru o osiguranju mogu izabrati da se primjenjuje pravo Federacije, pravo RS ili pravo zemlje u kojoj osiguranik ima prebivalište ili sjedište,
 - kada se osiguranik bavi komercijalnom ili industrijskom djelatnošću ili samostalno obavlja profesionalnu djelatnost i kada ugovor pokriva dva ili više rizika koji se odnose na te djelatnosti i koji se nalaze u Federaciji i RS i drugim zemljama, sloboda izbora prava mjerodavnog za ugovor proširuje se i na prava tih zemalja ili RS, ovisno o tome gdje osiguranik ima prebivalište ili sjedište,
 - bez obzira na toč. a), b) i c) iz stavka (1) ovoga članka kada je rizik koji je obuhvaćen ugovorom ograničen na događaje koji se dešavaju u RS, strane uvijek mogu odabrati pravo RS,
 - činjenica da su u slučajevima opisanim u toč. a) ili c) iz stavka (1) ovoga članka strane odabrale pravo koje nije pravo Federacije, ne isključuje primjenu obveznih pravnih propisa države ili entiteta kada su svi ostali faktori relevantni za situaciju u vrijeme izbora mjerodavnog prava povezani s njima,
 - izbor koji se spominje u prethodnim točkama stavka (1) ovoga članka mora biti izražen ili prikazan sa sigurnošću u uvjetima ugovora ili okolnostima slučaja. Ukoliko to nije slučaj ili ako se ne izvrši nikakav izbor, na ugovor se primjenjuje pravo entiteta ili države s kojim je taj ugovor najbliže povezan, sukladno ovom članku. Iznimno, na poseban dio ugovora koji je bliže povezan s nekom drugom zemljom ili entitetom kako je predviđeno u relevantnim točkama iz stavka (1) ovoga članka, može se iznimno primijeniti pravo te zemlje ili entiteta. Postoji oboriva pretpostavka da je ugovor najbliže povezan sa zemljom ili entitetom u kojem se nalazi rizik.
- (2) Nijedna odredba ovoga članka ne ograničava primjenu obveznih odredaba prava Federacije, bez obzira na pravo koje se primjenjuje na ugovor.
- (3) Prije zaključenja ugovora o osiguranju društvo će obavijestiti osiguranika o mjerodavnom pravu koje je važeće za ugovor kada strane nemaju slobodan izbor, ili o činjenici da strane imaju slobodu izbora mjerodavnog prava, te o pravu čiju primjenu osiguratelj predlaže.

- (4) U slučaju zaključenja ugovora o osiguranju za obvezno osiguranje koje je predviđeno pravom Federacije, taj ugovor podliježe pravu Federacije.
- (5) U slučaju kad je obvezno osiguranje propisano samo pravom Federacije, ako se pojavi nesuglasnost između prava RS u kojoj se nalazi rizik i prava Federacije, primjenjivat će se pravo Federacije.
- (6) Ako ugovor o obveznom osiguranju propisan pravom Federacije pokriva rizike u BiH pravila obveznog prava Federacije isključivo se primjenjuju.

GLAVA XIV. KAZNENE ODREDBE

Članak 216.

(Prekršaji društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje)

- (1) Novčanom kaznom od 50.000 KM do 200.000 KM kaznit će se za prekršaj društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje koje:
- ne postupi u skladu sa čl. 10. i 11. ovoga Zakona,
 - obavlja druge djelatnosti osim poslova osiguranja suprotno članku 12. stavak (1) ovoga Zakona odnosno društvo za reosiguranje koje obavlja druge djelatnosti osim poslova reosiguranja suprotno članku 12. st. (7) i (8) ovoga Zakona,
 - vrši smanjenje, odnosno povećanje kapitala bez odobrenja Agencije za nadzor u skladu s člankom 17. stavak (5) ovoga Zakona,
 - ne postupa u skladu s usvojenim aktima poslovne politike iz članka 18. stavak (5) ovoga Zakona,
 - obavlja poslove osiguranja u vrstama osiguranja za koje nije dobilo odobrenje Agencije za nadzor za obavljanje poslova osiguranja u skladu s odredbom članka 19. stavak (1) ovoga Zakona,
 - ne obavijesti Agenciju za nadzor o početku odnosno prestanku obavljanja poslova u roku iz članka 23. ovoga Zakona,
 - ne ishodi odobrenje Agencije za nadzor za stjecanje kvalificiranog udjela u skladu s člankom 28. stavak (4) ovoga Zakona,
 - prenese portfelj osiguranja suprotno članku 57. stavak (2) ovoga Zakona,
 - nema razrađene politike i procedure za identificiranje, mjerenje i praćenje rizika kojima je izloženo u svojem poslovanju sukladno odredbi članka 61. stavak (1) ovoga Zakona,
 - ne vodi statističke podatke o poslovima osiguranja, rizicima koje pokrivaju osiguranja, osiguranim slučajevima i evidencijama štetama u skladu s člankom 63. ovoga Zakona,
 - ne formira tehničke rezerve u skladu s preuzetim rizicima iz članka 80. ovoga Zakona,
 - ne ulaže imovinu za pokriće tehničke rezerve u skladu s odredbama čl. od 86. do 89. ovoga Zakona odnosno na temelju njega donesenih propisa,
 - ne oblikuje odnosno ne raspolaže imovinom za pokriće matematičke rezerve u skladu s odredbama čl. od 90. do 93. ovoga Zakona odnosno na temelju njega donesenih propisa,
 - reosiguranjem ne pokrije onaj dio preuzetih osiguranih rizika koji prema tablicama pokriva prelaze udjele u kompenzaciji rizika suprotno članku 99. ovoga Zakona,
 - suosigura preuzete rizike u obimu suprotnom članku 101. stavak (2) ovoga Zakona,
 - postupa suprotno članku 103. ovoga Zakona,
 - ne izvještava Agenciju za nadzor, ne vodi poslovne knjige, ne vrednuje knjigovodstvene stavke ili ne

sastavlja knjigovodstvene dokumente i računovodstvena izvješća sukladno odredbama čl. od 106. do 109. ovoga Zakona odnosno na temelju njega donesenih propisa,

- s) ne ustroji unutarnju reviziju u skladu s odredbama čl. od 110. do 115. ovoga Zakona,
 - t) ne imenuje ovlaštenog aktuara u skladu s odredbama članka 117. ovoga Zakona,
 - u) angažira revizorsko društvo suprotno članku 120. ovoga Zakona,
 - v) financijskom koncernu, koncernu osiguratelja odnosno vladajućem društvu za osiguranje u grupi osiguratelja ne dostavi sve podatke i informacije sukladno članku 167. stavak (1) ovoga Zakona,
 - z) ne izvještava Agenciju za nadzor o poslovima u grupi osiguratelja sukladno odredbama članka 172. ovoga Zakona, odnosno na temelju njega donesenih propisa,
 - aa) postupa suprotno članku 200. ovoga Zakona kod obavještavanja ugovarača osiguranja u postupku sklapanja ugovora o osiguranju,
 - bb) postupa suprotno članku 201. ovoga Zakona kod obavještavanja ugovarača osiguranja za vrijeme trajanja ugovora o osiguranju,
 - cc) postupa suprotno članku 202. ovoga Zakona u vezi s tekstom i sadržajem obavijesti,
 - dd) ne surađuje sa Ombudsmanom u skladu s člankom 210. ovoga Zakona,
 - ee) ne utvrdi osnovanost zahtjeva za naknadu štete ili dugih vrsta zahtjeva, u ovisnosti o vrsti osiguranja, u roku 30 dana od dana kompletiranja zahtjeva, i ne isplati utvrđenu naknadu u daljnjem roku od 14 dana.
- (2) Novčanom kaznom od 5.000 KM do 20.000 KM kaznit će se za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka i odgovorna osoba društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje.

Članak 217.

(Prekršaji društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje)

- (1) Novčanom kaznom od 15.000 KM do 50.000 KM kaznit će se za prekršaj društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje koje:
 - a) ne izvještava Agenciju za nadzor sukladno odredbama čl. 106. i čl. od 141. do 143. ovoga Zakona odnosno na temelju njega donesenih propisa,
 - b) Agenciji za nadzor ne dostavi nerevidirano godišnje izvješće u roku određenom člankom 108. stavak (3) ovoga Zakona,
 - c) ne obavijesti Agenciju za nadzor o razrješenju imenovanog ovlaštenog aktuara sukladno odredbi članka 119. stavak (4) ovoga Zakona,
 - d) ovlaštenoj osobi ne omogući obavljanje nadzora i pregled poslovanja sukladno odredbi članka 140. i odredbama čl. od 145. do 151. ovoga Zakona,
 - e) ne izvijesti Agenciju za nadzor o značajnim poslovima u grupi osiguratelja sukladno odredbama članka 172. ovoga Zakona,
 - f) ne izvijesti Agenciju za nadzor o svim činjenicama i okolnostima značajnim za procjenu da li se radi o grupi osiguratelja sukladno odredbama članka 171. ovoga Zakona.
- (2) Novčanom kaznom od 5.000 KM do 15.000 KM kaznit će se za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka i odgovorna osoba društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje.

Članak 218.

(Prekršaj člana uprave, člana nadzornog odbora društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje)

- (1) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 5.000 KM kaznit će se za prekršaj član uprave društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje koji:
 - a) ne izvršava obveze člana uprave društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje sukladno odredbama članka 40. ovoga Zakona,
 - b) bez odgađanja ne obavijesti Agenciju za nadzor sukladno odredbom članka 141. stavka (4) ovoga Zakona,
 - c) ne osigurava dokumentaciju i/ili onemogućava pristup sukladno članku 160. ovoga Zakona.
- (2) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 5.000 KM kaznit će se za prekršaj član nadzornog odbora društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje koji bez odgađanja ne obavijesti Agenciju za nadzor sukladno odredbama članka 46. stavak (2) ovoga Zakona.

Članak 219.

(Prekršaj društva za osiguranje i društva za reosiguranje u grupi)

- (1) Novčanom kaznom od 15.000 KM do 50.000 KM kaznit će se za prekršaj osiguravajući holding, mješoviti osiguravajući holding, mješoviti financijski holding, financijski koncern, koncern osiguratelja odnosno vladajuće društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje u grupi osiguratelja koje ne sastavlja izvješće o adekvatnosti kapitala u grupi osiguratelja odnosno ne izvještava Agenciju za nadzor o adekvatnosti kapitala u grupi osiguratelja sukladno odredbama članka 170. ovoga Zakona odnosno sukladno odredbama propisa donesenih na temelju članka 172. ovoga Zakona.
- (2) Novčanom kaznom od 5.000 KM do 20.000 KM kaznit će se za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka i odgovorna osoba financijskog koncerna, koncerna osiguratelja osiguravajućeg holdinga, mješovitog osiguravajućeg holdinga, mješovitog financijskog holdinga ili vladajućeg društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje u grupi osiguratelja.

Članak 220.

(Prekršaji drugih osoba)

- (1) Novčanom kaznom od 50.000 KM do 100.000 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja:
 - a) obavlja poslove osiguranja suprotno odredbi članka 5. ovoga Zakona,
 - b) obavlja poslove reosiguranja suprotno odredbi članka 12. stavak (7) ovoga Zakona,
 - c) ne ishodi odobrenje Agencije za nadzor za stjecanje kvalificiranog udjela u skladu s člankom 28. stavak (1) ovoga Zakona,
- (2) Novčanom kaznom od 5.000 KM do 20.000 KM kaznit će se za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka i odgovorna osoba pravne osobe.

Članak 221.

(Prekršaji revizorskog društva i ovlaštenog revizora)

- (1) Novčanom kaznom od 10.000 KM do 20.000 KM kaznit će se za prekršaj revizorsko društvo koje:
 - a) obavi reviziju suprotno članku 120. ovoga Zakona,
 - b) bez odgađanja ne obavijesti Agenciju za nadzor sukladno odredbama članka 121. stavak (3) ovoga Zakona.
- (2) Novčanom kaznom od 5.000 KM do 10.000 KM kaznit će se odgovorna osoba revizorskog društva koje počinu prekršaj iz stavka (1) ovoga članka.

Чланак 222.

(Prekršaji imenovanog ovlaštenog aktuar)

Novčanom kaznom od 1.000 KM do 10.000 KM kaznit će se za prekršaj imenovani ovlašteni aktuar koji:

- a) postupa suprotno pravilima aktuarske struke u obavljanju poslova iz članka 118. st. (2) i (3) ovoga Zakona,
- b) ne obavijesti upravu društva i nadzorni odbor društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje sukladno odredbama članka 118. st. (5) i (6) ovoga Zakona,
- c) ne obavijesti Agenciju za nadzor sukladno odredbama članka 118. stavak (8) ovoga Zakona.

Чланак 223.

(Prekršaji posebnog upravitelja)

Novčanom kaznom od 5.000 KM do 10.000 KM kaznit će se za prekršaj posebni upravitelj koji:

- a) u roku tri mjeseca nakon imenovanja Agenciji za nadzor ne preda izvješće o finansijskom stanju i uvjetima poslovanja društva za osiguranje pod posebnom upravom sukladno odredbi članka 161. stavak (1) ovoga Zakona,
- b) u roku devet mjeseci nakon imenovanja Agenciji za nadzor ne preda izvješće o finansijskom stanju i uvjetima poslovanja društva za osiguranje pod posebnom upravom sukladno odredbi članka 161. stavak (2) ovoga Zakona,
- c) ne sazove skupštinu društva za osiguranje sukladno odredbi članka 162. stavak (1) ovoga Zakona, odnosno ne objavi saziv skupštine radi odlučivanja o povećanju dioničkog kapitala najkasnije u roku osam dana nakon primanja naloga Agencije za nadzor sukladno odredbi članka 162. stavak (2) ovoga Zakona.

Чланак 224.

(Prekršaji u vezi s čuvanjem povjerljivih podataka)

- (1) Novčanom kaznom od 50.000 KM do 100.000 KM kaznit će se za prekršaj društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje koje ne poštuje obvezu čuvanja povjerljivih podataka sukladno članku 105. ovoga Zakona.
- (2) Novčanom kaznom od 5.000 KM do 20.000 KM kaznit će se za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka i odgovorna osoba društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje.
- (3) Novčanom kaznom od 5.000 KM do 10.000 KM kaznit će se za prekršaj fizička osoba koja ne poštuje obvezu čuvanja povjerljivih podataka sukladno članku 107. ovoga Zakona.

GLAVA XV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Чланак 225.

(Donošenje propisa)

- (1) Agencija za nadzor dužna je donijeti propise na temelju ovlaštenja iz ovoga Zakona u roku 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (2) Do dana stupanja na snagu propisa iz stavka (1) ovoga članka primjenjuju se podzakonski propisi doneseni na temelju Zakona o društvima za osiguranje u privatnom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", br. 24/05 i 36/10), ako nisu u suprotnosti s ovim Zakonom.
- (3) Odredbe iz članka 5. stavak (1) točka (c), članka 57. stavak (6) točka (c), te čl. 55., 56. i 189. ovoga Zakona primjenjuju se u roku pet godina od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Чланак 226.

(Postupanje društava za osiguranje)

- (1) Društvo koje ima sjedište u Federaciji i koje u vrijeme stupanja na snagu ovoga Zakona obavlja i neživotno i

životno osiguranje istovremeno, može nastaviti takvo kombinirano poslovanje pod uvjetom da za svaku od ovih djelatnosti vodi odvojenu administraciju.

- (2) Ako društvo koje obavlja neživotno osiguranje ima finansijske, komercijalne ili administrativne veze s društvom koje obavlja životno osiguranje, Agencija za nadzor će, u suradnji s Agencijom za osiguranje RS, ako je potrebno, osigurati da rezultati ovih društava ne budu iskrivljeni sporazumima između njih ili bilo kojim dogovorom koji bi mogao utjecati na raspodjelu rashoda i prihoda.
- (3) U smislu ovoga Zakona, odvojeno administriranje je razdvajanje djelatnosti neživotnog osiguranja od djelatnosti životnog osiguranja kako:
 - a) interesi osiguranika životnog osiguranja i osiguranika neživotnog osiguranja ne bi bili oštećeni istodobnim vođenjem djelatnosti neživotnog i životnog osiguranja,
 - b) djelatnosti životnog osiguranja ne bi bile opterećene stvaranjem minimalnih finansijskih garancija, naročito margine solventnosti koja je potrebna za poslovanje neživotnog osiguranja i obrnuto,
 - c) bi mješovito društvo, ukoliko je pokrilo neophodne finansijske garancije kako je navedeno u odredbama ovoga Zakona, nakon obavještanja Agencije za nadzor moglo koristiti određena sredstva margine solventnosti koja su još uvijek na raspolaganju i za djelatnosti neživotnog i za djelatnosti životnog osiguranja,
 - d) bi Agencija za nadzor analizirala rezultate dviju djelatnosti i uvjerala se da se poštuju odredbe ovoga stavka.
- (4) Bilance se moraju izrađivati na način da se prikažu izvori prihoda i rashoda za svaku od ove dvije djelatnosti posebno za neživotno osiguranje i posebno za životno osiguranje. Na taj način svi prihodi (naročito premije, plaćanja od reosiguratelja, prihod od ulaganja) i rashodi (naročito naknade po osiguranju, dodavanja tehničkim rezervama, premije reosiguranja, troškovi poslovanja u vezi s poslovima osiguranja) bit će raspodijeljeni u skladu s njihovim porijeklom.
- (5) Stavke koje su zajedničke objema djelatnostima knjižit će se prema metodama raspodjele koje propiše Agencija za nadzor, a koji moraju biti sukladne računovodstvenim standardima.
- (6) Na temelju bilance društvo mora pripremiti izjavu koja jasno određuje stavke koje formiraju svaku marginu solventnosti usklađenu s odredbama koje se odnose na stvaranje margine solventnosti iz čl. 71. i 72. ovoga Zakona i podzakonskog propisa o elementima i kontroli margine solventnosti koji donosi Agencija za nadzor.
- (7) Ako jedna od margina solventnosti nije dovoljna, mjere predviđene čl. 78. i 79. ovoga Zakona za konsolidaciju društva koje je u finansijskim teškoćama, koje se odnose na stvaranje odgovarajuće margine solventnosti i garantnog kapitala sukladno ovom Zakonu, primjenjivat će se na djelatnost koja je manjkava. Izuzimanjem odredbi stavka (3) točka a) ovoga članka, mjere predviđene u članku 78. stavak (1) ovoga Zakona, mogu uključivati prijenos sredstava iz jedne djelatnosti u drugu, što podliježe odobrenju Agencije za nadzor.
- (8) Agencija za nadzor će propisati pravila za razdvajanje elemenata aktive i pasive društva, kao i sve ostale neophodne pojedinosti za ostvarenje odvojenog administriranja.

Članak 227.

(Postupci)

- (1) Svi postupci za dobivanje odobrenja i suglasnosti koji su pokrenuti prije stupanja na snagu ovoga Zakona i koji su u nadležnosti Agencije za nadzor, dovršit će se sukladno odredbama ovoga Zakona.
- (2) Postupak stečaja i likvidacije u društvima za osiguranje, koji su pokrenuti prema odredbama Zakona o stečajnom postupku, Zakona o likvidacijskom postupku, Zakona o gospodarskim društvima i Zakona o društvima za osiguranje u privatnome osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", br. 24/05 i 36/10) dovršit će se sukladno odredbama navedenih zakona.

Članak 228.

(Usklađivanje poslovanja društava za osiguranje, odnosno društava za reosiguranje)

- (1) Društva za osiguranje, odnosno društva za reosiguranje dužna su u roku pet godina dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, uskladiti svoje poslovanje s odredbama članka 25. stavak (1) i članka 73. stavak (3) ovoga Zakona.
- (2) U razdoblju od stupanja na snagu ovog Zakona do usklađivanja u skladu sa stavkom (1) ovoga članka društva su dužna održavati minimalni dionički kapital kako slijedi:
 - a) 2.000.000,00 KM ako društvo posluje s jednom ili više vrsta osiguranja sukladno članku 9. stavak (2) toč. od j) do o) ovoga Zakona,
 - b) 2.000.000,00 KM ako društvo posluje s jednom ili više vrsta osiguranja sukladno članku 9. stavak (2) toč. od a) do h) i toč. p) i s) ovoga Zakona,
 - c) 1.000.000,00 KM ako društvo posluje s jednom ili više vrsta osiguranja sukladno članku 9. stavak (2) toč. i) i/ili r) ovoga Zakona,
 - d) 3.000.000,00 KM ako društvo posluje sa životnim osiguranjem,
 - e) 3.000.000,00 KM ako društvo obavlja poslove reosiguranja.

Članak 229.

(Prestanak važenja propisa)

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o društvima za osiguranje u privatnome osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", br. 24/05 i 36/10).

Članak 230.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedatelj
Zastupničkog doma
Parlamenta Federacije BiH
Edin Mušić, v. r.

Predsjedateljica
Doma naroda
Parlamenta Federacije BiH
Lidija Bradara, v. r.